Уважаеми пътници,
Добре дошли на борда на *България Ер*!

Според една стара шега ваканцията е като любовта - нещо, което очакваме с удоволствие, преживяваме в дискомфорт и после си спомняме с носталгия.

Но всъщност ваканцията изобщо не е шега - в днешния забързан свят тя дори вече не е лукс, а елементарна необходимост. Нещо като задължително условие, за да сте в състояние да движите бизнеса си напред през останалата част от годината.

Затова се отнесете сериозно и с внимание към лятната си почивка - независимо дали ще изберете за нея кротък отдих край морето, или някое от последните останали пълнокръвни приключения на планетата – тема на нашия юлски брой.

Националният превозвач на България може да ви предложи всякакви варианти за лятната отпуска: от средиземноморската магия на Малага, Майорка или Ларнака, до прохладата и безбройните атракции на Берлин, Амстердам или Лондон. Така че възможностите да си починем са навсякъде около нас. Просто трябва да се огледаме. И да ги използваме.

Пожелаваме ви приятно четене, и приятен полет.

България Ер

Dear Passengers,
Welcome aboard ***Bulgaria Air***!

According to an old joke, holidays are like love – something we look forward to, experience in discomfort and remember with nostalgia.

Holidays, however, are no laughing matter – in today's hectic world they are not even a luxury, but a simple necessity – something like a sine qua non, to be able to move your business forward for the rest of the year.

Therefore you should treat your summer holiday with due attention and seriousness – regardless of whether you choose a quiet break at the seaside, or some of the last remaining full-blooded adventures on the planet – the focus of our July issue.

Bulgaria's national carrier can offer you all kinds of summer holiday options: from the Mediterranean magic of Malaga, Mallorca or Larnaca, to the freshness and countless attractions of Berlin, Amsterdam or London. The opportunities to relax are all around us. We just have to look. And take them.

We wish you pleasant reading and a pleasant flight.

Bulgaria Air

Рим

€85

€115

Цените са крайни и включват 1 бр. ръчен багаж до 10 кг, кетъринг на борда, безплатен избор на място в самолета, безплатен check-in.
Чекиран багаж може да се закупи преди полет на летище или в офиса на издателя на билета – цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока за международни полети. В случай на по-тежък, по-обемен или допълнителен чекиран багаж, се прилагат стандартните правила на България Ер.

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ ЕМОЦИИ

www.air.bg

13 | BUSINESS ECONOMY

38 | Идва времето на българските сортове
Цветелина Николова, управляващ директор на "Катаржина Естейт"

42 | It's Time for Bulgarian Grape Varieties

14 | Числа и лица
Figures & Faces
16 | Три въпроса за еврозоната
18 | Three Big Questions for the Eurozone
22 | Да живее цар Долар!
24 | Dollar Is King… Long Live The King?
26 | Биткойн – революция или балон?
28 | Bitcoin - Revolution or Bubble?
32 | Uber Uber Alles
34 | Uber Uber Alles

45 | ANALYSIS POLITICS

48 | Кратка история на терора
Днешните атентати не са нито по-страшни, нито по-кървави от онези в миналото

50 | A Brief History of Terror

46 | Голямата шоколадова екскурзия
The Great Chocolate Excursion
52 | Краят на Brexit
54 | The End of Brexit
56 | Ако искаш мир..
58 | If You Want Peace...

59 | SCIENCE TECHNOLOGY

66 | 10-те най-удивителни моста в света
От 50-километровото трасе през открито море до моста от живо дърво в Хималаите

66 | The 10 Most Amazing Bridges

60 | Миризлив, но вълшебен
Smelly, but Miracullous
62 | Спомен за Шишмановци
64 | Memory of the House of Shishman
74 | Изкуството не иска жертви
76 | Art Needs No Sacrifice

77 | TRAVEL LIFESTYLE

91 | Време за мъже
Последните големи приключения на планетата, селектирани от Bulgaria ON AIR

91 | The Full Monty

78 | Афиш
Poster
81 | Шестият елемент
82 | The Sixth Element
85 | Знам какво направи миналото лято
88 | I Know What You Did Last Summer
102 | В куфара на Ванеса Калвърт
In The Suitcase of Vanessa Calvert
104 | Пълно покритие
Full coverage
108 | Библейска кулинария
110 | Biblical Culinary

Фотография на корицата: ИВАЙЛО ПЕТРОВ
Cover photography: IVAYLO PETROV

RAYMOND WEIL
GENEVE

freelancer

JULIANY
TIME IS CREATIVITY

София: Paradise Center,
Serdika Center, Mall of Sofia,
ул. Г. С. Раковски 70, бул. Витоша 43,
Пловдив: Mall Plovdiv,
Mall Markovo Tepe. Бургас: Mall Plaza.
www.julliany.com

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ **НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ** ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR **OVER A MILLION READERS** PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР
Кристина Нигохосян
cnigohosian@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР АНГЛИЙСКИ
Анджела Фети-Чобанов

ПРЕВОДАЧИ
Албена Манафска
"Радикс"

АВТОРИ
Бойко Василев
Валери Ценков
Ивайло Петров
Иванина Манчева
Калин Ангелов
Калин Николов
Кристофър Дембик
Олег Попов
Ясен Борислявов

ДИЗАЙН
BRAND NEW DAYS

РЕКЛАМЕН МЕНИДЖЪР
Благовеста Креовска
bkreovska@bulgariaonair.bg
0887 59 11 05

ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТОР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Виктория Миткова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР
Лея Бакалова
lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Брюксел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR
Cristina Nigohosian
cnigohosian@bulgariaonair.bg

ENGLISH EDITOR
Angela Fetty-Chobanov

TRANSLATORS
Albena Manafska
"Radix"

CONTRIBUTORS
Boyko Vasilev
Valeri Tsenkov
Ivaylo Petrov
Ivanina Mancheva
Kalin Angelov
Kalin Nikolov
Christopher Dembik
Oleg Popov
Yasen Borislavov

DESIGN
BRAND NEW DAYS

ADVERTISING MANAGER
Blagovesta Kreovska
bkreovska@bulgariaonair.bg
(+359) 887 59 11 05

PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

CEO
Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR
Lea Bakalova
lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА
BANK ACCOUNT
IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03
BIC: CECBBGSF
Банка „ЦКБ" АД – клон Варна

ISSN 1314-2216

По смисъла на Закона за изменение и допълнение на Закона за задължителното депозиране на печатни и други произведения обн.в ДВ, бр.87 от 05.11.2010г., мажоритарният собственик на дружеството издател на списание „Bulgaria on air THE INFLIGHT MAGAZINE" и списание "GO ON AIR" е „Холдинг Варна АД с ЕИК 103249584. „Холдинг Варна" АД е публично дружество по Закона за публичното предлагане на ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

Радостта
от шофирането

ХАРАКТЕР + СПОНТАННОСТ = ЧИСТ АДРЕНАЛИН.

BMW X1 ОТ 699 ЛВ НА МЕСЕЦ С ДДС.

М Кар Варна
9023 Варна, бул. „Владислав Варненчик“ 320
Телефон: 052 / 739 860
e-mail: sales@bmw-mcarvarna.bg
www.bmw-mcarvarna.bg

BMW X1: Комбиниран разход на гориво: 4.1-6.6 л/100 км и комбинирани емисии на CO_2: 109-152 г/км

Viva!
CASINO
AT
SOFIA HOTEL BALKAN
THE LUXURY COLLECTION

BLACKJACK
AMERICAN ROULETTE
RUSSIAN POKER
CARIBBEAN POKER
TEXAS POKER
NEWEST SLOT MACHINES

OPEN 24/7 FREE ENTRANCE & BAR

SOFIA HOTEL BALKAN
5, Sveta Nedelja Square 1000 Sofia Bulgaria
+359 (2) 981 5747; info@groupviva.com

CONTRIBUTORS
АВТОРИ

КРИСТОФЪР ДЕМБИК е икономист в Saxo Bank и общински съветник в Сен Елоа льо Ман, Франция (Saint Eloy les Mines). Завършил е международни отношения в Sciences Po, бизнес администрация в INEPAN и близкоизточни изследвания в Университета на Тел Авив.

CHRISTOPHER DEMBIK is an economist at Saxo Bank and municipal councillor in Saint Eloy les Mines, France. A graduate of Political Sciences from Sciences Po, Business Administration from INEPAN, and Middle East Studies from Tel Aviv University.

ОЛЕГ ПОПОВ е част от медийна група "Инвестор" от 2016. Той е сред най-именитите български фотографи, минал през всички етапи от професията - от асистент, до прес фотограф за БТА, за Reuters, където работи 21 години (включително като ръководител за Балканите). Има богат опит от някои от най-опасните точки по света, включително размириците в Чечня през 1995, събитията в Близкия изток, втория преврат в Москва, Световната купа по футбол в САЩ през 1994.

OLEG POPOV has been part of the Investor Media Group team since 2016. He's one of Bulgaria's most prominent press photographers; he's gone through all the stages of the job – from assistant, to press photographer at the Bulgarian News Agency, Reuters, where he worked for 21 years (finally as head of the press photographers for the Balkans), to the 'Presa' and 'Trud' newspapers. He has extensive experience in covering events in the most dangerous points in the world, including the unrest in Chechnya in 1995, the events in the Middle East, the second coup in Moscow, the 1994 FIFA World Cup in the USA.

ЛИЦА ОТ НОВИНИТЕ
THE NEWS PEOPLE

Кой кой е в телевизия Bulgaria ON AIR

Михаела Карабельова е част от екипа на „България сутрин". Сред запомнящите се нейни репортажи са тези за възрастна монахиня, която издържа сама манастир с пенсия от 130 лв, за „желязната" леля Горица – последен жител на едно българско село, за руснака, който иска да си присади глава, и други.

Милена Енчева е репортер на Новините ON AIR. Отговаряла е за различни ресори, но най-близката ѝ тема остава образованието. Обича да разказва за добрите примери – за младите и будни хора, които се борят за промяната, за децата, които печелят олимпиади и медали.

Даниела Пехливанова е част от екипа на „България сутрин" от 2016 година. Има дългогодишен репортерски и редакторски опит в национални телевизии. Даниела отразява широко разнообразие от теми, като най-богат опит има в здравния и социалния ресор.

Who Is Who in Bulgaria ON AIR TV

Mihaela Karabelyova is part of the team of Bulgaria Morning. Some of her memorable reportages include those about an elderly nun who keeps up a monastery on her own with a 130 leva pension, about “Iron” Aunt Goritsa – the last inhabitant of a Bulgarian village, about the Russian who wants to have a head transplant, etc.

Milena Encheva is a reporter of The News ON AIR. She has been in charge of various areas, but her favourite topic is education. She likes to report good examples - about bright young people fighting for the change, about children who win Olympiads and medals.

Daniela Pehlivanova has been part of the team of Bulgaria Morning since 2016. She has long-standing experience as a reporter and editor in national televisions. She covers a wide variety of topics, her greatest experience being in the health and social sector.

28 години АПИС
СИЛАТА НА ИНФОРМАЦИЯТА

Правни информационни системи

АПИС Право
Пълната нормативна уредба на България
АПИС Евро Право
Европейското законодателство и връзката му с българското право
АПИС Практика
Съдебна практика и исков процес
АПИС Процедури
Готови решения за извършване на административни услуги и правни действия: готови бланки, формуляри, образци на договори, решения и други
АПИС СОФИТА
Българското законодателство на английски език
АПИС Време
Индикатор за промени в законодателството и известяване с SMS и E-mail; срокове, коментари, експертни анализи

Финансови информационни

АПИС Финанси
Икономическо моделиране, фискален режим, финансов анализ, законна и договорна лихва
АПИС Евро Финанси
Финансови практики в ЕС и приложението им в България
Модел на данъчна спогодба на ОИСР 2010 и Ръководство за трансферно ценообразуване на ОИСР 2010
/съвместни продукти на Апис и Интерлекс консулт/
Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане

Информационни системи за лицата и фирмите

АПИС Регистър+
Търговски регистър и регистър Булстат; данъчни и осигурителни регистри; неофициален раздел на ДВ, справки за свързани лица
АПИС Регистър - Фирмен анализ
Финансов и сравнителен анализ /на фирми/ чрез показателите от годишните финансови отчети
Модул "Искови молби"
Информация от окръжните съдилища в страната за заведените искови молби за откриване на производство по несъстоятелност на фирми и търговски дела по ГПК
АПИС Глобус
Правен режим на чуждестранните инвестиции и на чужденците в България; външнотърговски сделки

Link Detector

Ново софтуерно решение – БЕЗПЛАТНА добавка към интернет браузърите, разработено от АПИС за улеснение на работата на финансисти, мениджъри, юристи и всички, които ползват правна информация в интернет пространството. Приложението разпознава правни цитати от българското и европейското право и наименования на лица и фирми в текста на разглежданите или редактираните от потребителя документи и поставя връзки към съдържанието на съответните правни актове.

*Повече информация за продуктите и услугите на АПИС можете да намерите на **www.apis.bg***

Сертификат по ISO 9001 – 2015

София 1000, ул. "Граф Игнатиев" 7А
тел.: 02/923 98 00, 0700 44 944
факс: 02/923 98 98; office@apis.bg

БЪЛГАРИЯ ЕР - СРЕД 10-ТЕ ПРЕДПОЧИТАНИ РАБОТОДАТЕЛИ

BULGARIA AIR – AMONG THE 10 PREFERRED EMPLOYERS

Националният превозвач България Ер е в челната десетка на най-предпочитаните работодатели сред студентите в България, показва националното проучване Graduate Survey, проведено от ToTheTop Agency в периода от 15 март до 19 май 2017.
Проучването измерва кои са 50-те най-предпочитани работодатели у нас според студентите. То се провежда за пръв път в България, като участие са взели общо 7003 студенти от 51 университета.
Това не е първият път, в които авиокомпанията е сред най-предпочитаните работодатели от студентите. През 2016 в ежегодното проучване на шведската компания Universum България Ер зае трето място като най-предпочитана компания сред студентите с бизнес профил, нареждайки се веднага след международните гиганти Google и Apple.

The national carrier Bulgaria Air is in the top 10 of the most preferred employers among students in Bulgaria, shows the national Graduate Survey conducted by ToTheTop Agency between March 15 and May 19 this year.
The survey gauges the 50 most preferred employers in Bulgaria according to the students. It was conducted for the first time in Bulgaria, among a total 7003 students from 51 universities.
This is not the first time that the airline is listed among the most preferred employers by students. In 2016, in the annual survey of the Swedish employer branding company Universum, Bulgaria Air took third place as the most preferred company among students with a business focus, ranking immediately after the international giants Google and Apple.

КОЙ СПЕЧЕЛИ БИЛЕТИТЕ ЗА LOLLAPALOOZA?

WHO WON THE TICKETS TO LOLLAPALOOZA?

България Ер отличи победител в играта #Билети, фестивал и един приятел! Късметлийката, която се включи в играта на обновения уебсайт на авиокомпанията, е Пепа Богоева. Тя спечели два двупосочни самолетни билета до Париж и вход за престижния музикален фестивал Lollapalooza, който тази година ще се проведе на 22 и 23 юли във френската столица. Тя ще сподели вълнуващото преживяване с дъщеря си.

Bulgaria Air has announced the winner of the game #Tickets, Festival and a Friend! The lucky lady who took part in the game on the airline's renewed website is Pepa Bogoeva.
She won two return flights to Paris and a ticket to the prestigious Lollapalooza Music Festival, which this year will be held on July 22 and 23 in the French capital. Ms Bogoeva will share the exciting experience with her daughter.

5 Sveta Nedelya Square, Sofia 1000, Bulgaria
T 359 2 981 6541 F 359 2 980 6464 E reservation@sofiabalkan.net
www.sofiabalkan.net www.luxurycollection.com/Sofia

SOFIA HOTEL BALKAN

SOFIA

THE LUXURY COLLECTION

Sofia Hotel Balkan was built in 1956 as part of a new architectural trend: a fusion of classical design and lavish décor, redefining the concept of space. The iconic building of Sofia Hotel Balkan is part of the President's Palace complex and beneath its foundations lies a historical Roman fortress, the remains of which can be seen all around the hotel.

СТАЯ НА ПРОМЯНАТА

Запознайте се с мощната ни система за домашно кино, която ще ви даде едно напълно ново усещане. Тонколоните могат да възпроизведат звук, който да се простира до 360 градуса, а освен това към свойствата им са включени много музикални опции. Телевизорът пък е новото допълнение към колекцията ни. Това е най-гъвкавият ни телевизор досега, с безгранични възможности за ситуиране, мощни звукови ефекти, кристално ясни 4K UHD изображения и Android TV™.

bang-olufsen.com

BEOVISION HORIZON
BEOSOUND 1 И BEOSOUND 2

BANG & OLUFSEN

КАТО НИКОЙ ДРУГ

БЪЛГАРИЯ — СОФИЯ, УЛ. ОБОРИЩЕ 10 — 02 807 37 57 — SOFIA@BEOSTORES.COM

16 | ТРИ ВЪПРОСА ЗА ЕВРОЗОНАТА
THREE QUESTIONS FOR THE EUROZONE

26 | БИТКОЙН – РЕВОЛЮЦИЯ ИЛИ БАЛОН?
BITCOIN - REVOLUTION OR BUBBLE?

38 | ЦВЕТЕЛИНА НИКОЛОВА
TSVETELINA NIKOLOVA

ЧИСЛА И ЛИЦА
FIGURES & FACES

27 800 000

евро са преките чуждестранни инвестиции в България за първото тримесечие на годината, сочи статистиката на Министерство на финансите. Ръстът на Брутния вътрешен продукт за периода е 3.9% на годишна база, движен най-вече от вътрешното търсене. Безработицата намалява до 7.1% към края на май.

EN

EURO are spent on direct foreign investment in Bulgaria for the first trimester of the year as stated in the statistics published by the Ministry of finance. The growth of the GDP for the same period is 3.9% compared to the annual basis and is achieved mostly by internal demand. The unemployment dropped to 7.1 % up to the end of May. ■

17%

от европейците смятат свободата да се движат и работят навсякъде в рамките на общността за най-голямото достижение на Европейския съюз, показва проучване на Chatham House, цитирано от Bloomberg TV Bulgaria. На второ място е отпадането на границите (15%). Според същата анкета, проведена във Великобритания, мнозинството запитани твърдят, че ЕС няма нито едно значимо достижение (29%).

EN

of all the Europeans consider the open boarder policy of the community, with the aid of which they may roam or work wherever they like, to be the greatest achievement of the European Union, showed a research by Chatham House, quoted on Bloomberg TV Bulgaria. The second place is for the merger of boarders (15%). By the same inquiry, taken in Great Britain, the majority of the people interviewed stated that the EU has no significant achievements at all (29%). ■

75.7

милиона пътници е обслужило през миналата година лондонското "Хийтроу" - най-голямото летище в Европа. На втора позиция е парижкото "Шарл де Гол" (65.9 млн. пътници), на трето малко изненадващо излиза "Схипхол" в Амстердам (63.6 млн.), челната петица се допълва от Франкфурт и Истанбул.

EN

million travelers have passed through the London Airport “Heathrow” – the largest airport in Europe. The second place goes to the airport of Paris “Charles de Gaulle” (65.9 million travelers), the third place is surprisingly taken by “Schiphol” in Amsterdam (63.6 million) and the top five is completed by Frankfurt and Istanbul. ■

2 420 000 000

евро глоба наложи Европейската комисия на Google заради злоупотреба на американския интернет гигант с доминиращото му положение в сектора на онлайн търсачките. Причината е в поделението на Google за онлайн търговия, което компанията рекламирала незаконно чрез резултати от търсения. Google има 90 дни да преустанови тази дейност, или ще понася допълнителни глоби от 10.6 млн. евро дневно.

EN

EURO worth of fine was inflicted by the European Committee to Google because of an inappropriate use of monopoly by the American giant in its role of online search engine. The reason is the online trading department of Google, which was advertised by the company in an illegal fashion through the search results. The management of Google has 90 days to cease this activity or else the company will be fined additional 10.6 million euro per day. ■

ТРИ ВЪПРОСА ЗА ЕВРОЗОНАТА

Повечето рискове от приемането на еврото в България са доста преувеличени

Текст ИВАНИНА МАНЧЕВА / Фотография SHUTTERSTOCK

Вятърът на промяната в Европа достигна България, като повдигна въпроса за кандидатстването в еврозоната. Това, както повечето интересуващи се от темата знаят, е задължение на всички новоприсъединили се страни - но е задължение без краен срок. Известно е също така, че България няма проблем да покрие изричните икономически критерии (т. нар. критерии от Маастрихт) с едно изключение – двегодишният престой в ERM2.

Това, което е коментирано сравнително по-рядко, но вероятно интересува повече читателите, са следните няколко въпроса:

1. ЩЕ СЕ ЗАПАЗИ ЛИ ВАЛУТНИЯТ КУРС при присъединяването към еврозоната? По-вероятно - да, но категоричните отговори са съмнителни. Преговорите за определяне на валутния курс следва да се проведат преди приемането на страната в ERM2. България трябва да защити запазването на сегашния валутен курс, така както е записано в меморандум на БНБ и МФ от началото на хилядолетието и куп стратегически документи след това.

Нивото на валутния курс, както е добре известно, е фиксирано в Закона за БНБ. На теория не е изключено то да бъде променено преди присъединяването към ERM II – например, да стане 2 лева за едно евро (мека девалвация с 2.25%). Такъв ход може да се оправдае с това, че ще изтегли напред част от проинфлационния ефект на присъединяването към еврозоната – тази част, която се дължи на закръгляването. България излиза от дефлационен цикъл и моментът изглежда удобен за това. Но трябва да се преценяват останалите фактори, които събуждат инфлацията – като ръста на енергийните цени и увеличението на доходите.

Извън този аргумент няма никаква сериозна причина да се говори за промяна на валутния курс, въпреки че периодично бизнес кръгове се опитват да тестват поносимостта към подобни „оригинални“ идеи за повишаване на конкурентоспособността.

Позицията на ЕЦБ най-общо е, че валутните бордове не са заместител на участието в ERM II. Страните с валутен борд (Естония, Литва и България) също трябва да участват в механизма най-малко две години, преди оценката на степента на конвергенция и решението за присъединяване след еврозоната. След това може да мине поне половин година - време, необходимо за ратификации и техническа подготовка.

2. ЩЕ СЕ ВДИГНАТ ЛИ ЦЕНИТЕ? При хипотезата за запазване на валутния курс този ефект едва ли ще бъде осезаем. Това се потвърждава от опита на останалите новоприсъединили се страни.

Разбира се, времевият график има значение. През годините бяхме свидетели на многократно отлагане на сроковете, така че всякакви заявки за приемане на еврото преди 2022-2023 г. са съмнителни (технически това може да стане най-рано през 2020)

България няма нито един стратегически документ, който да покрива такъв хоризонт. След три, четири или пет години можем да имаме напълно различна макроикономическа картина. Безпрецедентно ниските лихви вероятно ще са забравени, заплатите вероятно ще са значително по-високи от сега, никой не знае колко скъп ще е петролът. По-вероятно е светов-

ната икономика да е загърбила период на дефлация. Тоест някакво ускорение на инфлацията може да се случи независимо от приемането на еврото.

Ефектът на еврото върху инфлацията, макар и досегашният опит да не потвърждава силно въздействие, би дошъл по две линии: по линия на закръгляването, както стана дума, и поради стремеж за изравняване на цени (не само на потребителски стоки), тъй като приемането на еврото би заличило пречки пред търговията. Именно затова реалната конвергенция – тоест по-бързото догонване на нивата на цени и доходи в еврозоната - е толкова важна. Останалите в съюза добре съзнават, че ако България се присъедини, преди доходите да са достигнали 60-70% от европейските, рисковете са големи. Но нивото на доходи у нас сега е 48% от средното за ЕС (прието е да се измерва чрез БВП на човек по Стандарт на покупателна способност, тоест по това колко могат да купят доходите на домакинствата и фирмите), напредвайки изключително бавно през последните години.

Инфлационен ефект в резултат на преминаването към евро би се получил само ако се вземе политическо решение за присъединяване на България, без тя да е готова. Това не е желан сценарий. Колкото по-бързо растат доходите (производителността), толкова повече намалява рискът от инфлация след въвеждане на еврото.

3. ЩЕ ТРЯБВА ЛИ ДА ПЛАЩАМЕ ЗА СПАСЯВАНЕТО на чужди банки и други държави? Много често, когато изчерпят останалите аргументи, противниците на присъединяването на България към еврозоната прибягват до цената на членството във валутния съюз. Да, България трябва да участва в механизма за спасяване на банки, дължими са такси към ЕЦБ за това, че ще поеме единния банков надзор, и трябва да се покриват още много изисквания във финансовия сектор.

Това по принцип е доста специализирана тема и ще избегна детайлите, още повече, че много от тези регулации и механизми, създадени в отговор на кризата, са в развитие. Но винаги, когато се изтъква аргументът за таксите към ЕЦБ и цената на членството в Банковия съюз, трябва да помним, че българските вложители и данъкоплатци платиха многократно повече за слаб¬ия надзор заради фалита на КТБ. Това стана, като бюджетът и Фондът за гарантиране на влоговете платиха над 4 млрд. лева. За сравнение, българският дял от мостовия заем от 7 млрд. евро за спасяване на Гърция през 2015 бе изчислен на 23 млн. евро. В конкретния случай дори не се наложи да се прави вноска от наша страна. На второ място, част от тези разходи са дължими у нас дори без да участваме в еврозоната, тъй като се въвеждат с общоевропейски регламенти и директиви. Такъв пример е европейската схема за гарантиране на влоговете – тя се прилага в рамките на Банковия съюз, като вноските на банките към европейската схема за гарантиране на депозитите могат да бъдат приспаднати от техните национални вноски за схемите за гарантиране на депозитите. Последните се определят от общоевропейска директива. По подобен начин и създаването на национален фонд за преструктуриране на банките е изискване за целия съюз.

В ОБОБЩЕНИЕ: България би спечелила от присъединяване към еврозоната, ако това даде тласък на структурни реформи, които са необходими за подготовката на членството и за елиминиране на коментираните по-горе рискове. ■

Three Big Questions for the Eurozone

Most of the risks from the entry of Bulgaria in the euro area are quite exaggerated

By IVANINA MANCHEVA / Photography SHUTTERSTOCK

The wind of change in Europe has reached Bulgaria and has raised the question of applying for membership in the euro area. This, as most people who are interested in the topic know, is an obligation of all newly acceded states - but it is an obligation without a deadline. It is also known that Bulgaria has no problem meeting the explicit economic criteria (the so called Maastricht criteria) with one exception - the two-year stay in ERM2.

Everything until this point is a summary of what is known. The thing that is comparatively less often commented, but is probably more interesting to the readers consists of the following few questions:

1. WILL THE EXCHANGE RATE BE PRESERVED at the accession to the euro area? Probably - yes, but the clear answers are dubious. The negotiations for determining the exchange rate have to be conducted before the country's admission to the ERM2. Bulgaria has to defend the keeping of the present exchange rate in the way in which it is written in a memorandum of the Bulgarian National Bank and the Ministry of Finance from the beginning of the millennium and in a lot of strategic documents after that.

The exchange rate level, as it is well known, is fixed in the Bulgarian National Bank Act. In theory it is not excluded for it to be changed before the accession to ERMII - to become 2 leva for 1 euro for example (soft devalvation with 2.25%). Such a move can be justified with the fact that it would give prominence to a part of the pro-inflation effect of joining the euro area - the part which is due to the rounding off. Bulgaria is getting out of a deflationary spiral and the moment seems convenient for that. But the rest of the factors that are evoking inflation should be assessed - such as the growth of the energy prices and the incomes increase.

With the exception of this argument, there is no serious reason for talking about a change of the exchange rate, although business circles are periodically trying to test the tolerance to such "original" ideas for boosting competitiveness.

2. WILL THE PRICES RISE? Under the hypothesis that the exchange rate will be preserved, this effect is unlikely to be tangible. This is confirmed by the experience of the rest of the newly acceded states. Of course, the time schedule is relevant. Over the years we witnessed a repeated pushing back of the deadlines, so any statements for adopting the euro before 2022-2023 are dubious (technically this may take place in 2020 at the earliest).

Bulgaria does not have a single strategic document, covering such a horizon. After three, four or five years we may have a totally different macroeconomic picture. The unprecedentedly low interest rates will likely be forgotten, the

salaries will be much higher than now, and no one knows what the cost of petrol will be. It is more likely for the world economy to have put a period of deflation behind it. That is to say some acceleration of the inflation may take place regardless of the adoption of the euro.
The effect of the euro on the inflation would come in two ways: through rounding off, as already mentioned, and due to a strive for price alignment (not only of consumer goods' prices), because the adopting the euro would remove barriers for trade. That is exactly why the real convergence - namely the faster catching up with the levels of income and prices in the euro area - is so important. The other countries in the union are well aware that if Bulgaria accedes before the income has reached 60-70% of the European one, the risks are high. But now our income level is 48% of the average for the EU (accepted to be measured through GDP (gross domestic product) per capita in Purchasing Power Standard, that is to say in how much can be bought with the income of the families and companies), increasing extremely slowly during the last years.
There would be an inflationary effect as a result of passing on to the euro only in case a political decision for the acceding of Bulgaria is taken without the country being ready. this is not a desired scenario. The faster the income (the productivity) grows, the more the risk of inflation after the introduction of the euro is reduced.

3. SHALL WE HAVE TO PAY for the saving of foreign banks and other states? Very often, when depleting the other arguments, the opponents of the acceding of Bulgaria to the euro area resort to the price of the membership in the monetary union. Yes, Bulgaria will have to participate in the mechanism for saving of banks, fees are due to the European Central Bank for the fact that it will take over the Single Supervisory Mechanism, and there are many other requirements in the financial sector that have to be complied with. Essentially this is a rather specialized topic and I will avoid the details, moreover that many of these regulations and mechanisms, created in response to the crisis, are in development. But we should always remember, when the argument of the fees to the European Central Bank and the price of the membership in the Banking Union is pointed out, that the Bulgarian depositors and taxpayers paid many times more for the poor supervision due to the bankruptcy of the Corporate Commercial Bank. This happened with the budget and the Deposit Guarantee Fund paying over 4 billion leva. By comparison, the Bulgarian share of the bridge loan of 7 billion euros for saving Greece in 2015 was calculated at 23 million euros. In this particular case we did not even have to make a contribution.
Secondly, a part of these expenses are due by us even without our participation in the euro area, because they are being introduced with pan-European Regulations and Directives. An example for this is the European deposit guarantee scheme - it is applied within the framework of the Banking union, with the contributions of the banks to the European deposit guarantee scheme may be deducted from their national contributions to the deposit guarantee schemes. Te latter are determined by a pan-European Directive. In a similar way the establishing of a national bank resolution fund is a requirement for the entire union as well.

IN SUMMARY: Bulgaria would benefit from acceding to the euro area if this gives impetus to structural reforms, which are necessary for the preparations for membership, as well as for eliminating the risks discussed above. ■

ФРЕНСКИ ШИК И КИНО ПОД ЗВЕЗДИТЕ

FRENCH CHIC AND CINEMA UNDER THE STARS

Както всяка година по това време, градината на Гранд Кафе облича лятната си премяна и след 19:00 ч. се преобразява в автентично бистро – със Средиземноморско меню, кино соаре, вечерна прохлада и лятно настроение.
В очарователната компания на тази непринудена атмосфера е селекция от специално подбрани вина, с които да опитате салата с бейби летус, черри домати и сирене Фета, филе от лаврак в пергамент с ароматни билки и сос от портокал, и лимон, а за един сладък финал - чийзкейк с Бейлис и сочни круши.
За всички киномани всеки четвъртък през юли и август от 21:00 ч. бистрото се превръща в кино под звездите, представящо 9 от най-добрите заглавия на София Филм Фест.
Първата прожекция ще бъде на 6 юли - „Белгийският крал“, номиниран за най-добър филм на Международния филмов фестивал във Венеция. Програмата продължава със заглавия като „Франц“, българският „Маймуна“, „Тони Ердман“ и „Лудетини“. Финалът на третия кино сезон ще маркира филма „Сладки сънища“ на режисьора Марко Белокио.
Към билета добавяме и кино меню за общо 29 лв.

За резервации: София, ул. “Гурко” 1, тел.: 02/811 0940
For reservations: 1, “Gurko” str., 02/811 0940
www.grandhotelsofia.bg

As every year at that time, the garden of Grand Cafe puts on its summer attire and after 19:00 h is transforming into an authentic bistro - with a Mediterranean menu, cinema soiree, evening coolness and summer mood.
In the charming company of this unstrained atmosphere is a selection of carefully selected wines, with which you can taste a salad with baby lettuce, cherry tomatoes and Feta cheese, sea wolf loins in parchment with fragrant herbs and sauce made out of oranges and lemons, and for a sweet finale - cheesecake with Baileys and juicy pears.
For all cinefiles every Thursday in July and August from 21:00 h the bistro transforms into a cinema under the stars, presenting 9 of the best films of Sofia Film Fest. The first show will be on the 6th of July - “King of the Belgians”, nominated for Best Picture at the Venice International Film Festival. The programme continues with films such as “Frantz”, the Bulgarian “Monkey”, “Toni Erdmann” and “La pazza gioia”. The final of the third cinematic season will be marked by the movie “Fai bei sogni” by the director Marco Bellocchio. To the ticket we are adding a cinema menu for a total of 29 BGN.

Посрещни деня
добре информиран
в приятна компания!

БЪЛГАРИЯ СУТРИН

bgonair.bg

ON AIR BULGARIA

Всеки делник
06:30 - 10:30

www.bgonair.bg

Investors vote "remain" in Europe

Europe's economy is working, after all. According to *EY's Attractiveness survey**, Europe remains a "must be" market for multinational companies, despite its complexity and the uncertainties stalking its politics and institutions.

FDI in Europe reached new picks in 2016

In 2016, foreign direct investors announced a record 5,845 new projects in Europe, up 15%. The massive inflow of projects was accompanied by a 19% surge in jobs created, which reached 259,673. Europe's ability to attract increasing numbers of FDI projects confirms the endurance of its economic environment. Investors remain strongly attracted by and committed to the region, and continue to establish new operations, renew or expand existing facilities, and to create jobs in Europe. Against the global backdrop of geopolitical and economic instability, the first of many striking messages from EY's European Attractiveness Survey 2017 is that investors are continuing to bet on better economic trends and opportunities in the EU, as well as its European neighbors.

Europe is a market too important to shun

The recent upsurge in FDI reflects a long-awaited return to economic growth. International investors have regained some of their confidence in Europe since the worst of the financial crisis. Investors were quick to recognize an emerging economic recovery in Europe, and geared up their capacity to profit from stronger demand, increasing continent-wide market integration, and the improved efficiencies available from new, especially digital, technologies.

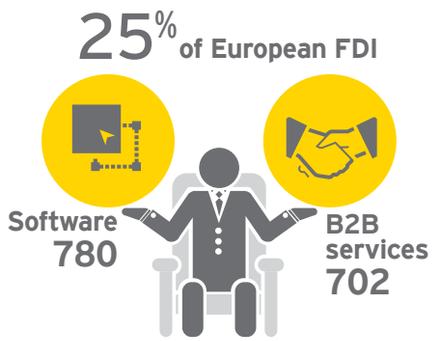

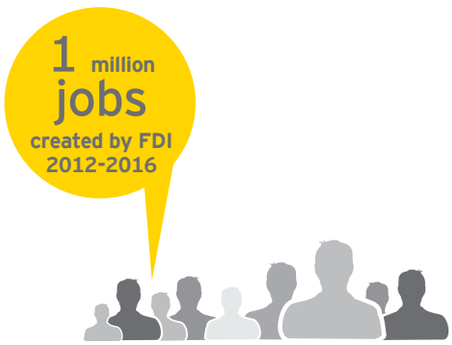

1 million jobs created by FDI between 2012 and 2016

In five years, foreign investors brought almost one million new jobs to the 43 countries of "business Europe", including Russia and Turkey. Though counting job creation accurately is very difficult, that's more than twice the number of jobs that we believe were created by FDI in the lean years of 2009 and 2010, when Europe was struggling through the immediate aftermath of the financial crisis.

Europe remains one of the world's top regions for executives

Despite major geopolitical events, growth around the world lifts demand for European products and services and gives business decision makers the confidence to expand and invest.

Asked to rank the attractiveness of global regions, investors vote Western Europe first overall (53%). CEE comes third (37%), right after the US (39%). China's vote is 37%, down from 48% in 2007.

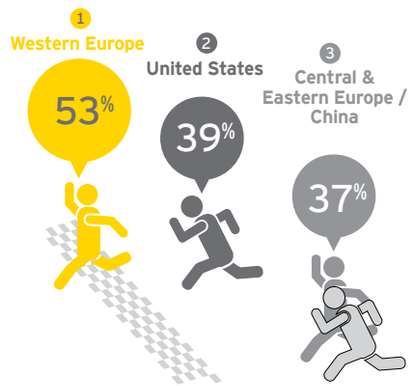

Bulgaria, Central & Eastern Europe: competitive and attractive

FDI in CEE had a strong momentum in 2016. The region attracted nearly half of Europe's FDI industrial projects. It has become a favorite among European car-makers, which located assembly plants in CEE countries where they find committed and skilled employees. To ensure just-in-time deliveries and win comparable advantages, many component suppliers also locate new plants in Eastern Europe, incl.Bulgaria. Investors are moving up the value chain in Central & Eastern Europe. An operation that began as a call center may now be broadening out into an IT support function, engaging in sophisticated software development, and even adding R&D capabilities. In 2016, the number of R&D projects in CEE surged 36%.

Bulgaria is ranking 16 among top 20 destination countries by FDI job creation, showing 10% increase in FDI jobs created in 2016. With attractive tax system and geopolitical position, skilled and affordable employees, Bulgaria remains an attractive FDI destination.

*EY (Ernst & Young) Attractiveness Survey analyzes the attractiveness of a particular region or country as an investment destination, and is designed to help businesses make investment decisions and governments remove barriers to growth.

The research was conducted by the CSA Institute in March 2017, via interviews with a representative group of 505 international decision-makers. Overall, 81% of the 505 companies surveyed have a presence in Europe. And of the non-European companies, 34% have established operations in Europe. **ey.com/attractiveness**

© 2017 EYGM Limited. All Rights Reserved. ED None.

25 years building a better working world in Bulgaria

EY
Building a better working world

ДА ЖИВЕЕ ЦАР ДОЛАР!

Текст КРИСТОФЪР ДЕМБИК / Photography SHUTTERSTOCK

За пръв път през последните три години съм толкова оптимистичен за световната икономика и особено за съдбата на еврозоната. Политическият риск беше основният фактор за развитието на пазара през 2016, заради Brexit и изненадващата победа на Доналд Тръмп. Но, както показаха и резултатите от изборите във Франция, инвеститорите сгрешиха, като се фокусираха твърде много върху европейската политическа сцена през 2017. Сега този фокус се измества към положителната тенденция на растеж в еврозоната (поне досега) и забавянето на кредитния цикъл в САЩ и Китай. Но нищо от това не бива да ни притеснява прекалено, защото това е нормалният ход на икономическите цикли.

Основните тълкувания на Saxo Bank:

ЩАТСКИЯТ ДОЛАР СИ ОСТАВА "КРАЛЯТ" с дял от 88% срещу само 31% за еврото. Общата валута не успява да изкуши инвеститорите и специално централните банки, поради липсата на икономическа интеграция. Нашата главна прогноза е делът на китайския юан да надхвърли 10% до 2019, надминавайки британската лира!

ВАЛУТНАТА ВОЙНА НЕ Е на дневен ред. В 99% от случаите Тръмп греши, но той ясно схваща нещата, що се отнася до неравенството при обменния курс. Въз основа на паритета на покупателната способност щатският долар е надценен със 7% спрямо еврото, с 11% спрямо йената и със 7% спрямо канадския долар. Въпреки това ново Споразумение „Плаза“ е малко вероятно да се случи, имайки предвид, че липсва политическа воля и че щатският долар все още е с 30% по-нисък в сравнение с нивата си от 1985.

В САЩ ИНФЛАЦИЯТА И ЗАПЛАТИТЕ са най-изоставащите икономически индикатори. Основните разходи за лично потребление са били под заложената цел от 2% през последните 5 години, което прави потрудно за Федералния резерв да увеличи значително лихвените проценти. През последните няколко седмици се случи нещо ключово: пазарът на фиксирани доходи започна да оценява в риска от орязване на лихвата през следващата година от Фед.

ПОЛОЖИТЕЛНА ТЕНДЕНЦИЯ В ЕВРОЗОНАТА (индикатор за растеж Eurocoin +0.75%). Пазарът очаква успешна инициатива „Меркрон“ (от Меркел и Макрон) за рестартиране на европейския проект след изборите в Германия. Оптимизмът преобладава, което оказва значително влияние върху обменния курс на еврото. За пръв път от три години еврото се връща в абсолютната територия на дългата позиция.

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ ЩЕ ИЗПИТА „реалното“ макроикономическо въздействие на Brexit. Но ние сме позитивни по отношение на британската лира за втората част от годината. Brexit вече значително се отрази върху обменния курс и, въз основа на паритета на покупателната способност, лирата е подценена с 15% спрямо щатския долар.

Основни идентифицирани рискове:

НИСКА ВОЛАТИЛНОСТ и прекалено самодоволство на пазара (изследване на Yale от март 2017: 99% от институционалните и инвеститорите на дребно очакват акциите да поскъпнат догодина). Всъщност се забелязват все повече сигнали за финансови напрежения, като голямото отклонение между VIX и „Политиката по несигурността“, както и разликата в курса на 5-годишните щатски книжа, която е на 28-годишен връх и която обикновено се смята за ранно предупреждение за пазарна корекция.

ТРЪМП СЕ ПРОВАЛЯ. Това със сигурност е най-големият риск, който не е напълно оценен от пазара. Всъщност, ако до септември Тръмп не успее да даде ясни сигнали за по-ниско данъчно облагане, пазарът може да реагира доста лошо и това да предизвика здравословна корекция на щатския пазар (и оттам - на глобалния). Противно на убеждението му, вероятно ще отнеме доста време да се приложи намаляване на данъците в голям мащаб. Като леко напомняне, на Рейгън му отне почти 5 години да изготви и прокара закона за по-ниско данъчно облагане. Корекцията би била краткотрайна, като се има предвид, че макрорамката и доходите поддържат пазара.

ВИСОК РИСК ОТ ИМПИЙЧМЪНТ ВЪВ ВАШИНГТОН. В интерес на истината малко е вероятно импийчмънтът да стигне до края, но, както казаха много демократи, целта е по-скоро да се наложат ограничения на президента. Това определено би имало много негативно въздействие върху пазара, тъй като този риск не е изцяло оценен. ■

DOLLAR IS KING… LONG LIVE THE KING?

By CHRISTOPHER DEMBIK / Photography SHUTTERSTOCK

It is the first time over the past three years that I am so optimistic about the global economy and, especially, the fate of the euro area. Political risk was the main trigger of market evolution in 2016, due to Brexit and the surprising victory of Donald Trump. However, as shown by the outcome of the French election, investors were mistaken by focusing so much on the European political agenda in 2017. The new narrative is focusing on positive growth momentum in the euro area (so far) and credit cycle slowdown in the US and in China, but nothing to worry about since it is the normal life of the economic cycles.

Our main takes:

THE USD REMAINS THE "KING" with a market share of 88% versus only 31% for the euro. The common currency has not managed to seduce investors and especially central banks due to the lack of economic integration. Our main call is that the CNY's market share could reach over 10% by 2019, exceeding the one of GBP!

CURRENCY WAR IS NOT on the agenda. 99% of the time, Trump is wrong but he clearly got it right regarding exchange rate disequilibrium. Based on Parity Purchasing Power, the USD is overvalued by 7% versus the euro, by 11% versus the yen and by 7% versus the Canadian Dollar. However, a new Plaza agreement is unlikely to happen considering that there is no political incentive and that the USD is still 30% lower than in 1985.

IN THE US, INFLATION AND WAGES are the most lagging economic indicators. Core CPE has been under the 2% target over the past 5 years making harder for the Fed to hike substantially interest rates. Over the past few weeks, a key factor has happened: the fixed income market has started to price in the risk of rate cut next year by the Fed!

POSITIVE TREND IN THE EURO AREA (Eurocoin growth indicator +0.75%). Market expects a successful "Merkcron" initiative to restart the European project after the German election. Optimism prevails, which has a significant impact on the euro exchange rate. For the first time in three years, EUR positioning is now back in absolute long territory.

THE UK WILL EXPERIENCE the "real" macroeconomic impact of Brexit. However, we are positive regarding the GBP for the second part of the year. Brexit has already been greatly priced in in the exchange rate and, based on Parity Purchasing Power, the GBP is undervalued by 15% versus the USD.

Main identified risks:

LOW VOLATILITY AND MARKET COMPLACENCY (Yale Survey March 2017: 99% of retail and institutional investors see stocks higher over the next year). There are increasing signals of financial tensions such as the great divergence between the VIX and Policy Uncertainty and also the US-GR 5-year rate differential which stands at 28-year highs and which is usually considered as an early sign of market correction.

TRUMP DOES NOT DELIVER. It is certainly the highest risk which is not completely priced in in the market. As a matter of fact, if by September Trump does not manage to give clues regarding lower taxation, the market may react quite badly and it could be the trigger to an healthy correction in the US market (and therefore globally). Contrary to what he believed, it can take quite a long time to implement tax reduction at a large scale. As a gentle reminder, it took almost five years for Reagan to draft and vote the law for lower taxation. A correction would be short-lived considering that the macro and earnings are supportive of the market.

HIGH RISK OF TRUMP IMPEACHMENT. As a matter of fact, it is unlikely that impeachment would go until the end but, as said by many Democrats, the purpose is to pose restraint on POTUS. It would certainly have a very negative impact on the market since it has not been fully priced in. ■

БИТКОЙН – РЕВОЛЮЦИЯ ИЛИ БАЛОН?

За пет години най-прочутата криптовалута поскъпна от 30 до 2600 долара. Конкурентите ѝ също надигат глави

Текст ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Преди 6 години, когато The Inflight Magazine за пръв път писа за революционната дигитална валута bitcoin, цената ѝ се колебаеше между 30 и 45 щатски долара. В момента струва малко над 2600 долара. В цялата история на човечеството има само няколко случая на подобен сензационен скок - като първо ни идва на ум прословутата "лудост по лалетата" в Холандия през XVII век. Тогава в рамките на три години луковиците на тези съвсем обикновени цветя се превърнаха в обект на най-удивителна спекула, на върха на която по-редките се продаваха на цени, надхвърлящи годишния доход на по-заможните занаятчии. Което, естествено, бе последвано от болезнено сгромолясване.

ВЪПРОСЪТ СЕГА Е ДАЛИ подобна съдба не очаква и биткойн, както и останалите криптовалути. Или пък, напротив, те ще успеят трайно да изместят конвенционалните валути и да се превърнат в платежното средство на бъдещето.

Поне засега не се очертава спукване на балона. Биткойн, създаден през 2009 от мистериозния Сатоши Накамото, набира все повече скорост. Япония наскоро го призна като равноправно разплащателно средство; Австралия обяви, че няма да облага с данъци биткойн-транзакциите; Швейцария планира да създаде първия хеджингов фонд с биткойни.

В момента повечето прогнози сочат, че биткойн ще поскъпне до 4 000 долара в следващите 8 до 14 месеца, а някои експерти предричат курс 5000 или дори 10 000 долара.

Привлекателността на биткойн се състои в това, че тя върши същата работа като конвенционалните пари, но без неудобството да минава през банка или централна финансова институция. Тя се подчинява на същите принципи, по които растат социалните мрежи - като Facebook например. Тоест колкото повече хора ползват дигиталната валута, толкова по-ценна става тя. За последните четири години броят на транзакциите с биткойн се е увеличил шест пъти - от 50 000 на ден през 2014 до над 300 000 днес. Почти 15 млн. души са инсталирали върху своите компютри или смартфони дигиталния портфейл.

ВСЕКИ МОЖЕ ДА ИМА ДОСТЪП до дигиталните пари по два начина: да се присъедини към общ пул заедно с други потребители, или да си ги добива сам на своя компютър, което се нарича mining. За това занимание е необходимо специално оборудване, защото "добивът" изисква много изчислителен ресурс и харчи доста електричество.

Ако в крайна сметка биткойн успее да оцелее, пазарната ѝ капитализация може да набъбне и десет пъти - просто защото търсенето ще расте, а общият брой на дигиталните "монети" е ограничен само до 21 милиона. До този момент са "добити" 16.4 млн. от тях, което означава, че кулминацията е близо. Поради това някои анализатори са на мнение, че биткойн няма бъдеще като световна валута. Те по-скоро я виждат като реализация на онова, което школата на Фридрих Аугуст фон Хайек определяше като идеалната валута. Защото, за разлика от долара и еврото, тя не може да се печата до безкрайност.

В МОМЕНТА КРИПТОВАЛУТИТЕ са над 800 на брой. Общата им стойност вече надхвърля 100 милиарда долара. Освен биткойн, на прилична популярност се радват ethereum, litecoin, Zcash, monero. Но лъвският пай си остава за биткойн - 46 милиарда долара (все още скромно на фона на долара, оценяван на 13.4 трилиона до-

лара, еврото - 12 трилиона, златото - 7 трилиона, среброто - 999 милиарда долара). Останалите конкуренти разчитат на свои специфични предимства. Litecoin е просто олекотена версия на bitcoin - с използване на по-малко електричество и ресурси. Zcash е не толкова дигитална валута, колкото компания за транзакции. Monero пък гарантира абсолютна анонимност.

КАТО НАЙ-СЕРИОЗЕН КОНКУРЕНТ НА БИТКОЙН обаче се очертава ethereum, създадена през 2015 от канадеца от руски произход Виталик Бутерин, който първоначално работи за биткойн и е главен редактор на изданието Bitcoin Magazine. Ethereum се развива шеметно, като вече стигна курс от 442 долара през юни. Прогнозите са в края на годината да надхвърли $600.

Анонимността при плащанията е един от най-привлекателните елементи на тези валути. Според статистиката всеки десети долар или евро се използва за нелегални транзакции в мрежата - като Dark Net, където може да се купят наркотици, оръжие и всякакви други неща извън закона.

Всички дигитални валути се базират върху специалната технология blockchain - системен "доверителен" протокол, своеобразна дигитална счетоводна книга, която позволява осъществяването на транзакциите или прехвърляне на информация по верига от блокове. Всеки блок съдържа набор от транзакции с обозначаване на времето на тяхното извършване, поради което е невъзможно да бъдат коригирани стари регистри. Всяка нова транзакция трябва да бъде верифицирана в мрежата от компютри, които са част от блокчейна, преди да създаде следващ блок от веригата. Тоест системата работи на принципа на консенсуса, като всеки проверява всеки и поставя "печат за одобрение".

СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО BLOCKCHAIN в момента са най-търсените експерти в целия IT сектор, отбелязва The Financial Times. Джери Куомо, вицепрезидент на IBM по блокчейн технологиите, обяснява това търсене с факта, че днес се формира един напълно нов модел за правене на бизнес и когато той се наложи, това ще бъде революционен скок. Според Куомо в момента заплатите на експертите в тази област надхвърлят 250 000 долара годишно и това е наистина над тавана, който в момента могат да печелят талантливи консултанти или софтуерни инженери.

В LinkedIn в момента има 1000 обяви за работа за подобни експерти, като броят им расте с 40% месечно. Повечето от специалистите в блокчейн технологиите са от САЩ, Великобритания, Франция, Индия, Германия и Холандия.

КАКТО СПОМЕНАХМЕ, ИЗВЪН биткойн най-бурно развитие през последните години демонстрира ethereum и все повече фирми, и държавни институции са склонни да работят с нея.

През февруари 30 влиятелни западни банки и финансови институции обявиха създаването на Enterprise Ethereum Alliance (EEA) – Съюз за етереум инициатива. Сред членовете са JPMorgan, Intel, Microsoft, Banco Santander, Credit Suisse Group, UBS, ING, Thomson Reuters Corp.

Съюзът обяви, че ще „работи за увеличаване на поверителността, сигурността и мащабността на блокчейн технологията на ethereum, с цел да бъде използван по-добре за бизнес приложение". Според изследване на Accenture въвеждането на блокчейн технологията на ethereum като стандарт за счетоводен отчет (distributed ledger standard) ще спести на най-големите банки между 8 и 12 млрд. долара годишно от разходи за ▶

BITCOIN - REVOLUTION OR BUBBLE?

For a streak of five years the most renowned crypto currency has gone from 30 to 2600 USD. The competition is picking-up steam as well

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

Six years ago, when the Inflight Magazine published its first article on the revolutionary crypto currency bitcoin, one was able to afford it for 30 to 45 USD. In this very moment the price is jacked to just over 2600 USD. In the entire history of mankind there are just a handful of cases of such sensational growth – the first thing popping to our mind is the "tulip madness" occurring in the Netherlands in the XVII century. Then, within three years, the flower bulbs of these rather ordinary flowers became an object of astonishing specula, on the top wave of which some of the rarer bulbs went for prices exceeding the annual income of the wealthier craftsmen. This, naturally, was inevitably accompanied by a painful crash.

NOW THE QUESTION IS IF the same unfortunate destiny is set out for the bitcoin, as well as for the rest of the crypt currencies. Or, to the contrary, they will succeed in pushing away the traditional currencies and to become the method of payment for the future.

For now there are no clues that the balloon will pop. The Bitcoin, which was created in 2009 by the mysterious character named Satoshi Nakamoto, is currently viewed as a runaway train. Japan passed a law acknowledging the bitcoin as an official legal tender with the same rights as the Yen; Austria declared that all bitcoin transactions will be tax-free; Switzerland plans on creating the first ever hedging fund with bitcoins.

Right now, most of the prognosis show that the bitcoin will go up to 4 000 USD in the next 8 to 14 months and some experts say the value will go up to 5 or maybe 10 thousand dollars.

The attraction to the bitcoin is that it is a legal tender, thus doing the same job as regular money, but without the inconvenience to pass through a bank or a central financial institution. This currency is ruled by the law of social networks, such as Facebook . This is to say – the more people use it higher the price of the digital currency. For the past four years, the number of bitcoin transactions has grown six times – from 50 000 in 2014 to over 300 000 today. Almost 15 million people have the digital wallet installed on their PC or smartphone.

EVERYONE CAN HAVE ACCESS to the digital money in two ways: to join a common pool with other users, or to acquire the currency on his own computer – the latter is called mining. This activity, however, requires special equipment, because the "mining" requires a lot of calculating power and consumes a rather large amount of electricity.

If the bitcoin survives in the long run, its market sale value can grow over ten times – simply because the demand is growing and the total amount of the virtual "coins" is limited to 21 million only. Up to this date, 16.4 million have been "mined out", which means, that the culmination is getting closer. Due to this predicate, some analysts point-out that the bitcoin cannot have a future as an international currency. It is viewed more like an achievement of what the School of Friedrich August von Hayek named as an ideal currency. Because, compared to the dollar and the euro, this currency cannot be reproduced to infinity.

RIGHT NOW CRYPTO CURRENCIES are over 800. Their value already reaches over 100 billion dollars. Except the bitcoin, a good amount of popularity is given to: ethereum, litecoin, Zcash, monero. But the big pie remains for the

bitcoin – 46 billion dollars (still a rather modes value, compared to 13.4 trillion for the dollar, 12 trillion of the euro, 7 trillion for gold and 999 billion dollars for silver). The competition relies on some special advantages. Litecoin is just a minified version of the bitcoin, thus using less electricity and resources. Zcash is not that much of a digital currency than it is a transactions company. Monero guaranties absolute anonymity.

THE PRIMARY COMPETITION TO THE BITCOIN, however, is the ethereum, as created in 2015 by the Canadian with Russian origin Vitalik Buterin, who started working for bitcoin and is the chief editor of the Bitcoin Magazine. Ethereum grows fabulously as it reached an exchange rate of $442 in June. The prognosis is that by the end of the year it will exceed $600.
The anonymity in the payment with these currencies is still one of the most attractive features. By statistics, every tenth dollar or euro is being used for illegal network transactions – such as Dark Net, where one can buy narcotics, guns and all other sorts of outlawed items.
All digital currencies are based off of the special technology blockchain – a system "trust" protocol, or better yet a virtual accounting book, which permits the making of transactions or the transfer of information through a chain of locks. Each one of these blocks contains a number of transactions with record of the time of the performance, due to which it is impossible to make correction to old entries. Each new transaction must be verified in the computer network, participating in the blockchain before a new block is added to the chain. That means that the system functions y the principle of consensus, by which everyone verifies and puts a "seal of approval".

THEBLOCKCHAIN SPECIALISTS are the most wanted experts in the entire IT sector, pointed out The Financial Times. Jerry Cuomo, VP of Blockhain at IBM explained that demand with the fact, that today we are witnessing the creation of a brand new business model and when it gets recognized there will be a revolutionary leap. By Cuomo, the annual salary of an expert in that field exceeds $250 000 and that really is over the top of what talented consultants and software engineers can earn.
In LinkedIn there are around 1000 job positions for such experts and their count rises with 40% annually. Most of the blockchain specialists are from the USA, England, France, India, Germany and the Netherlands.

AS WE MENTIONED, EXCEPT the bitcoin, he second best growth is for the ethereum and there is an ever growing amount of companies and state institutions, willing to work with it.
In February 30 influential western banks and financial institutions announced the creation of the Enterprise Ethereum Alliance (EEA). Some of the members are: JPMorgan, Intel, Microsoft, Banco Santander, Credit Suisse Group, UBS, ING, Thomson Reuters Corp.
The Alliance announced that the main focus will be on "extending the confidentiality, security and scale of the blockchain technology for ethereum in order to use it better for business applications". A research done by Accenture states that the introduction of the blockchain technology for ethereum as a standard of accounting (distributed ledger standard) will save 8 to 12 billion dollars per year for the largest banks, which would have been spent on infrastructure, which in turn reduces administrative costs with almost 30%.
This means that this technology enables the signing of contracts in the most appropriate moment and the payments could be instantaneous. An example of this flow is the first affair of that type, made between the Irish enterprise of milk products Ornua and a trading company in the Seychelles – contracted and paid in four hours only! The current international standard for such a process is 7 to 10 days. The two companies agreed for the delivery of yellow ▶

▶ инфраструктура – което представлява близо 30 процента от административните разходи.
Това означава, че с тази технология могат да се сключват договори в най-подходящия момент и плащанията да бъдат осъществени незабавно. Пример за това е първата подобна сделка, осъществена между ирландската фирма за млечни продукти Ornua и търговска компания от Сейшелите - сключена и платена само за четири часа! Сега световният стандарт за подобен процес е между 7 и 10 дни. Двете фирми се договорили за доставка на кашкавал и масло, сключили договора и сумата от 100 000 долара след четири часа била в сметката на Ornua с посредничеството на Barclays Bank и израелската онлайн платформа Wave – без излишна бюрокрация и документация, без куриерски служби, срещи, уговорки и уточнявания.

В НАЧАЛОТО НА ЮНИ основателят на тази валута Бутерин се срещна лично с Владимир Путин, след което гуверньорът на "Сбербанк" Олга Скоробогатова обяви, че Русия ще използва технологията на ethereum за развитие на своя национална виртуална валута. Стоманодобивният гигант "Северсталь" въведе блокчейн технологията на ethereum в своята кредитна политика.
Най-сериозното предимство на ethereum е възможността да се подписват „smart contracts" чрез блокчейн технологията. Две компании подписват договор и незабавно след това едната изпраща парите на другата. Това е сериозен плюс за ethereum пред биткойн. Проблемът е, че всеки може да се включи и да следи активността в блокчейна. Сега компаниите от Enterprise Ethereum Alliance ще работят за ограничаване на този достъп до две компании, а при банките – за индивидуално ползване.
Останалите предимства на ethereum пред биткойн са, че времето за една транзакция е само 14-15 секунди вместо 10 минути. Не по-малко съществена разлика е това, че при биткойн първите, започнали да „копаят", притежават най-много дигитални монети, докато при ethereum системата работи така, че след 5 години 50% от монетите ще бъдат притежание на „миньорите" – независимо кой кога се е включил.

ЛОГИКАТА НА КРИПТОВАЛУТИТЕ и най-вече блокчейн технологията създават базата за икономиката на бъдещето. В този смисъл сравнението, което прави Демелза Хейз от Imperial College в Лондон, като сравнява силата на биткойн с това на златото, е най-логично при сегашното състояние на валутните пазари. Което означава, че би било разумно всеки от нас да диверсифицира портфейла си и да държи част от спестяванията си в криптовалута.
По този начин се преодоляват негативните ефекти от изкуствено ниските лихвени проценти и експанзивната монетарна политика. Хейз препоръчва в бъдеще всеки да държи между 2 и 4 процента от своите активи в криптовалута. Независимо дали биткойн ще оцелее, неговата технология ще се запази и реално тя представлява базата за бъдещото развитие на икономиката и на новата финансова система. При това не е задължително тези активи да са в биткойн, парите могат да се инвестират и в акции на най-големите компании, производители на чипове. Например през последните 12 месеца цената на акциите на AMD скочи три пъти, а при Nvidia - четири пъти. Изобщо банкнотите в портфейла ви, по всичко личи, вече са тотална отживелица. ■

▶ cheese and butter for the amount of 100 000 dollars and the amount was registered in the account of Ornua, with the mediation of Barclays Bank, within four hours after the agreement by the Israeli online platform Wave – without redundant bureaucracy and red tape, without courier services, meetings, arrangements and clarifications.

IN THE MONTH OF JUNE, the founder of the currency Buterin met Vladimir Putin in person and after that the governor of "Sberbank", Olga Skorobogatova announced that Russia will use the ethereum technology for the development of their own national crypto currency. The steel production giant "Severstal" introduced the blockchain technology of ethereum in its credit policy.
The major advantage of the ethereum approach is the chance to sign „smart contracts" via the blockchain technology. Two companies sign the instrument and then one of them immediately pays the amount to the other one. This is one major advantage of the ethereum compared to the bitcoin. The trouble is that everybody can join and track the activity of the blockchain. Currently, the companies from Enterprise Ethereum Alliance will work on the restriction of that access to two companies and to individual usage for banks.
The other advantages of the ethereum compared to the bitcoin are that one transaction is made for 14-15 seconds, rather than 10 minutes. Another major difference is that the first bitcoin miners have the most crypto coins, whereas with the ethereum, the system works in such a way, which will allow 50% of the coins to belong to the miners in 5 years – irrespectively of the time they joined.

THE LOGIC OF CRYPTO CURRENCIES is mostly in the blockchain and thus creating the fundament of the economy of the future. In this sense, the comparison made by Demelza Haze of the Imperial College in London, which puts the power of the bitcoin next to the power of gold is most reasonable to the current state of the financial markets. This means, that it might be a good idea that we all diversify our wallet a bit and start keeping some savings in crypto currency.
This way we can overcome the negative effects of the artificially low interest rates and the expansion of the monetary policies. Haze recommends that in the future 2 to 4% of all assets that we have to be turned into crypto currency. Irrespectively whether the bitcoin will make it, the technology behind it will be preserved and will form the basis for the future development of the economy of the new financial system. And it is not necessary to invest in bitcoin, since the money can go into shares in some of the largest microchip production companies. For example, during the past 12 months the shares at AMD went up by 3 times and at Nvidia by four times. In general – by all the cues it seems that the banknotes in your wallet are a thing of the past. ■

Uber Uber Alles

Компанията за споделени пътувания изгони собствения си създател в отчаян опит да промени хода на събитията и да докаже, че не е най-големият балон в новата история

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Само допреди няколко месеца неговата история бе една от най-удивителните в съвременния бизнес, основателно сравнявана с тази на Стив Джобс.

ЗАПОЧНАЛ ПРЕДИ 8 ГОДИНИ с едно сравнително простичко мобилно приложение за iPhone, Травис Каланик създаде глобална империя, наложи името си като нарицателно в английския език и докара пазарната й капитализация до 70 милиарда долара - повече от тази на гиганта General Motors. Някои анализатори го сочеха като най-голямата заплаха за традиционните автомобилни производители; други го виждаха направо като заличителя на старомодната икономика на покупко-продажбите.
Всичко това приключи на 21 юни, когато Каланик бе принуден под натиска на инвеститорите да се оттегли като главен изпълнителен директор. А налаганата от него агресивна, на моменти безскрупулна корпоративна култура, която доскоро получаваше само хвалебствия за дързостта си, сега бе публично заклеймена от собствените му колеги.

САМОТО ОЦЕЛЯВАНЕ НА UBER е под въпрос. Но този път не заради протести на таксиметрови шофьори и недобронамерени регулатори. Този път виновник за проблемите на компанията е тя самата.
Uber е обвиняема по дело за една от най-мащабните кражби на интелектуална собственост в историята; обект е на разследвания за краен сексизъм на корпоративно ниво, а също и за използване на потенциално нелегален софтуер, за да заблуждава полицията. И като капак на това идва нарастващото нетърпение на акционерите, защото въпреки всичките си грандиозни постижения и глобални завоевания Uber все още е само една бездънна яма за парите им - ▶

FAMA CONSULTING
The Public Affairs Practitioners

Public Affairs
Parliamentary Advocacy
Government Relations

External Risk Assessment and Management

Contacts:
42, Parchevich Str.
Sofia, Bulgaria
+359 2 960 09 34
+359 888 456 020

www.famaconsulting.bg

Uber Uber Alles

The shared ride company has removed its creator in a desperate attempt to change the course and to improve its image

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

It was only a few months ago that his story was one of the most amazing in the history of modern business, reasonably compared to that of Steve Jobs.

UBER WAS STARTED eight years ago with a relatively simple mobile app for the iPhone. Travis Kalanick set up a global empire; the name became a common word in the English language; and brought the company to a market capitalization of $70 billion - more than the giant General Motors. Some analysts hypothesized it would be the biggest threat to traditional car manufacturers, while others saw it purely as an eradicator of the old-fashioned buying and selling economy.

All this was over on June 21, when Kalanick was forced, under pressure of investors, to step down as CEO. And his aggressive, momentarily unscrupulous corporate culture, which until recently received only praise for his audacity, was now publicly condemned by his own employees and colleagues.

THE VERY SURVIVAL OF UBER is questionable. But this time, not because of protests by taxi drivers and ill-advised regulators, but because of the company's own internal problems.

Uber is accused of being one of the largest thieves of intellectual property in history; an object of investigations of extreme corporate sexism; as well as the use of potentially illegal software to mislead the police. As this all comes to light, there is a growing impatience of shareholders because, despite all its spectacular achievements and global conquests, Uber is still a bottomless pit for their money, as it has never turned a profit.

Kalanick attempted to reassure shareholders by taking an unlimited period of leave to recover, as he explained, from the death of his mother. However, this time his own board did not accept this compromise and forced him to withdraw indefinitely.

THE COMPANY IS IN A RUSH to fix things and change public attitudes.

The financial reports are secret, but according to observers Uber's losses from the beginning of the year exceed $1 billion. Its market share in the US, the most important market, fell by 7 percent. The reason is, in part, due to aggressive competition from new players in the market, such as Lyft, but mostly because of the series of company scandals - Uber has turned from a winner in innovation into something almost shameful, and one would not want to be seen using it.

Finally, of course, there is Waymo's lawsuit against Uber. Google's subsidiary insists that Uber's self-driving car software was created on the basis of its work, which was stolen by former Waymo employee Anthony Levandowski. Uber dismissed Lewandowski in the Spring, causing speculation that the allegations are not unfounded.

Травис Каланик
Travis Kalanick

ALL OF UBER'S PROBLEMS are not settled with the dismissal of Kalanick, which probably explains why the board has yet to name Kalanick's heir (Kalanick is, after all, a member the board). According to CNBC, Sheryl Sandberg is the most serious candidate for CEO, the woman who changed Facebook from a harmless and non-profitable company to the communication giant that has a near monopoly over all information channels and often knows more about us than our closest relatives. If Kalanick's replacement is a woman it will be a clear statement that the company wants to leave its sexist workplace problems in the past. The question is what would make Sandberg leave her current position?

Another candidate mentioned is Mark Fields, who was released from the same position in Ford a month ago. Fields has the advantage of being familiar with the automotive industry but, on the other hand, he was dismissed from his previous position because of Ford's significantly deteriorated financial performance - a delicate topic for Uber's investors.

CNBC's abridged list includes Disney's former Operations Director Tom Stags, former eBay CEO John Donahoe, and Tim Armstrong, the current head of the AOL telecom giant.

WHAT WILL HAPPEN WITH Kalanick? He will retain his place on the board of directors, and as one of the three largest shareholders of the company, he will continue to have a strong influence on the company. But will he one day make it back to the top, as Steve Jobs did? Only time will tell. But a Time magazine commentator rightly pointed out that Kalanick's scandalous, unscrupulous manners could be a negative in any other company. But in Uber, which is constantly on the brink of the law and in constant confusion with trade unions, regulators and competitors, such an approach may be vital. ■

▶ нито веднъж не е носила печалба.
Каланик разчиташе да успокои малко тези акционери, като си вземе безсрочен отпуск (за да се съвземе, както сам обясни, от смъртта на майка си). Но този път собственият му борд не прие такъв компромис и го притисна да се оттегли окончателно.

РАЗБИРАЕМО Е ЗАЩО компанията паническа се опитва да оправи нещата и да промени обществените нагласи.
Отчетите са тайна, но според наблюдатели загубите на Uber от началото на годината надхвърлят 1 милиард долара. Пазарният дял в САЩ, най-важния пазар, спадна със 7%. Причината е отчасти в агресивната конкуренция на нови играчи като Lyft, но най-вече защото заради поредицата скандали Uber се превърна от носител на прогреса в нещо почти срамно, от което на човек не му се ще да бъде видян да слиза.
И накрая, разбира се, остава надвисналият съдебен сблъсък с Waymo. Дъщерната компания на Google настоява, че програмата на Uber за самоуправляеми автомобили е създадена на базата на нейни разработки, откраднали от бившия служител на Waymo Антъни Левандовски. Uber уволни Левандовски още през пролетта като косвено доказателство, че обвиненията не са без основание.

ЗАДАЧАТА ДА СЕ ЗАМЕТАТ всички тези проблеми не е никак лека - което вероятно обяснява и защо бордът на Uber не бърза да обяви наследника на Каланик (той впрочем си остава негов член). Според CNBC най-сериозният кандидат за нов изпълнителен директор е Шерил Сандбърг - жената, която превърна Facebook от безобидно и непечелившо средство за комуникация в днешния свръхгигант, който вече има почти пълен монопол над информационните канали и който често знае за нас повече от най-близките ни роднини. Ако заместникът на Каланик е жена, това ще е и недвусмислено заявление, че компанията иска да остави сексистките си проблеми в миналото. Въпросът е какво би накарало Сандбърг да напусне сегашната си позиция.
Като водещ кандидат се споменава и Марк Фийлдс, който бе освободен от същата позиция във Ford преди месец. Фийлдс има предимството да познава добре автомобилната индустрия, но, от друга страна, бе отстранен именно заради чувствително влошените финансови резултати - деликатна тема за инвеститорите на Uber.
В съкратения списък според CNBC са още бившият оперативен директор на Disney Том Стагс, бившият CEO на eBay Джон Донахоу и Тим Армстронг, сегашният шеф на телекомуникационния гигант AOL.

КАКВО ЩЕ СЕ СЛУЧИ СЪС САМИЯ Каланик? Той запазва мястото си в борда на директорите и като притежател на един от трите най-големи пакети привилегировани акции ще продължи да има силно влияние в компанията. Дали обаче ще успее един ден да се върне на върха, както стори Стив Джобс? Само времето ще покаже. Но един коментатор на списание Time основателно отбеляза, че скандалджийският, безскрупулен маниер на Каланик може да е минус в коя да е друга компания. Но в Uber, която непрекъснато е на ръба на закона и в постоянни пререкания със синдикати, регулатори и конкуренти, подобен подход може и да се окаже жизнено необходим. ■

CAPTAIN COOK

FISH & BEEF RESTAURANT

CAPTAIN COOK ПРЕДСТАВЯ СТЕК СЕКРЕТО ОТ ПАТА НЕГРА - НАЙ-ДОБРЕ ПАЗЕНАТА ТАЙНА НА МЕСАРИТЕ

Има ресторанти, и ресторанти.

В едните отиваме, хапваме и ги забравяме, не защото са били лоши, а защото с нищо не са ни предизвикали да ги запомним. Другите са специални места, които ни карат да се чувстваме на мястото си и стават важна част от нас самите. Captain Cook безспорно е от втория тип. Посветените разказват какви ли не истории за ресторанта, превърнал се в градска легенда. Последната е свързана с прочутата средиземноморска порода прасета Иберико, известна още като "Пата Негра" заради характерните си черни копита. Пата Негра е една от най-старите породи в света, отглеждана още през IX пр.н.е. от финикийците, които освен интерес към финикийските знаци, очевидно са имали и подчертана любов към вкусната храна. Животът на иберийските прасета е направо идиличен, на което според експертите се дължи неповторимия вкус и аромат на месото им. Те обитават строго охранявани дъбови гори, като на всяко животно се полагат по 10 декара лично пространство, на което биха завидели мнозина английски аристократи. Хранят с само с жълъди, диви билки, гъби и трева, като жълъдите от корков дъб са най-важното блюдо от тяхната кухня, не само заради удоволствието, което доставят на самите прасета, поглъщащи дневно до 10 килограма от любимия си деликатес, но и заради вкуса и здравословните качества , които се предават на месото. В жълъдите се съдържа толкова олеинова киселина, колкото и в сортовете маслини, от които се прави най-добрия испански зехтин, затова в известен смисъл може да се каже, че Пата Негра спазват популярнат като най-здравословна средиземноморска диета, която пряко се отразява и на качеството на месото им. Неговата специфична, прошарена структура се дължи на натрупване на мазнини под кожата и между мускулните влакна и се доближава до мраморната структура на месото на телешкото кобе. Тя придава мекота, нежност и уникален вкус на Пата Негра.

Captain Cook е единственият ресторант, където ще ви сервират стек Секрето от Пата Негра.

Името му се дължи на факта, че специалното парче месо от долната част на диафрагмата, известно със своя чуден аромат, е любима част на самите месари, които пазят тайната за себе си и за малцина посветени. В Captain Cook можете да опитате Стек Секрето от Пата Негра, приготвен по автентична рецепта, заета от бразилските майстори на барбекюто.

Другото неустоимо предложение на Капитана е от врата на иберийското прасе. Пъстрият стек Пата Негра е и най-популярният по света, защото буквално се топи в устата, а съчетанието от сочност, вкус и аромат не оставя никого безразличен.

И двете предложения са идеални както за мъжете, традиционни любители на вкусното месо, така и за дамите, защото месото Пата Негра е известно със своите диетични и здравословни качества, доближаващи го до телешкото, и в комбинация със зеленчуци на грил е предпочитана диета.

Captain Cook - София
гр.София, бул. „Дж. Баучър" 100, Хотел Маринела
тел. 0882 999 001

Captain Cook - Варна
гр.Варна, Морска гара
тел. 0882 999 002

ИДВА ВРЕМЕТО НА БЪЛГАРСКИТЕ СОРТОВЕ

Цветелина Николова, управляващ директор на "Катаржина Естейт", пред Bulgaria ON AIR

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Напоследък в света на виното най-често се чува думата "автентичност". Какво означава това?
Новите тенденции са за популяризиране на местните сортове. Защото каберне и мерло отдавна вече се срещат навсякъде. Когато една държава се опитва да се представи като интересна и различна винена дестинация, тя трябва да наблегне на собствените си, автентични сортове. В България например само допреди година наши сортове като мавруд, димят, рубин не се търсеха особено. Докато в последните месеци всички чужденци, които идват тук или с които се срещаме по изложения, питат първо за тях. Особено за мавруд и рубин.

Има ли откъде да ги намерят всъщност? Не изчезнаха ли тези лозя?
Това е много добър въпрос. Мавруд има. Рубин - малко, както и димят. Години наред фокусът не е бил върху тях, така че ситуацията не е кой знае колко добра. Напоследък виждам, че доста колеги започват да се замислят отново да засаждат тези сортове. Дори при нас, в "Катаржина", доскоро нямахме нито един от тях, освен мавруд. От тази година вече ще ги имаме.

Големият проблем на лозарството в България преди десетина години бе, че 40% от лозята са на възраст над 20 години, а други 30% - над 30 години. Подобри ли се това съотношение?
Не съм сигурна как изглеждат нещата като статистика. Несъмнено голяма част от лозята са на сериозна възраст и не са поддържани. Но пък и много колеги се ориентираха и започнаха да презасаждат лозя, дори да засаждат нови - независимо, че за това има сериозни ограничения.

Как гледате на нашумялото напоследък натурално вино - създадено без каквито и да било добавки, и често с методи от средновековието?
Мисля, че това може да се опитва в по-малки изби, по-скоро като хоби. Под "натурално" ние разбираме всъщност "био" - което е една много сериозна тенденция напоследък. В момента всъщност ▶

"Целта ни е да върнем младите българи от чужбина, и да предложим достатъчно стимули на онези, които са тук, за да не заминат"

▶ работим по един такъв проект, с който искаме да покажем, че и в достъпния ценови сегмент в България може да се предложи био вино. В този случай "натурално" не означава гроздето да се мачка с крака или нещо подобно, а че в лозята не се използват пестициди и други химикали. При самата винификация също не използваме традиционните материали, а се опитваме максимално да оставим нещата в ръцете на природата. Имаме 800 декара лозя, които са биосертифицирани - и мога да кажа, че контролът и проверките са изключително стриктни.

Продължава ли този интерес към био вината в световен мащаб?
О, да. В държави като Франция или Великобритания ръстът на тези вина е 20-30% годишно. В България все още няма чак такъв интерес, въпреки че произвежданите от нас био вина отчитат голям ръст.
Ще продължаваме да развиваме този сектор и да обучаваме хората какво означава "био". Българите като цяло подхождат с малко недоверие към такива продукти. Затова те трябва да им се представят по правилния начин.

В епохата "Тръмп" отново говорим за търговски бариери, мита и отказ от споразуменията за свободна търговия. Очаквате ли съществени промени в глобалния пазар на вино? Как виждате пазара през 2025 година?
За увеличаване на мита се говори постоянно. Не смятам, че това е проблем. Мита и такси има навсякъде - понякога ниски, понякога високи. Турция например има много високи такси, и въпреки това там вино се пие.

Предстои подписването на търговското споразумение между Канада и Европейския съюз. Канада интересен пазар ли е за вас?
Да, подчертано интересен, въпреки че там по същество е монопол. Канада е не само голям пазар, но и доста по-различен от американския. Там могат да се продават висококачествени вина, а не вина по 65 цента, каквито купува Русия от България.

"Катаржина" бе сред пионерите в разработването на нови пазари за българското вино, като Китай и Индия. Как се развиват нещата там?
В Индия все още не сме стъпили стабилно, въпреки че там наскоро позволиха официално на жените да пият алкохол и това без съмнение ще разшири доста пазара. В Китай обаче продаваме много успешно, и то вина от най-високите ни ценови категории. Заслугата е и на нашия партньор в Китай, чиито добри контакти ни позволиха да се позиционираме във всички ресторанти с три звезди Michelin там. Това е голям успех за нас. Всяка година на China Wine and Spirit Awards печелим не просто златни, а двойни златни медали. Това също се отразява на интереса, защото в журито на конкурса са големи имена не само от Китай, но и от цял свят.

Консумацията на вино и изобщо алкохол в Китай расте с рекордни темпове…
Така е, но тъкмо затова цял свят се е насочил натам. Италианците например изнасят за Китай вино, без дори да имат поръчки - просто го стоварват на пристанищата. При последните ни проучвания се оказа, че в Китай има доставено италианско вино за поне две години напред.

Италия дори измести Франция като най-големия производител на вино в света, на какво се дължи това?
Така е, при френските вина има известен спад, както и при шампанското - за сметка на напитки като италианското просеко или испанската кава. Предполагам, че обяснението е в по-изгодните цени.

Има ли вече отлив от вината от Новия свят?
Засега не, но аз поне очаквам скоро да има, защото износители като Чили и Аржентина са много подпомагани от държавата - местните правителства субсидират експорта до 50% от цената за бутилка. Това ги прави изключително конкурентни, разбира се. Но през последната година и двете държави започнаха постепенно да намаляват подпомагането и цените на чилийските и аржентинските вина ще се изравнят с останалите.
Иначе в България от вносните вина най-много се продава совиньон блан от Нова Зеландия. Като цяло делът на вноса на нашия пазар е доста малък, и огромна част от него се пада на новозеландските вина.

Вече сте магистър на науките по винен мениджмънт от OIV - Международната организация по лозята и виното. Какво е значението на тази диплома за вас?
Исках да завърша нещо, свързано с виното, и затова избрах OIV - това е най-голямата международна организация в този сектор. Всичките сериозни винопроизводители - 46 държави - членуват в нея, както и няколко водещи асоциации в сектора, университети и така нататък. Идеята на тази програма е да се обиколят 25-30 държави - не само производители, но и водещи пазари за вино, като Скандинавия, Япония, Китай. Посещават се изби, производители, дистрибутори.

Срещаш се с най-различни хора, които ти дават своето know-how. Човек придобива представа не само за винения сектор, но и изобщо какво означава съвременен бизнес. Това ме промени силно, даде ми съвсем различен поглед.

Като става дума за образование и подготовка на кадри, как стоят нещата в България?
В момента участвам в много различни конференции, на които темата неизменно е образованието. Искаме да променим нещата и тази промяна да дойде от бизнеса. В момента образованието в България е на толкова лошо ниво, че вече е очевидно за всички и за проблема започва да се говори публично. Ние обичаме много страната си и винаги сме се стараели да я рекламираме. Но трябва да се признае,

"Ще продължаваме да развиваме този сектор и да обучаваме хората какво означава "био". Българите като цяло подхождат с малко недоверие към такива продукти"

че в момента образованието е в много лошо състояние. Според мен в средното образование липсва практическата насоченост, липсват профилираните училища и паралелки, които да дават занаят - строители, механици, електротехници и така нататък. А в производствата имаме огромни проблеми, защото не ни достигат специалисти. Младите хора като цяло не искат да учат подобни неща, а се насочват към по-общи специалности - икономика, маркетинг... От такова образование човек не излиза с професия.

Вторият проблем е, че децата учат по много стари методи и учебници. А в университетите преподават много възрастни професори, на по 70 и 80 години, които не са в течение на новите тенденции.

Нашата цел днес е да върнем младите българи от чужбина, и да предложим достатъчно стимули на онези, които са тук, за да не заминат също.

Chateau Lafite от 80-те години, купено за 300 долара кашона, днес би донесло на свободния пазар над 30 000. Не е тайна също, че много приватизатори на български държавни винпроми спечелиха добре от продажбата на отлежалите вина в избите им. Съществува ли вече у нас концепцията за виното като инвестиция?

В България все още не. За да се случи, първо трябва да се натрупа история, репутация. Такъв е случаят във Франция с Lafite, Petrus, Mouton Rothschild и така нататък. Дори самите им методи на продажба са много различни.

Тези вина се продават en primeur, на определени дистрибутори и обикновено две-три години напред. Не можете да отидете в Latour например и просто да си купите вино, дори да предложите тройна цена. Нито пък можете да отидете и да вземете от новата реколта. Сегашната е изцяло продадена още преди години, просто още не е предадена на дистрибутора. Той вече има правото да препродава виното, и може да прецени кога да го пласира - сега, или да го остави да отлежава още 10 или 20 години. Тук ключовият въпрос е колко време можеш да чакаш.

Какво вино предпочитате вие самата?

Според ситуацията. Обичам всякакви вина, обичам да ги дегустирам, да следя тенденциите. Разбира се, имам и предпочитания. Но като цяло за мен във всяко вино има вложени много любов и работа, и затова то заслужава внимание. ■

IT'S TIME FOR BULGARIAN GRAPE VARIETIES

Tsvetelina Nikolova, Executive Director of Katarzyna Estate, talks to Bulgaria ON AIR

By KONSTANTIN TOMOV / Photography IVAYLO PETROV

The word we've been hearing most often for some time now in the world of wine is "authenticity". What does it mean?
The latest trend is to promote local grape varieties. Cabernet and Merlot have long become commonplace. When it tries to sell itself as an exciting and different wine destination, a country must highlight its own, authentic grape varieties. In Bulgaria, for example, only a year ago local varieties like Mavrud, Dimiat, Rubin were not exactly best sellers. Whereas in recent months all the foreigners who come here or whom we meet at exhibitions first ask about them. Especially Mavrud and Rubin.

Can they actually find them anywhere? Haven't these vineyards disappeared?
That's a very good question. Mavrud can be found, there's some Rubin, and some Dimiat. For years, they have not been in the limelight, so the situation is not too good. I've recently noticed that many colleagues contemplate replanting these varieties. Until recently, even we at Katarzyna had none of them except Mavrud. But as of this year, we will have them.

The big problem of winegrowing in Bulgaria some ten years ago was that 40% of the vineyards were more than 20 years old, and others even more than 30 years. Has this ratio improved?
I am not sure what the statistics are. Undoubtedly, a large part of the vineyards are old and neglected. But then, many colleagues have begun to replant vineyards, and even to plant new ones – regardless of the existing serious restrictions.

What would you say about the much-touted natural wine – made without any additives and often using mediaeval methods?
I think this can be tried in smaller cellars, rather like a hobby. By "natural" we actually mean "organic" – a major trend recently. We are now actually working on one such project by which we want to show that organic wine can also be offered in affordable prices in Bulgaria. In this case, "natural" does not imply that the grapes are foot-crushed or something like that, but that the vineyards are not treated with pesticides or other chemicals. We do not use traditional materials in the vinification itself either, but we try to allow the process to take its natural course. We have 80 hectares of certified organic vineyards – and I can assure you that they are subject to extremely tight control and inspections.

Does organic wine continue to attract interest globally?
Oh, yes. In countries like France or the UK, such wines register a 20%-30% growth annually. In Bulgaria interest is still not that great, although the organic wines we produce enjoy a marked growth.
We will continue to develop this sector and to cultivate a taste for "organic". Bulgarians generally tend to regard such products with a measure of distrust. That is why they must be presented in the right way.

In the Trump era, we are again speaking of trade barriers, customs duties and pulling

out of free trade agreements. Do you expect major changes in the global wine market? How do you see the market in 2025?
There is constant talk about raising customs duties. I don't think this is a problem. Duties and charges apply everywhere, whether low or high. Turkey, for example, imposes exorbitant charges, and yet people drink wine there.

The EU-Canada free trade agreement will be signed shortly. Is Canada an interesting market for you?
Yes, it is definitely interesting, even though it is essentially monopolized. Besides being a big market, Canada is also quite different from the US market. Top quality wines can be sold there, rather than wine at 65 cents per bottle, like the ones Russia buys from Bulgaria.

Katarzyna was among the pioneers working new markets for Bulgarian wine, such as China and India. How are things developing there?
We have still not gained a firm foothold in India, although Indian women are now officially allowed to drink alcohol, which will undoubtedly greatly expand the market. But in China we are selling very well, and moreover wines in our highest price segment. Our partner in China shares the credit, as its good contacts have enabled to position ourselves in all the country's 3-star Michelin restaurants. This is a great success for us. Every year we win not only gold, but double gold medals at the China Wine and Spirit Awards. This, too, generates interest because big names from all over Europe sit on the jury.

"Right now education in Bulgaria is at such a bad level that it is already obvious to everyone and the problems are discussed in public"

In China, consumption of wine, and of alcohol in general, is growing at a record pace…
It is, and that's why the whole world is targeting it. Italy, for instance, exports wine to China even without any orders – they simply unload it in the ports. Our latest research shows that China has been stocked with Italian wine to last it for at least two years.

Italy has even displaced France as the world's largest wine producer, what is this due to?
That's true, but French wines have experienced a certain decline, as well as champagne – giving way to things like the Italian Prosecco or the Spanish Cava. I guess this is so because they are cheaper.

Are New World wines already on the

downturn?
Not for the time being, but I think this is coming because exporters like Chile or Argentina are greatly supported by the state - their governments subsidise exports at up to 50% of the bottle price. This makes them extremely competitive, of course. But in the last year both countries started to gradually reduce state support and the prices of Chilean and Argentine wines will catch up with the rest.
Otherwise, in Bulgaria the best-selling imported wine is Sauvignon Blanc from New Zealand. Overall, imports take up a very small share in the Bulgarian market, and New Zealand wines account for a huge portion of that share.

You have earned a Master of Science in Wine **Management from the International Organisation of Vine and Wine (OIV). What does this degree mean to you?**
I wanted to study something related to wine, so I chose OIV – the largest international organisation in this sector. All 46 countries that are major wine producers are its members, as are several leading sector associations, universities, and so on. The idea of this Master's degree programme is to tour 25-30 wine-producing and wine-market countries such as the Scandinavian countries, Japan, China. You visit wine cellars, producers, distributors. You meet all sorts of different people who share their know-how with you. Not only do you get an idea of the wine sector, you also gain an insight into what modern business is all about. This changed me greatly, it gave me a completely different outlook.

Speaking of education and training, what is the situation in Bulgaria?
I attend many different conferences which invariably focus on education. We want to change things, and we want this change to come from business. Right now education in Bulgaria is at such a bad level that it is already obvious to everyone and the problems are discussed in public. We love our country very much and have always tried to promote it. But, admittedly, education is in a very bad state. In my opinion, secondary education is not practice-oriented, there are no specialised schools and classes teaching a particular trade: builders, mechanics, electricians, etc. Yet we have huge problems in production because we are short of skilled labour. Young people in general do not want to study such things, but opt for more general subjects – economics, marketing... But this kind of education does not graduate you with an occupation.
The second problem is that school education uses very old methods and textbooks. And at university the lecturers are very old professors, in their seventies and eighties, who are not up to the new trends.

"Every year we win not only gold, but double gold medals at the China Wine and Spirit Awards. This is a great success for us"

Our goal today is to bring young Bulgarians back home from abroad and offer those who are still here enough incentives lest they leave as well.

Chateau Lafite from the 1980s, bought at $300 per box, would fetch over $30,000 on the free market today. Nor is it a secret that many privatisers of Bulgarian state-owned wineries made a lot of money by selling the aged wines in their cellars. Has the concept of wine as an investment already taken hold in Bulgaria?
In Bulgaria – not yet. This takes building up a history, a reputation. This is the case in France with Lafite, Petrus, Mouton Rothschild and so on. Even their very selling methods are quite different.
These wines are sold en primeur, to selected distributors and usually a couple of years before the official release of the vintage. You can't just walk into Latour, for example, and simply buy wine, even at thrice the price. Nor can you go and get wine from the new vintage. This year's vintage was sold out back three years ago, it simply has not yet reached the distributor. He has the right to resell the wine and he can decide when to sell it – right now or to let it mature for another 10 or 20 years. The key question here is how long you can wait.

What is your own favourite wine?
It depends on the occasion. I like all kinds of wines, I like to sample them, I keep up with the latest trends. Of course, I have my preferences. But in general I believe that a lot of love and work goes into the making of any wine and therefore it is worth the notice. ■

48 | КРАТКА ИСТОРИЯ НА ТЕРОРА
A BRIEF HISTORY OF TERROR

52 | КРАЯТ НА BREXIT
THE END OF BREXIT

56 | АКО ИСКАШ МИР...
IF YOU WANT PEACE...

ГОЛЯМАТА ШОКОЛАДОВА ЕКСКУРЗИЯ
THE GREAT CHOCOLATE EXCURSION

The Economist го нарече "Шоколадовата завеса": нарастващото убеждение на източноевропейците, че големите компании от хранителната и леката промишленост им пробутват стоки с по-ниско качество, отколкото на събратята им в Западна Европа. Началото на това убеждение бе поставено от отделни, хаотични потребителски проучвания: примерно, че популярна газирана напитка се разрежда доста повече в България, отколкото в Гърция; или че прочут шоколадов десерт се подслажда със захар в едни страни и с изкуствени подсладители - в други. На места като чешко-германската или българо-гръцката граница това раждa истински шопинг миграции - било за шоколад, било за прах за пране.
В последните няколко месеца темата най-после напусна страниците на жълтите вестници и стигна до най-високо политическо ниво. Българският премиер се изказа остро по въпроса; чешки министър предупреди, че съгражданите му не са склонни вече да бъдат "кофата за боклук" на Европа. Словашкият премиер Роберт Фико дори повдигна въпроса на европейската среща на най-високо равнище през март.
Онова, за което настояват източноевропейците сега, е да се забрани двойният стандарт - тоест да се въведе изискване едни и същи продукти да са с еднакъв състав за всички пазари в общността. Работни групи в Брюксел вече работят по методологията. Междувременно "шоколадовите екскурзии" продължават с пълна сила.

The Economist called it the “Chocolate Curtain": East Europeans’ growing conviction that the big food and light industry companies are selling lower quality goods to them than to their West European counterparts.
This conviction was first sparked by separate, random consumer studies: for example, that a popular carbonated drink is diluted much more in Bulgaria than in Greece; or that a famous chocolate dessert is sweetened with sugar in some countries and with artificial sweeteners in others. In places like the Czech-German or the Bulgarian-Greek border, this has caused genuine shopping migrations – whether for chocolate or for washing powder.
In the last few months, the topic finally left the pages of the yellow press and reached the highest political level. Bulgaria’s Prime Minister spoke out sharply, a Czech minister warned that his fellow citizens were no longer willing to be Europe’s “garbage can”. Slovak Prime Minister Robert Fico even raised the issue at the European summit in March.
What the East Europeans insist on now is a ban on the double standard – that is to say, requiring the same products to have the same composition for all EU markets. Working groups in Brussels are already busy on the methodology. Meanwhile, the “chocolate excursions” are continuing at full force. ■

СОФИЯ - СРЕД НАЙ-ЕВТИНИТЕ
SOFIA – AMONG THE CHEAPEST

София продължава да е един от най-евтините за живот големи градове на планетата, ако се съди по актуалното изследване на Mercer, цитирано от Investor.bg. Българската столица е на 184-о място от общо 209 изследвани града по цена на живота за чужденци. Доста по-скъпи в нашия регион са Букурещ (104), Истанбул (142) и Атина (144). Най-евтини са Тунис, Бишкек и Скопие. Начело при най-скъпите градове е анголската столица Луанда, където петролният бум доведе до небивал ръст на всички цени. В челната десетка попадат още Хонконг, Токио, Цюрих, Сингапур, Сеул, Женева, Шанхай, Ню Йорк и Берлин.

YSofia continues to be one of the world’s cheapest big cities to live in, judging by a current Mercer study, quoted by Investor.bg. The Bulgarian capital ranks 184th among a total 209 surveyed cities in the cost of living for foreigners.
A lot more expensive in our region are Bucharest (104), Istanbul (142) and Athens (144). The cheapest cities worldwide are Tunis, Bishkek and Skopje. Heading the list of the most expensive cities is the Angolan capital Luanda, where the oil boom has led to an unprecedented growth in prices. The top ten also includes Hong Kong, Tokyo, Zurich, Singapore, Seoul, Geneva, Shanghai, New York and Berlin. ■

КРАТКА ИСТОРИЯ НА ТЕРОРА

Днешните атентати не са нито по-страшни, нито по-кървави от онези в миналото. Онова, което ги прави по различни, е в главите ни

Текст **БОЙКО ВАСИЛЕВ** / Фотография **SHUTTERSTOCK**

На сцената – „Вилхелм Тел" от Росини. В театралната зала – заможните, умните и красивите. За тях граници няма. Те са каталонци в Испания и гледат италианска опера с швейцарски главен герой. Глобализация…

ИЗВЕДНЪЖ - БУМ! Две бомби падат от балкона. Едната се плъзга по гърба на зрител и не се взривява. Но другата удря пода и убива двайсет души. Останалите бягат в паника. Мъжете са забравили дори дамите, на които доскоро гордо са кавалерствали, камо ли глобализационното си умиление. Чак после се връща духът на солидарността - и на седалките на двайсетте жертви дълго не сяда никой.

КАКВО Е ТОВА? Клането в театъра Батаклан? Ами то не беше ли във Франция? А терорът на постановката "Норд-Ост" беше в Русия. Но там стреляха. Къде обаче хвърляха бомби? Или беше газ? Напоследък терористичните актове така забързаха крачката, че им загубихме сметката и забравихме подробностите.
Злото се банализира. Светът потъна в перманентна лека паника, прекъсвана с изблици на "съпричастност". Детайлите потъват; за сметка на тях изплува условен рефлекс. Някъде гръмва бомба, умират невинни, "ужас, можеше да се случи и на мен", "аз съм Шарли". Накрая научаваме поредното име на млад, гневен и отчаян мюсюлманин, който е дръпнал фитила.

НО ПОЧАКАЙТЕ ЕДИН МОМЕНТ. Бомбата, за която Ви разказах, избухва на 7 ноември 1893, преди цели 124 години. Мястото е театър "Лисео", Барселона. Колкото до извършителя, той се казва Сантяго Салвадор. Да, млад е Сантяго, отчаян и гневен. И наистина като него има десетки, по цяла Европа и Америка. Но не мюсюлмани, а анархисти.
Анархистките атентати разтърсват последното десетилетие на XIX и началото на XX век. Убити са монарсите на Италия, Португалия и Русия (самият Цар-Освободител), президентите на Франция и САЩ, един руски премиер и цели четирима испански (по-късно ЕТА ще взриви пети). Солунските атентати вдъхновяват българския Илинден в Македония; убийството на австрийския ерцхерцог в Сараево подпалва Първата световна война. Гърми кафе в Париж и площад в Чикаго. Три години след театъра, в Барселона хвърлят бомба и на процесията за Тяло Господне. Така градът на Гауди е наречен „градът на бомбите".

АНАРХО-ТЕРОРИСТИТЕ СА ВЪОРЪЖЕНИ с идеи, наскоро подредени от Маркс, Прудон и Бакунин - и с динамит, наскоро измислен от Алфред Нобел. Светът на бел епок се глобализира бързо. Елитите стават все по-богати и космополитни, бедните – все по-гнев-

ни, младите – все по-радикални, особено имигрантите-чужденци. Това да Ви напомня нещо?
И втората вълна на терор съвпадна с отварянето и забогатяването на Запада. През 60-те и 70-те години на XX век националисти и идеологически радикали повторно окървавиха Европа: ирландците от ИРА, баските от ЕТА, германските и италианските ултра-леви от Фракция „Червена армия" и Червените бригади, палестинците от "Черния септември".

АНАРХИСТИТЕ БЯХА НАУЧИЛИ държавните глави да се пазят, та по-късните радикали удряха онези под тях. В софийската църква „Света Неделя" пострада военният и държавен елит. Майкъл Колинс обучи ИРА да убива британски полицаи; "Армията" вършеше това десетилетия наред. На Олимпиадата в Мюнхен през 1972 загинаха 11 израелски спортисти. Да не говорим за банкерите, журналистите и разбира се, обикновените политици. Абсолютно невинните също не бяха оставени на мира. Освен в театри, кафенета и улици, те загиваха в символите на модерната епоха: хотели, небостъргачи, влакове и най-вече самолети.

И КОГАТО ДНЕС НИ СЕ СТРУВА, че Европа е залята от терор, нека да знаем, че преди терорът е бил и по-масов, и по-кървав. Това, което се е променило, са нашите възприятия.
Според изследователите, в началото на XX век анархистките атентати имат верен съюзник: сензационната преса. Тя преувеличава, нахъсва, плаши. Неволно разхвалва убийците и хвърля обществата в масова паника. Хората виждат терористи навсякъде, дори под леглата си. Така плъхът на терора се превръща в дракон.

ДНЕС МЕДИИТЕ СА МНОГО ПОВЕЧЕ; даже някои твърдят, че всеки от нас е медиа. Социалните мрежи умножават ехото на злото – и всички ние ставаме съучастници по неволя. Думите бързо свършват; избутват ги образите. Как по-зле да нагрубиш един убиец: „идиот, ненормалник, изрод"? Как да изразиш по-различно състраданието си: смяна на профилната снимка, бдение, цветя, митинг? Всичко се изхабява. Не и кадрите от престъплението! Всеки път те са чудовищно различни: от концерт в Манчестър до промената в Ница, от метро в Петербург до летище в Брюксел. Паниката на глобалното общество се състезава със зловещото въображение на терористите, което винаги е с един ужас напред.

ТОГАВА КОЕ ПОМАГА? Експертите са категорични: бавната и постепенна реформа, атакуваща не последствията, а причините. Анархо-терористите бяха преследвани от властите и заклеймени от обществото, ужасено от проливането на невинна кръв. Но ги спря легализирането на синдикатите, подобряването на правата на работниците и в крайна сметка, изграждането на социалната държава. Северна Ирландия и Страната на баските забогатяха и получиха автономия – и ИРА, и ЕТА спихнаха. Ако светът се справи с ДАЕШ, или както там се казва онова нещо, ефектът ще бъде същият.

ДА СЕ СПРАВИ... Но не само с псевдо-държавицата, а с нейната легенда. Защото легендата убива по-силно от бомбите. Вмъква се като вирус през собствените ни профили, компютри и смартфони; заразява нас самите. А уж трябваше да сме научили урока на бел епок, красивата епоха: когато светът забогатява и се отваря, когато сваля границите и отприщва прогреса, той става най-крехък и уязвим. Опиянени от новите хоризонти, ние оглушаваме за опасността, като глухари в любовен период.
През тази идилична Аркадия се минава най-внимателно. Защото тя всъщност е минно поле. Седиш си, гледаш операта, мислиш се за много отворен и умен - а бомбата всеки момент ще падне на главата ти. ■

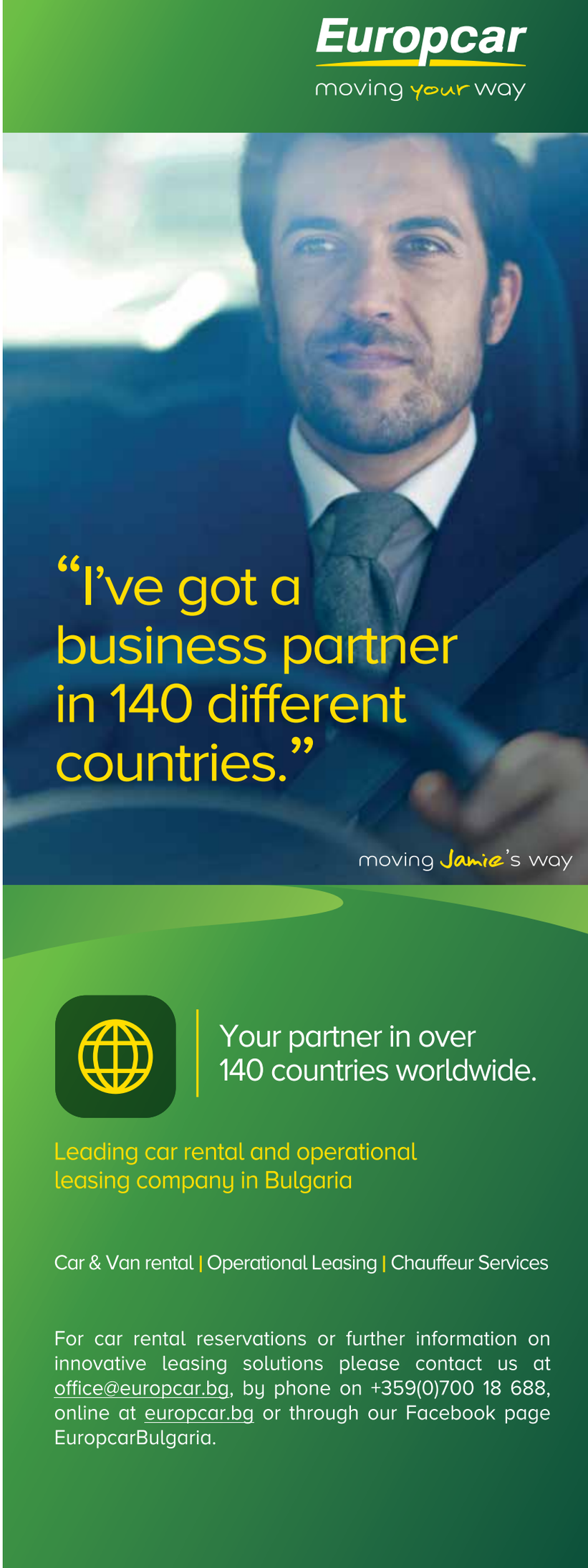

A Brief History of Terror

Today's attacks are neither more terrible nor bloodier than those in the past. The difference is in our heads

By BOYKO VASILEV / Photography SHUTTERSTOCK

On stage: Rossini's William Tell. In the auditorium: the rich, the smart and the beautiful. They know no boundaries. They are Catalans in Spain, watching an Italian opera with a Swiss protagonist. Globalisation …

ALL OF A SUDDEN - BANG! Two bombs drop from the balcony. One slides down the back of a spectator and fails to explode. But the second one hits the floor and kills twenty people. The rest flee in panic. The gentlemen have even forgotten about the ladies they proudly escorted, let alone their rapture with globalisation. The spirit of solidarity returns later, and for a long time nobody takes the seats of the twenty victims.

WHAT IS THIS? The Bataclan Theatre massacre? Wasn't that in France? And the terror at the Nord-Ost performance was in Russia. But there was shooting there. But where did they throw bombs? Or was it gas? For some time now, terrorist attacks have gained such momentum that we've lost count and forgot the details

Evil has become commonplace. The world has sunk into constant mild panic with intermittent outbursts of "empathy". The details are pushed into the background by a conditioned reflex. Somewhere a bomb goes off, innocent people die, "how horrible, it could have been me," , "Je suis Charlie". In the end, we learn the name of yet another young, angry and desperate Muslim who pushed the button.

BUT WAIT A MINUTE. The bomb I told you about exploded on 7 November 1893, as long as 124 years ago. The place was the Liceu Theatre in Barcelona. The name of the attacker was Santiago Salvador. Yes, Santiago was young, desperate and angry. And, indeed, there were dozens like him, all over Europe and America. Anarchists, not Muslims.

Anarchist attacks shook the 1890s and the early 20th century. Assassinated were the monarchs of Italy, Portugal and Russia (the Liberator Czar himself), the presidents of France and the US, one Russian prime minister and as many as four Spanish premiers (later ETA would blow up a fifth). The Thessaloniki bombings inspired the Bulgarian uprising on St. Elijah's Day in Macedonia; the assassination of the Austrian Archduke in Sarajevo sparked World War I. A cafe in Paris and a square in Chicago were blown up. Three years after the theatre attack, a bomb was set off at the Corpus Christi procession in Barcelona. Gaudi's city turned into the "city of bombs".

ANARCHIST TERRORISTS WERE ARMED with ideas, recently conceptualized by Marx, Proudhon and Bakunin, and with dynamite, recently invented by Alfred Nobel. The Belle epoque world was rapidly globalising. The elites grew ever richer and more cosmopolitan, the poor ever angrier, and the young ever more radical, especially the immigrants. Does this ring a bell?

The second wave of terror, too, came as the West opened up and got rich. In the 1960s and 1970s, nationalists and ideological radicals once again spilled blood in Europe: the Irish of the IRA, the Basques of ETA, the German and Italian ultra-left of the Red Army and Red Brigades factions, the Palestinians of Black September.

ANARCHISTS TAUGHT the heads of state to protect themselves, and the later radicals targeted those below them. The military and political elite was decimated in the St Nedelya Church in Sofia. Michael Collins trained the IRA to murder British policemen; the "Army" did this for decades. At the 1972 Munich Olympics, 11 Israeli athletes were killed. Not to mention bankers, journalists and, of course, ordinary politicians. Absolutely innocent people were not spared either. Apart from theatres, caf s and streets, they died in the symbols of the modern age: hotels, skyscrapers, trains and, above all, planes.

AND WHEN WE NOW ASSUME that Europe is swept by terror, we should know that terror was both more widespread and bloodier before. What has changed is our perception.

According to researchers, anarchist attacks in the early 20th century had a staunch ally: the gutter press. It exaggerated, incited, scared. It unwittingly glamorized the assassins and threw the public into mass hysteria. People saw terrorists everywhere, even under their beds. That's how the rat of terror turned into a dragon.

TODAY MEDIA ARE FAR MORE NUMEROUS, some even say that each of us is a media outlet. The social networks multiply the reverberations of evil, and we all become accomplices, whether we like it or not. Words run out quickly; they are edged out by images. What's the worst you can call an assassin: "idiot, freak, monster"? How do you express compassion in a different way: change of profile picture, vigil, flowers, rally? Everything becomes trivial. Not so the pictures of the crime scene! Every time they are frightfully different: from a concert in Manchester to a promenade in Nice, from a metro in St Petersburg to an airport in Brussels. The panic of global society is competing with the sinister imagination of terrorists which is always one horror ahead.

THEN WHAT HELPS? Experts are adamant: a slow and gradual reform addressing the causes rather than the effects. Anarchist terrorists were persecuted by the authorities and stigmatized by society, horrified by the spilling of innocent blood. But they were stopped by the legalization of trade unions, workers' rights improvements and, ultimately, the evolution of the welfare state. Once Northern Ireland and the Basque Country became wealthy and gained autonomy, both the IRA and ETA petered out. If the world deals with ISIL, or whatever it's called, the effect will be the same.

DEALS WITH… Not only with the self-styled pitiful state, but with the legend behind it. For legend kills more effectively than bombs. Like a virus, it steals into our own profiles, computers and smartphones; it infects our very being. Yet supposedly we should have learned the lesson of the Belle epoque, the Beautiful Era, when the world gets rich and opens up, when borders disappear and progress is unleashed, it becomes most fragile and vulnerable. Intoxicated by the new horizons, we grow deaf to the danger, like mating wood grouses.

Mind your every step when you go through this idyllic Arcadia. Because it is actually a minefield. You sit there, following the opera, thinking how open-minded and smart you are – and the bomb will drop on your head any moment. ■

CASINO
SOFIA
THE DIFFERENT CASINO

LIVE GAMES
AMERICAN ROULETTE
BLACK JACK
CARRIBBEAN POKER
THREE CARD POKER
CASINO TEXAS POKER

POKER ROOM
TEXAS HOLD`EM POKER
OMAHA POKER
CHINESE POKER

SLOTS
PREMIER SERIES
WMS MULTI GAME
SUPER GAMINATORS
RISE OF RA
MEGA JACK
CAT 4 CASH
HOT GAME
ELECTRONIC ROULETTE

phone INFORMATION POKER ROOM
+359 878 170 161

CASINO OFFERS VERY ATTRACTIVE CONDITIONS
AND BONUSES FOR THE PLAYERS,
FREE FOOD, DRINKS AND TRANSPORT

FOR THE GOOD PLAYERS CASINO OFFERS
FREE ACCOMMODATION IN THE HOTEL

Radisson BLU

RADISSON HOTEL SOFIA
4, NARODNO SABRANIE Sq.
e-mail: casinosofia@cebs.bg
www.casino-sofia.bg
free line +359 (0)800 18 800
phone: +359 2 980 10 60

Краят на Brexit

След удивителния автогол с предсрочните избори вече е сигурно, че напускането на Великобритания няма да е по "твърдия" сценарий

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

В България има такава стара народна пословица: веднъж стомна за вода, два пъти стомна за вода, третия път се счупила. Което най-общо значи, че човек не бива да злоупотребява с късмета си и да опитва едно и също рисковано нещо няколко пъти.

БРИТАНСКАТА ПОЛИТИКА в последните години следва тази пословица почти буквално.

Първият риск с шотландския референдум за независимост се размина без щети.

После Дейвид Камерън свика референдум за оставане в ЕС - отявлено хазартен ход, предназначен да заглуши вътрешната опозиция при консерваторите и да възстанови контрола му върху собствената му партия. На 23 юни за всеобщо изумление британците избраха Brexit и изритаха Камерън от политиката, но поне торите останаха на власт.

Сега наследничката му Тереза Мей опита същия ход с непредизвиканите от нищо предсрочни избори. Тя се надяваше позицията ѝ за "твърд" Brexit да увеличи парламентарното ѝ мнозинство и да ѝ даде допълнителни козове при предстоящите преговори с Брюксел.

Вместо това изборите отнеха мнозинството на торите, направиха ги зависими от непредсказуем и капризен коалиционен партньор, и пратиха Мей да преговаря с Европа, въоръжена с политическия еквивалент на спукано балонче.

ЗАГЛАВИЕТО НА СТАТИЯТА е леко подвеждащо, разбира се. Brexit е неминуем и ще се случи на 29 май 2019, точно две години след писмото, с което Мей задейства клауза 50. Но със сигурност няма да се случи в "твърдия" вариант, прокламиран от британския премиер преди изборите.

През пролетта Тереза Мей прибегна към твърдата реторика на баронеса Тачър: с категорични обещания да прекрати свободното движение на хора, да пресуши притока на имигранти, да изведе страната от единния пазар и митническия съюз на ЕС. "По-добре никаква сделка, отколкото лоша сделка", беше предизборната мантра на Мей; гласоподавателите недвусмислено заявиха, че тя не им допада.

Шансовете на премиера да завърши мандата изглеждат скромни; собственият ѝ съпартиец Джордж Осборн я окачестви като "политически труп". Всъщност главната причина тя да оцелее като премиер е, че алтернативата за торите са нови избори, а социологическите анкети вече дават 6 пункта преднина на Джереми Корбин и неговите лейбъристи.

Принудителните компромиси вече започнаха с избора на силно проевропейски настроения Деймиън Грийн за вицепремиер. Филип Хамънд, също с умерена позиция за Brexit, остава като канцлер, макар преди изборите да се смяташе, че ще бъде заменен с хардлайнер. Нараства и влиянието в партията на Рут Дейвидсън, която спечели за торите 12 нови места в Шотландия и е главната причина те изобщо да останат на власт. Дейвидсън е либерална, на път е да сключи хомосексуален брак, и е твърдо за "открит" вариант на Brexit, който не би се отличавал особено от досегашното състояние на нещата.

РЪЦЕТЕ НА ТЕРЕЗА МЕЙ са вързани и от натрапения ѝ коалиционен партньор - северноирландската партия на демократичните юнионисти, за която най-ужасяващата перспектива би била усложнения в обмена с Ейре. Юнионистите, чи-

ито десет депутати на практика крепят мнозинството, със сигурност ще настояват за запазване на членството в общия пазар и митническия съюз.

Вариантът е Лондон да се опита да постигне нещо от типа на търговското споразумение между ЕС и Канада. Но от другата страна на масата едва ли ще са склонни. При старта на преговорите на 19 юни Мишел Барние, главният преговарящ от ЕС, ясно заяви, че "първо трябва да се заемем с несигурностите, предизвикани от Brexit", и най-вече с въпроса за трансграничното движение на хора и стоки, особено с Ейре. На 17 юли предстои вторият етап.

Вариант, който се коментира на Острова, е да се изпрати ново писмо, удължаващо двугодишния срок за задействане на клауза 50. Но за целта е необходимо единодушното съгласие на останалите 27 държави в ЕС, което Мей няма как да получи.

КАКВО ОЗНАЧАВА BREXIT ЗА БЪЛГАРИЯ?

За съюза като цяло загубата на втората най-голяма икономика и най-голямата военна сила ще е болезнена, разбира се. Но в чисто политически план за България може да е полезно, ако Великобритания загуби от влиянието си, коментира Божидар Данев, председател на Българската стопанска камара, пред Bloomberg TV Bulgaria.

Той напомня, че в исторически план Великобритания никога не е била съюзник на България, и че самата Тереза Мей беше недвусмислено зле настроена срещу страната ни и останалите членки от Източна Европа. "За бъдещето на България в еврозоната и Шенген Мей щеше да бъде с твърде неясно становище", подчертава Данев.

БЪЛГАРИТЕ НА ОСТРОВА в момента може би доближават 200 000 души - колкото в Германия и почти двойно повече, отколкото в Испания, коментира проф. Веселин Минчев, експерт по трудовата миграция от БАН. Някои представители на бизнеса говорят за връщането на тези хора в България като толкова необходима инжекция за тукашния трудов пазар. Но Минчев е по-скоро скептичен. "Дори да бъдат принудени да напуснат Острова, няма причина да смятаме, че тези хора ще се върнат. В Испания например покрай кризата по официални данни българите намаляха от 180 000 на 130 000 - но тези хора са отишли другаде, а не са се върнали у нас", подчертава проф. Минчев. Той припомня и сериозните като обем финансови трансфери, които идват от т. нар. миграционни коридори. Великобритания е един от основните такива коридори и цели райони в България разчитат на парите, които им пращат роднини от Острова. ■

20% ОПТИМИСТИ

Непосредствено след референдума миналото лято 36% от мениджърите на Острова бяха оптимистично настроени за икономиката според проучванията на Института на директорите. През декември процентът на оптимистите скочи до 45. След последните избори оптимистично настроени остават едва 20% от ръководните кадри в бизнеса.

20% OPTIMISTS

Right after the referendum last summer 36% of the managers in Great Britain were optimistic about the economy, according to surveys of the Institute of Directors. In December, the group of optimists increased to 45%. Following the latest elections, only 20% of the business managers remain optimistic.

МЕЖДУНАРОДНА ГИМНАЗИЯ ЗЛАТАРСКИ

ZLATARSKI INTERNATIONAL SCHOOL

Международна гимназия "Проф. д-р Васил Златарски" предлага качествено международно средно образование и подготвя учениците си за успешен прием в престижни университети. Училището е най-утвърденото IB World School в България, с най-високи резултати на изпитите International Baccalaureate и IGCSE. Учениците завършват с две дипломи – българска и международна.

- Прием в 5-7 клас: Cambridge Secondary
- Прием в 8 клас: Pre-IGCSE
- Прием в 9-10 клас: IGCSE
- Прием в 11-12 клас: IB
- Билингвално обучение
- Сертифицирани учители
- Най-високи резултати
- Подготовка за право, икономика, медицина, инженерни и IT науки
- Реализация в Oxford, LSE, Cambridge, Princeton, Caltech, King's, UCL, Warwick

Zlatarski International School offers quality international secondary education and it prepares its students for successful admission to prestigious universities. It is the most established IB World School in Bulgaria, with the highest results in the International Baccalaureate and IGCSE exams. Students graduate with two diplomas – a Bulgarian one and an international diploma.

- Admission to Year 5: Cambridge Secondary
- Admission to Year 8: Pre-IGCSE
- Admission to Year 9-10: IGCSE
- Admission to Year 11-12: IB
- Bilingual education
- Certified teachers
- Highest results
- Preparation pathways for economics, medicine, engineering and IT
- Admission to Oxford, LSE Cambridge, Princeton, Caltech, King's, UCL, Warwick

ZLATARSKI INTERNATIONAL SCHOOL

София, бул. Климент Охридски 49; тел: +359 2 974 36 66
Sofia, 49 Kliment Ohridski blvd.; tel: +359 2 974 36 66
e-mail: info@zlatarskischool.org

www.zlatarskischool.org

The end of Brexit

After the unbelievable mistake with the elections ahead of schedule, it is already certain that Great Britain's leaving will not follow the “hard” scenario

In Bulgaria there is an old proverb saying: “The pitcher goes to the well once too often”. Generally speaking, it means you should not push your luck and try to repeat a risky initiative too many times.

BRITAIN’S POLITICS has been following this proverb almost literally in recent years.
The first risk which arose from the Scottish independence referendum did not bring any damage.
Later on, David Cameron called a referendum to decide whether the country would remain in the EU - a frankly hazardous move aimed at stifling the internal opposition within the Conservative Party and regaining his control over his own party. On June 23, much to everyone's dismay the British voters chose Brexit and kicked Cameron out of the politics but at least the Tories remained in office.
Now his successor, Theresa May, tried the same move calling unprovoked elections ahead of schedule. She hoped that her support for a “hard” Brexit would increase her parliamentary majority and give her some advantages in the forthcoming negotiations with Brussels.
Instead, the elections deprived the Tories of their majority, made them dependent on an unpredictable and capricious coalition partner, and sent May to negotiate with Europe armed with the political equivalent of a cracked balloon.

THE TITLE OF THE ARTICLE is a little bit misleading, of course. Brexit is inevitable and it will happen on May 29, 2019, exactly two years after the letter that May issued to trigger Article 50. But it will definitely not happen in the “hard” scenario the British PM proclaimed before the elections.
Last spring Theresa May turned to the hard rhetoric of Baroness Thatcher: she made firm promises to stop the free movement of people, terminate the flow of immigrants, and take the country out of the single market and the EU customs union. “No deal is better than a bad deal”, May's pre-election motto declared. The voters stated it clearly that they did not like it.
The PM does not seem to stand a chance of completing her mandate; George Osborne, a member of her own party, described her as “a dead woman walking”. In fact, the main reason why she managed to survive as a Prime Minister is that the alternative for the Tories is to go for new elections and according to the polls, Jeremy Corbyn and his Labourists already have an advantage of 6 points.
The forced compromises already began with the appointment of Damian Green, a pro-EU advocate, to the Deputy PM post. Philip Hammond, who's holding a moderate position about Brexit too, is remaining Chancellor, even though a hard-liner was expected to replace him before the elections. Ruth Davidson is gaining increasing influence in the party, too - she won 12 new seats for the Tories in Scotland and is the main reason they are still the ones in power. Davidson is liberal, she is about to enter into a homosexual marriage, and is a firm supporter of an “open” Brexit which would not be much different from the current situation.

THERESA MAY IS ALSO HELD BACK by the coalition partner she was forced to accept, the Northern Ireland Democratic Unionist Party, which would be most frightened by potential complications of the country's exchange with Eire. The unionists whose ten MPs practically support the majority will definitely insist on keeping the membership in the common market and the customs union. An alternative for London is to try to achieve something like the trade agreement between the USA and Canada (p. ??). However, it will hardly face agreement from the other side of the table. As the negotiations began on June 19, Michel Barnier, the EU chief negotiator, clearly stated that “we should first tackle the uncertainties caused by Brexit“ and mostly the cross-border movement of people and goods, especially with Eire. The second round is scheduled for July 17.
An alternative commented in Britain is to send a new letter that would extend the 2-year term for triggering Article 50. But to do that, May would need the unanimous consent of the 27 other EU members and that does not seem achievable.

WHAT DOES BREXIT MEAN TO BULGARIA? To the union as a whole, losing the second largest economy and the biggest military force will be painful, of course. But in a merely political perspective Bulgaria might find it useful if Great Britain loses some of its influence, Bozhidar Danev, Chairman of the Bulgarian Industrial Association, commented for Bloomberg TV Bulgaria. He reminded that historically Britain has never been Bulgaria's ally and Theresa May herself was ill-disposed towards our country and the other Eastern Europe member states. “May would have a very unclear position regarding Bulgaria's future in the euro zone and Schenghen”, Danev said.

BULGARIANS LIVING IN GREAT BRITAIN are probably about 200,000 - as many as the Bulgarians who live in Germany and almost twice more than those in Spain, commented Professor Veselin Minchev, labour migration expert at the Bulgarian Academy of Science. There are representatives of the business who comment that the return of these people in Bulgaria would be the much needed boost to the local labour market. However, Minchev is rather sceptical about that. “Even if these people are forced to leave Britain, there is no reason why we should think they would come back home. In Spain, for example, the number of Bulgarians decreased officially from 180,000 to 130,000 because of the crisis, but they went somewhere else and did not return here”, Prof. Minchev underlined. Moreover, he reminded the significant amounts of financial transfers that come from the so called migration corridors. Great Britain is among the main ones and there are entire regions in Bulgaria that rely on money their relatives there send home. ■

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

ЦКБ Сила

пенсионноосигурително
акционерно дружество

Всеки следващ момент е ценен.

С грижа за Вас!

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА": **ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 Г.** КЪМ 31.03.2017 Г. – С НАД 420 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И 1.09 МИЛИАРДА ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ (ДАННИ НА КФН WWW.FSC.BG), **ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 Г.**

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

1113 София, бул. Цариградско шосе 87
Клиентски център - тел: 0700 11 322, e-mail: office@ccb-sila.com
www.ccb-sila.com

Ако искаш мир...

Сделката за изтребителите е ключовият тест дали България може да се справи с новите отбранителни предизвикателства

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

"Si vis pacem, para bellum" е стара латинска сентенция, която грубо се превежда така: ако искаш мир, готви се за война. Обединена Европа направи точно обратното в последния четвърт век. Във всеобщото въодушевление след победата в Студената война изглеждаше, че армиите и въоръжаването са вече отживелица. Съединените щати поеха ролята на световния полицай, а европейските им партньори започнаха постепенно да пренасочват средствата, харчени дотогава за отбрана, в съвсем други посоки. В днешната реалност, в която розовият оптимизъм от 90-те вече е само спомен, това изглежда доста късогледа политика.

"ЕВРОПА СЕ ДЕМИЛИТАРИЗИРА в последните 20 години, разходите за отбрана намаляха с около 40%", коментира пред Bloomberg TV Bulgaria генерал-лейтенант Кирил Цветков, бившият главнокомандващ сухопътните сили на България. "В резултат днес всички страни изпитват остра нужда от превъоръжаване. Германия признава, че 20% от самолетите ѝ са за подмяна, както и танковете и бронираните машини. В Швеция и Дания започнаха да говорят за връщане на наборната служба. Ако ние в България продължаваме по този начин да се отнасяме към

професионалната си армия, накрая и ние ще бъдем принудени да го направим".

БЪЛГАРИЯ Е ОСОБЕНО красноречив пример за занемарявани с години отбранителни нужди. У нас към общоевропейското успокояване се прибавиха още няколко фактора: смяна на военните съюзи - от Варшавския договор в НАТО; няколко сериозни икономически кризи; и накрая болезнената липса на смислена стратегия за развитие на въоръжените сили. Резултатът от всичко това е тревожен - и тъкмо затова предстоящата сделка за закупуването на нови бойни самолети ще е решителен тест дали нещата могат да се променят.

ПЛАНОВЕТЕ ПРЕДВИЖДАТ България да закупи 8 нови изтребителя, на обща стойност 1.5 милиарда лева. Вариантите засега са три: нови машини Gripen ("грифон") от шведския производител SAAB, употребявани Eurofighter от Италия или употребявани американски F-16, които обаче да бъдат купени от Португалия.
През пролетта работната група приключи с оценката на предложенията и препоръча да се избере шведската оферта, но служебното правителство предпочете да остави окончателното решение за новия кабинет на Бойко Борисов.

ЗАЩО GRIPEN? "Според мен това е най-подходящият вариант, защото е достатъчно съвременен, снабден с необходимите системи, и освен това не е толкова скъп. Ние вероятно ще го вземем дори по-изгодно от Чехия, която го ползва от години", коментира генерал Цветков. "Оптималният вариант за България като цена, функции, качество и най-вече като бъдеще", смята и Александър Богоявленски, авиационен експерт и автор на предаването "Авиошоу" по Bulgaria ON AIR. Шведските машини са от доста по-ново поколение в сравнение с останалите варианти, от години ги ползват Чехия и Унгария, Словакия също ги избра за бъдещото си превъоръжаване, обсъжда ги и Хърватия. Другият плюс на шведското предложение според Богоявленски е програмата за експертно сътрудничество, която върви с него и предвижда инвестиции в България в най-различни сфери.

Цената е сериозен коз в полза на SAAB, защото компанията предлага нови самолети приблизително за същите пари, за които другите проекти предлагат употребявани. Но по-важният аспект е функционалността им.

"ВЪПРОСЪТ Е ЗА КАКВО КУПУВАМЕ един самолет", подчертава ген. Цветков. "Предишното народно събрание в края на мандата си прие идеята за нов боен самолет, но го формулира именно така - "нов боен самолет", а не "многоцелеви изтребител", както бе дотогава. А "боен самолет" може да означава най-различни неща". Според Цветков на българската авиация е необходима машина, която да се ползва не само за въздушно патрулиране (т.нар. Air Policing), но и при нужда - за подкрепа на сухопътните войски.
"Покупката на чист изтребител само за Air Policing би означавала, че трябва да оставим Миг 25 за авиационна поддръжка на сухопътните войски", смята Цветков.
"Многоцелеви изтребител означава самолет, който може да изпълнява най-различни мисии - прехващач, дори бомбардировач... F-16 също има такива способности, но не в такава степен като Gripen, който е машина от по-ново поколение. Eurofighter, който ни се предлага, е от най-старите и не отговаря на тези изисквания", смята и Александър Богоявленски. Евентуалното му преоборудване би довело до сериозни допълнителни разходи.

ЗАКЛЮЧЕНИЯТА НА РАБОТНАТА ГРУПА са в същия дух и звучат достатъчно категорично. Но всеки, който поне бегло познава 16-годишните вече опити на България да купи нови самолети за бойната си авиация, знае, че това не значи нищо. От 2000 година насам неведнъж експертите са били заглушавани от чисто политически интриги. Gripen например имаше подписано стратегическо споразумение с България още преди десетилетие, когато военен министър бе Николай Свинаров, но то бе оттеглено от българска страна. "Всяка такава оръжейна сделка, за толкова много пари, крие много въпросителни", обобщава генерал Цветков. ■

BOC ZUG
Since 1979

БОК България
Since 2016

Beratungs- & Orga-Control AG

Nordstrasse 1
CH-6302 Zug
boc@boczug.com

Blvd. Totleben, 53-55
BG-1606 Sofia
www.boczug.com

Our Services

- Setting up companies and fiduciary services
- Private Banking and exchange transactions network
- Moving to Switzerland
- Gold transactions
- Tax and auditing
- Representation / assignments abroad
- International Trade Platform

If You Want Peace...

The fighter deal is the key test of whether Bulgaria can cope with the new challenges to its defence

By KALIN ANGELOV / Photography SHUTTERSTOCK

“Si vis pacem, para bellum” is an old Latin adage which roughly translates as "If you want peace, prepare for war". United Europe has done exactly the opposite over the last quarter century. Amid the general enthusiasm after the victory in the Cold War, it seemed that armies and armament had become an anachronism. The United States assumed the role of a global policeman, and its European partners gradually began to relocate the funds spent previously on defence to entirely different areas. In today’s reality, in which the rosy optimism of the 1990s is just a memory, this policy seems rather short-sighted.

"EUROPE HAS DEMILITARIZED ITSELF in the last 20 years, defence spending has been cut by about 40%," Lieutenant General Kiril Tsvetkov, a former Chief of Bulgaria’s Land Forces Staff, told Bloomberg TV Bulgaria. "As a result, all countries now badly need to rearm. Germany admits that 20% of its aircraft have to be replaced, as well as the tanks and armoured vehicles. Sweden and Denmark are considering the reintroduction of conscription. If Bulgaria continues to treat its professional army the way it does, in the end we, too, will be forced to do so."

BULGARIA IS A PARTICULARLY eloquent example of defence needs that have been neglected for years. This was due to several factors, in addition to Europewide complacency: the country left one military alliance (the Warsaw Pact) and joined another (NATO); it went through a number of major economic crises; and, finally, it has been painfully lacking a meaningful strategy for the development of the armed forces. The outcome of all this is worrying – and that’s exactly why the forthcoming deal for the purchase of new combat aircraft will be a decisive test of whether things can change.

BULGARIA PLANS to buy eight new fighters at a total cost of 1.5 billion leva. For now, there are three options: new Gripens (Griffin) from Sweden’s Saab, used Eurofighter Typhoons from Italy, or used US-made F-16s, to be purchased from Portugal.

In spring, the working group completed the evaluation of the bids and recommended the Swedish offer, but the caretaker government opted to leave the final decision to Boyko Borisov’s new cabinet.

WHY GRIPEN? "In my opinion, this is the most suitable option because it is sufficiently up-to-date, equipped with the requisite systems, and it is also less expensive. We will probably get it even cheaper than the Czech Republic, which has been using it for years,” General Tsvetkov says. "The optimal choice for Bulgaria in terms of price, functions, quality and most of all as a future,” says Alexander Bogoyavlenski, aviation expert and the host of Air Show on Bulgaria ON AIR. The Swedish fighters are a far newer generation than the other options, the Czech Republic and Hungary have had them for years, Slovakia, too, chose them for its future rearmament, and Croatia is also considering them. Another advantage of the Swedish bid, according to Bogoyavlenski, is that it comes complete with an offset programme (industrial cooperation) which envisages investments in a variety of fields in Bulgaria.

The price tag is a major plus in favour of Saab, because the company offers new aircraft for roughly the same money for which the other projects offer used ones. But the more important aspect is their functionality.

Кирил Цветков / Kiril Tsvetkov

"THE QUESTION IS WHY WE ARE BUYING an aircraft,” General Tsvetkov says. “At the end of its term, the previous National Assembly approved the idea of a new combat aircraft, but formulated it precisely as ‘a new combat aircraft’ rather than as ‘a multi-role fighter’, as was the case until then. And ‘combat aircraft’ may refer to many different things.” General Tsvetkov believes that Bulgaria’s air force needs an aircraft that will be used not only for Air Policing, but, if necessary, also for land force support.

"Purchasing a fighter proper only for Air Policing would mean that we will have to keep MiG 25 for air support of the land forces,” says General Tsvetkov.

"Multi-role fighter means an aircraft that can perform all sorts of missions: act as an interceptor, and even a bomber... The F-16 also has such capabilities, but not to the same degree as Gripen, which is a later generation plane. The Eurofighter we are offered is among the oldest ones and does not meet these requirements,” Alexander Bogoyavlenski agrees. It’s possible re-equipment would add substantially to the costs.

THE WORKING GROUP’S CONCLUSIONS are in the same vein and sound categorical enough. But anyone who is even vaguely familiar with Bulgaria’s by now 16-year-long attempts to procure new aircraft for its combat aviation, knows that this doesn’t mean anything. Since 2000, experts have more than once been silenced by purely political machinations. Gripen, for example, had signed a strategic agreement with Bulgaria back a decade ago, when Nikolai Svinarov was Defence Minister, but the Bulgarian side withdrew from it. “Any such arms deal, for so much money, implies numerous question marks,” General Tsvetkov sums up. ■

74 | ИЗКУСТВОТО НЕ ИСКА ЖЕРТВИ
ART NEEDS NO SACRIFICE

66 | 10-ТЕ НАЙ-УДИВИТЕЛНИ МОСТА В СВЕТА
THE MOST AMAZING BRIDGES

60 | МИРИЗЛИВ, НО ВЪЛШЕБЕН
SMELLY, BUT MIRACULLOUS

СТЪЛБЪТ НА ЗАПАДНАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ? МЛЯКОТО

THE PILLAR OF WESTERN CIVILIZATION: MILK

Глобалната експанзия и доминация на европейската цивилизация са били обяснявани с най-различни фактори, но сега един американски професор по икономика от Калифорнийския университет вярва, че е разпознал най-главния: млякото.
Не че останалите култури на планетата са се лишавали от него, разбира се. Но медицинският факт е, че едва около една трета от хората запазват и като възрастни ензима лактаза, който позволява да разграждат основния въглехидрат в млякото - лактозата. У останалите хора тази способност се загубва след края на кърмаческия период. Използвайки данни за историческата миграция на народите, съчетани със статистиката за лактазното запазване в зряла възраст, Джъстин Куук е установил, че в средновековието тя е била най-висока у западно- и северноевропейските народи (у някои, например скандинавците, тя обхващала до 96% от населението). Най-нисък е бил процентът в Африка и Югоизточна Азия.
Способността да консумират мляко не само разнообразила диетата на европейците, укрепвайки здравето им и намалявайки смъртността, но и съкратила времето за кърмене - тоест принудителната пауза между две бременности - и така довела до демографски бум. Той на свой ред задействал развитието в областта на инфраструктурата, градоустройството, закона, стимулирал технологичните иновации и дал на европейците военното превъзходство, позволило им да завладеят света. Спомнете си го следващия път, когато се чудите дали да добавите сметана в кафето си.

The global expansion and domination of European civilization has been explained with all kinds of factors, but now an American professor of economics at the University of California believes he has identified the key one: milk.
Not that the other cultures on the planet went without it, of course. But it is a medical fact that only about one third of humans continue to produce the enzyme lactase as adults, which allows them to digest lactose, the main carbohydrate in milk. Among the rest of humans this ability is lost after the child is weaned.
Using data about the historical migration of peoples, combined with statistics on lactase persistence in adulthood, Justin Cook found that in the Middle Ages it was highest among the Western and North European peoples (among some, for example the Scandinavians, it encompassed up to 96% of the population). The figure was lowest in Africa and Southeast Asia.
The ability to digest milk not only varied the diet of Europeans, boosting their health and reducing mortality, it also shortened the breastfeeding period - i.e. the compulsory spacing between two pregnancies – thus leading to a demographic boom. That, in turn, triggered the development of infrastructure, urban planning, the law, encouraged technological innovations and gave the Europeans the military supremacy that allowed them to conquer the world. Remember that the next time you wonder whether to add cream to your coffee. ■

МИРИЗЛИВ, НО ВЪЛШЕБЕН

SMELLY, BUT MIRACULOUS

Полезните свойства на лука са добре известни, но сега се оказва, че червените му разновидности са и изключително мощно средство срещу рака.
Учени от канадския университет Гуелф изследвали червения лук и установили, че той съдържа необикновено големи количества от специфичен флаваноид, който блокира разпространението на раковите клетки и в крайна сметка ги убива. Екипът смята, че е намерил и нов, нехимически начин за извличане на веществото, така че то да се ползва активно в медицината.

The useful properties of onions are well known, but now it turns out that red onions, in particular, are also an extremely powerful asset in the fight against cancer.
Scientists at the University of Guelph in Canada studied red onion and found it to contain unusually high amounts of a specific flavonoid which stops the spread of cancer cells and ultimately kills them. The team also believes it has found a new way to extract the compound without chemicals so that it can be used actively in medicine. ■

Save time! Skip waiting!
Reserve online your VIP service!

Varna and Burgas Airports invite our passengers who prefer exclusive services to enjoy a comfortable and relaxing airport experience with priority services and in elegant VIP Lounges or their terraces.

Fraport
Bulgaria

VIP Lounge – Varna Airport
Terminal 2
Tel.: +359 52 573 460
Mobile: +359 884 113 221
Mobile: +359 884 156 077
E-mail: vip@varna-airport.bg
Web: www.varna-airport.bg

Varna Airport

VIP Lounge – Burgas Airport
Terminal 1
Tel.: +359 56 870 266
Mobile: +359 884 801 263
E-mail: vip@burgas-airport.bg
Web: www.burgas-airport.bg

Burgas Airport

VIP
Exclusivity and Priority Services

Манастирът в Долна Бешовица / The Dolna Beshovitza monastery

СПОМЕН ЗА ШИШМАНОВЦИ

Свидетелствата за последните дни на средновековна България никак не са много. Което не значи, че са по-добре съхранявани

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография "КОЛЕЛА"

Втората половина на XIV век винаги е била някак пренебрегвана от историците. От една страна, защото това е безславното време на окончателния залез на средновековна България. От друга, защото паметниците и сведенията за тази мрачна епоха са отчайващо оскъдни.

ДНЕШНОТО НИ ПЪТУВАНЕ в "Угасващи съкровища" ще ни отведе до две от тях, в района на Ботевград и Мездра.
От София можете спокойно да ги обиколите в рамките на един съботен ден, целият път в двете посоки не надхвърля 230 километра.
Ако тръгнете по главния път от Ботевград към Враца, в село Новачене ще видите отбивка вдясно за Боженица. Това е очарователно селце в Предбалкана, но атракцията тук е не то, а разположената на около три километра над него крепост Боженишки Урвич.
Чисто нов асфалтов път ще ви отведе до началото на пътеката към крепостта. Тази широка алея изглежда измамно лека, но всъщност изкачването е стръмничко и ще ви трябва половин час да се доберете до върха. Където пред вас ще се открие смайваща гледка.

ПЪРВИТЕ УКРЕПЛЕНИЯ на това място са построени още през V век, в ранните години на Византия. Но в оцелелия си до днес вид крепостта датира от България на Асеневци, първата половина на XIII век.
И тъкмо тук е открито едно от съвсем редките свидетелства за последната, отчаяна съпротива на Шишмановци срещу османското нашествие век и половина по-късно.
Под рухнало дърво е открит следният надпис, изсечен в скалата и преведен от знаменития историк Петър Мутафчиев:

"Аз, Драгомир, писах.
Аз, севаст Огнян, бях при цар Шишмана кефалия и много зло патих.
В това време турците воюваха.
Аз поддържах вярата на Шишмана царя"

ОСВЕН ТЕЗИ РАЗКРИВЕНИ, НАБЪРЗО издълбани букви, спомен за трагичната епоха пази и скалната църква на върха на крепостта. Вероятно тук са се събрали защитниците за последна молитва. От някогашния дървен притвор са останали само жлебовете в камъка. За сметка на това най-различни по-късни посетители са се почувствали длъжни да добавят имената си. Но въпреки това мястото не е загубило особената си сила.

СЛЕД БОЖЕНИЦА ПРОДЪЛЖАВАМЕ към

Долна Бешовица - старинно село в околностите на Роман.
Пътят между двете е проходим, но изисква повишено внимание заради дупките. Което е трудна работа при приказните гледки, които предлага тази част на Предбалкана.
Малко преди да влезете в Бешовица по пътя от Роман, завийте вляво и тръгнете през пасбищата.
Вездесъщата дървена мафия и тук е оставила следите си като дълбоки коловози. В сухо време и с малко по-висок автомобил ще минете спокойно. В мокро по-добре оставете колата и продължете пеш - разходката е лека и приятна.

МАНАСТИРЪТ "СВ. АРХАНГЕЛ МИХАИЛ" се е спотаил в гората на отсрещния рид. Основан още през XII век, той е една от първите жертви на османското нашествие по тези земи - разграбен и опожарен.
Едва през XVI век местните хора успяват да го възстановят. Тогава е построена и сегашната каменна църква - от някой си майстор Павел. Постепенно манастирът се замогва, става важен културен център. В средата на 19-и век тук няколко години работи самият Захари Зограф. Четирите икони, изписани от неговата ръка, днес са спасени в храма "Свето Възнесение" във Враца.

ОСТАНАЛИ СА ОБАЧЕ част от стенописите, дело на безименен майстор някъде около 1605-1615 година. Сред тях е и едно от най-старите запазени изображения на светите братя Кирил и Методий.
Цяло чудо е, че те са оцелели до наши дни. След смъртта на последната игуменка през 70-те мястото е напълно изоставено. Иманяри са разкопали и съборили манастирските сгради. Църквичката поне е дочакала един санитарен ремонт преди десетина години, когато покривът е закърпен и стените са укрепени със строителна пяна. Но с това усилията са приключили. Съвсем наскоро местни момчета са разчистили малко двора. Но фреските искат внимание от специалисти реставратори. Каквото не се очертава скоро да получат - нищо, че "Свети Архангел Михаил" е национален паметник на културата още от 1973 година.
Какво ли би казал севаст Огнян за потомците си? Не смеем и да предположим. ■

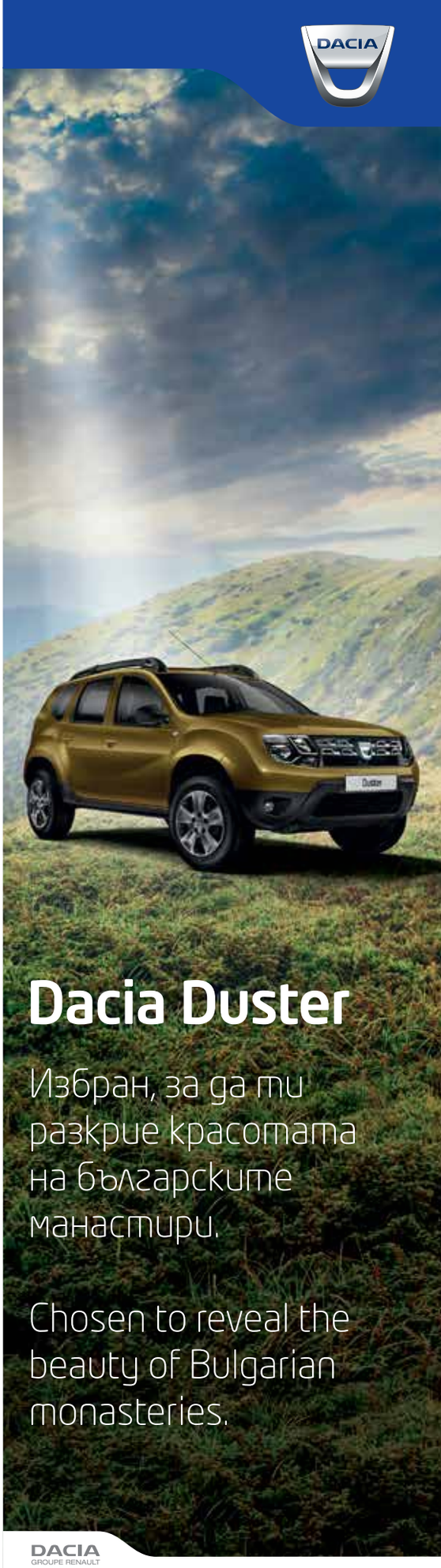

www.dacia.bg

Среден разход на гориво при смесен цикъл:
от 4,4 до 8,1 л/100 км. Емисии на CO_2: от 115 до 155 г/км.
Снимката е илюстративна.

Memory of the House of Shishman

Although the testimonies of the last days of mediaeval Bulgaria are not many, they are not necessarily better preserved

The second half of the 14th century has somehow always been ignored by historians. On the one hand, because it is the inglorious time of the final decline of mediaeval Bulgaria. On the other, because the monument and records of this dark age are desperately scarce.

TODAY'S INSTALMENT of Fading Treasures will take us to two of them, in the region of Botevgrad and Mezdra.

From Sofia, they are easily covered in one day, the distance both ways not exceeding 230 km.

If you set out along the main road from Botevgrad to Vratsa, in the village of Novachene you will see a right turn-off to Bojenitsa. This is a charming village in the Fore-Balkan, but the real attraction here is the Bojenishki Urvich Fortress, situated about three kilometres further up the hill.

A brand new asphalt road takes you to the point where the route to the fortress starts. This wide footpath looks deceptively easy, but the climb is actually quite steep. You will need half an hour to get to the top, where a spectacular view opens up before your eyes.

THE FIRST FORTIFICATIONS here were built far back in the 5th century, in Early Byzantium. But in its present-day appearance, the fortress dates from the time of the Asen dynasty in Bulgaria, the first half of the 13th century.

And this is where one of the very rare testimonies of the last, desperate resistance of the House of Shishman against the Ottoman invasion was discovered a century and a half later.

The following inscription, carved into the rock, was discovered under a fallen tree. It was translated by the famous historian Peter Mutafchiev and reads:

"I, Dragomir, wrote this.
I, Sebastos Ognyan, was a kephale under Tsar Shishman and suffered great evil.
While the Turks fought,
I kept the faith of Tsar Shishman. "

BESIDES THESE CROOKED, QUICKLY carved letters, the rock church at the top of the fortress also preserves a memory of the tragic age. The defenders probably gathered here for a last prayer. Of the old wooden narthex only the grooves in the stone remain. To make up for this, various later visitors have felt obliged to add their names. Still, the place has not lost its special power.

AFTER BOJENITSA, WE CONTINUE to Dolna Beshovitsa – an old village near the town of Roman.

The road between the two settlements is passable, but is strewn with potholes and requires heightened attention. Not an easy thing, considering the stunning views this part of the Fore-Balkan has to offer.

Just before entering Beshovitsa on the road from Roman, turn left and head across the pastures.

Here too, illegal forest felling has left its traces in the shape of deep wheel tracks. In dry weather and a slightly higher vehicle, you'll pass through easily. In wet weather, better leave the car and continue on foot – the walk is easy and pleasant.

THE ST. ARCHANGEL MICHAEL MONASTERY stands in the woods of the opposite hill. Founded back in the 12th century, it was one for the first victims of the Ottoman invasion in these lands – plundered and burned down.

Not until the 16th century was it restored by the locals. That's also when the rock church was built by a builder called Pavel. Gradually, the monastery became wealthy and turned into an important cultural centre. In the mid-19th century the famous icon-painter Zahari Zograph himself worked here for several years. The four icons he painted are now kept in the Holy Ascension Monastery in Vratsa.

REMAINING HERE are part of the murals, painted by an unknown artist sometime around 1605-1615. Among them is one of the oldest preserved images of the brothers Cyril and Methodius.

It is a minor miracle that they have survived to this day. After the death of the last Mother Superior in the 1970s, the place was completely abandoned. Treasure-hunters dug up the ground and demolished the monastery buildings. The small church, at least, was patched up some ten years ago, when the roof was mended and the walls reinforced with building foam. But that was the end of it. More recently local boys cleared parts of the yard. But the murals need the attention of restoration specialists. Which they are unlikely to get soon – regardless of the fact that St. Archangel Michael monastery has been a national monument of culture since 1973.

What would Sebastos Ognyan have said about his descendants, we wonder? We don't even dare to imagine. ■

Боженишки Урвич / Bojenishki Urvich

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

Аликанте

€69

€139

Цените са крайни и включват 1 бр. ръчен багаж до 10 кг, кетъринг на борда, безплатен избор на място в самолета, безплатен check-in.
Чекиран багаж може да се закупи преди полет на летище или в офиса на издателя на билета – цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока за международни полети. В случай на по-тежък, по-обемен или допълнителен чекиран багаж, се прилагат стандартните правила на България Ер.

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ ЕМОЦИИ

www.air.bg

10-ТЕ НАЙ-УДИВИТЕЛНИ МОСТА В СВЕТА

TOP 10 OF WORLD'S MOST AMAZING BRIDGES

От 50-километровото трасе през открито море до моста от живо дърво в Хималаите

From the 50-kilometer-long road through the open sea to the bridge from a live tree in the Himalayas

Мостовете винаги са били един от най-красноречивите символи в човешката култура. Първите вероятно са се появили много преди човекът да се научи да пише, за да остави сведения за тях. Но истинският разцвет на този дял от строителството настъпи благодарение на автомобила. Ето десет от най-забележителните мостове в света към днешна дата.

Bridges will always be recognized as one of the most prominent symbols of human culture. First bridges were present probably way before the man was able to write about it in order for us to have some information on that. But the true flourishment of this part of the building craft came with the automobile. We would now like to present ten of the most astonishing bridges in existence today.

Мостът Вашку да Гама
Vasco da Gama Bridge

Какво: Най-дългият мост в Европа
Къде: Лисабон, Португалия
Завършен през 1998, този мост с дължина 12.3 километра прекосява устието на река Тежу и за момента е най-дългият на европейския континент. Строителството му отне едва три години и един месец - точно два пъти по-малко от иначе шест пъти по-късия Дунав мост II.

What: Europe's longest bridge
Where: Lisbon, Portugal
Finished in 1998, this bridge spans for 12.3 kilometers and crosses the delta of the river Tagus and still holds the record in Europe. The construction works took only three years and one month – precisely twice less than the six times shorter Danube Bridge II.

Хонконг-Жухай-Макао
Hong Kong–Zhuhai–Macau Bridge

Какво: Най-дългият презморски мост
Къде: Китай, свързва Хонконг и Макао
Строго погледнато, още не е открит - това ще стане тази есен - но вече е в достатъчно завършен вид, за да го включим в класацията. Това почти 50-километрово съоръжение всъщност се състои от два отделни моста, свързани с тунел, и три изкуствени острова. То ще съкрати времето за пътуване от Макао до Хонконг от сегашните четири и половина часа до 40 минути, и ще осигури на другите градове в региона удобен достъп до хонконгското пристанище, които трябва да увеличи значително икономическия растеж на цялата провинция. Но и цената си я бива: 10 милиарда долара.

What: The longest bridge crossing over the sea
Where: China, connects Hong Kong and Macau. Officially speaking, this bridge is not yet open, but this moment is close as the event will be this Fall. The bridge is, however, complete enough for us to put it in our top 10. This facility is almost 50 kilometers long and is actually made of two bridges, linked by a tunnel and three artificial islands. This will reduce the travelling time between Hong Kong and Macau from four and a half hours to only 40 minutes and will also allow comfortable access to the Port of Hong Kong for the cities nearby, which must boost the economic growth significantly. But even now the price of this luxury is pretty good: 10 billion dollars.

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK
By KALIN ANGELOV / Photography SHUTTERSTOCK

Пон дю Гар
Pont du Gard

Какво: Прецизно инженерство от времето на Христа
Къде: Ним, Южна Франция
Древноримският акведукт, който доставял прясна вода от 50 км разстояние за жителите на Ним (тогава Немаусус), в един момент трябвало да прекоси река Гардон. Римските инженери се справили със задачата по удивителен начин - творението им не само продължава да стои две хилядолетия по-късно, но и все така смайва с прецизността си - разликата във височината му от единия до другия бряг е едва 2 см, точно колкото да се движи водата.

What: Precise engineering from the time of Christ
Where: Nimes, Southern France
The ancient Roman aqueduct delivered water from 50 kilometers for the residents of Nimes (which Nemausus) had to cross the river of Gardon. Roman engineers were able to come up with a solution in an amazing fashion – their creation still stands after two millenniums and continues to be stunning with its precision – the difference in the height between the two shores is only 2 centimeters – just enough for the water to flow through.

Мостът на Алахверди Хан
The Bridge of Allhaverdi Khan

Какво: Най-дългият мост в света... преди 400 години
Къде: Исфахан, Иран
Историческите мостове по света са безброй - от Риалто във Венеция през Тауър в Лондон до моста на Кольо Фичето над Янтра. Но ако трябва да изберем един, ще е мостът Алахверди Хан в Исфахан, Иран. Завършен през 1602, той е дълъг 297 метра - най-дългият в света за доста векове напред, и с 33-те си арки е главна местна забележителност.

What: The longest bridge in the World … 400 years ago
Where: Isfahan, Iran
There are numerous historic bridges around the World – from the Rialto in Venice to the Tower in London and the bridge of Kolyu Ficheto over the river Yantra. But if we had to pick a single bridge, then it will be the Allhaverdi Khan Bridge in Isfahan Iran. Done in 1602, it spans for 297 meters – the longest bridge in the world for centuries to come and with its 33 arches – a fundamental local landmark.

Ипотечен кредит
ДОМ ЗА ТЕБ

От вкъщи
по-хубаво няма!

- **С ниски лихви**
- **Честен подход и прозрачни условия**
- **Безплатна имуществена застраховка**

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

0800 11 400
www.ccbank.bg

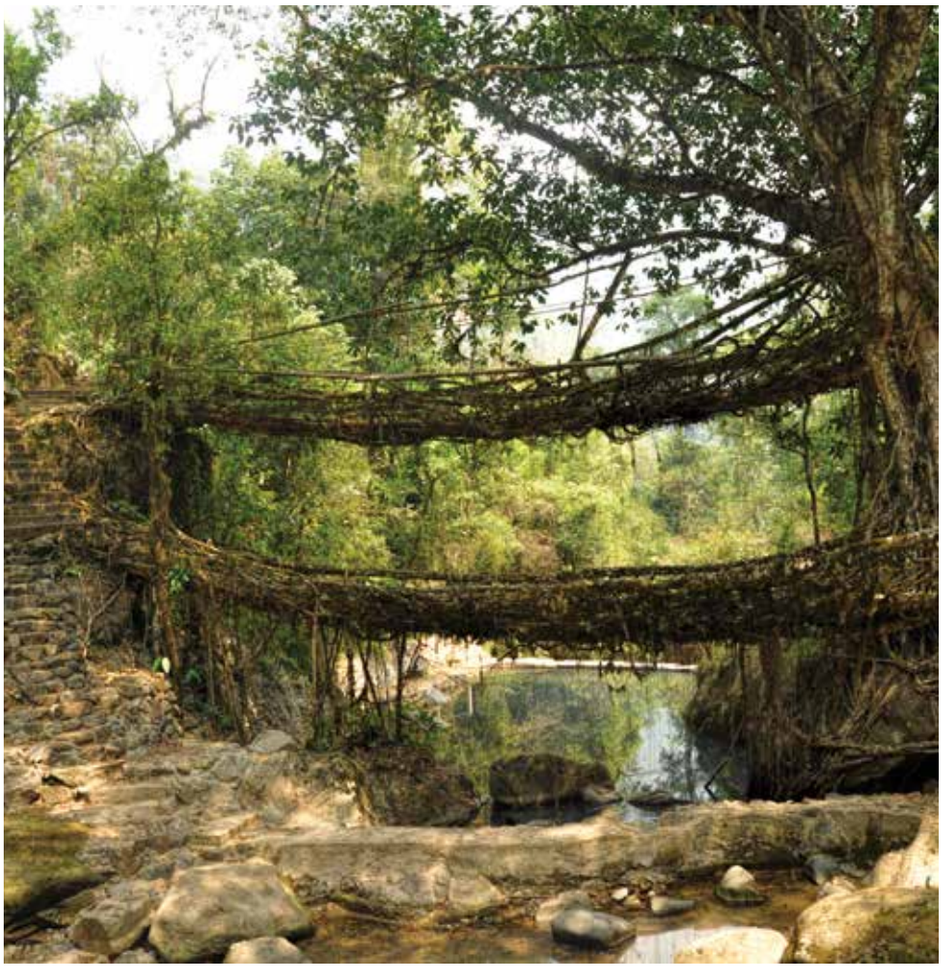

Мостовете на Мегхалая
The bridges of Meghalaya

Какво: Най-екологичните мостове на планетата
Къде: в щата Мегхалая, североизточна Индия
До границата на Индия с Бангладеш хората от хилядолетия строят вероятно най-природосъобразните мостове в света - просто защото строителният материал е живо дърво. Местните са се научили как да насочват растежа на дивите смокини така, че да образуват мостове над пропасти и реки - отнема петнайсетина години, но после така полученият естествен мост може да се използва над пет века, и е удивително здрав.

What: world's most ecological bridges
Where: the state Meghalaya, North-East India
Up to the border between India and Bangladesh, people are building the most eco – friendly bridges possible – simply because the building material is living trees. Local people have mastered how to direct the growth of wild figs so that they form bridges over abysses and rivers, which takes about 15 years, but the resulting natural bridge can be used for over five centuries and is surprisingly strong.

Виадуктът Мийо
Millau Viaduct

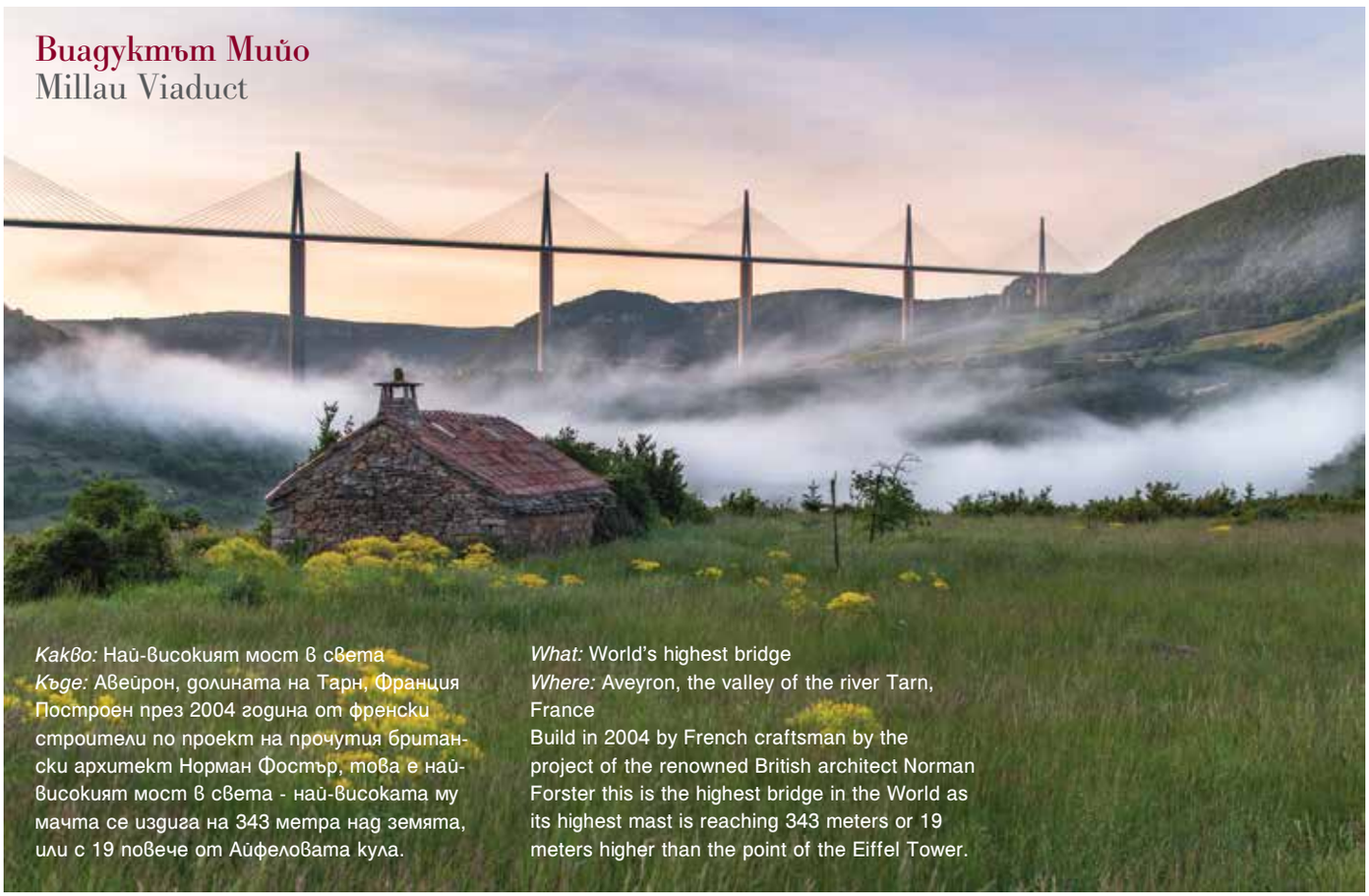

Какво: Най-високият мост в света
Къде: Авейрон, долината на Тарн, Франция
Построен през 2004 година от френски строители по проект на прочутия британски архитект Норман Фостър, това е най-високият мост в света - най-високата му мачта се издига на 343 метра над земята, или с 19 повече от Айфеловата кула.

What: World's highest bridge
Where: Aveyron, the valley of the river Tarn, France
Build in 2004 by French craftsman by the project of the renowned British architect Norman Forster this is the highest bridge in the World as its highest mast is reaching 343 meters or 19 meters higher than the point of the Eiffel Tower.

Какво: Най-забавният пешеходен мост
Къде: Чанша, Южен Китай
Дело на китайското архитектурно студио NEXT, този мост е вдъхновен от пръстена на Мьобиус - сещате се, онзи, при който двете страни непрекъсно се преплитат - както и от традиционното китайско изкуство на връзването на възли. Резултатът не е особено практичен, особено ако поемете най-стръмната от алеите, но пък несъмнено е зрелищен.

What: World's funniest walker's bridge
Where: Changsha, Southern China
A creation of the Chinese architectural studio NEXT, this bridge was inspired by the Möbius ring – you know it, the one that the ends keep on mixing together, as well as some 9inspiration by traditional Chinese art of knotting. The result is rather far from practical, especially if you take the curviest path, but it is spectacular for sure.

Ешима Онаши
Eshima Ohashi

Какво: Най-добрата оптична илюзия
Къде: Между Мацуе и Сакаиминато, Япония
Още една шеговита концепция на китайските архитекти NEXT, която свързва два града в югозападна Япония. След завършването си през 2004 се превърна в интернет сензация, най-вече защото на снимките обикновено изглежда плашещо стръмен. В действителност най-големият наклон е 6.1%, колкото нормален хълм.

What: The best optical illusion
Where: Between Matsue and Sakaiminato, Japan
Another peculiar concept by the Chinese architects of NEXT which is meant to connect two cities in South-West Japan. After it was done in 2004, the bridge became an internet sensation, mostly because all the photos depicted it as extremely steep. The reality is that the largest slope is 6.1%, which is equivalent to a normal hill.

Розоварната ИНА от Панагюрище увеличава производствения си капацитет с инвестиция от ЕС и стъпва на нови пазари.
Това позволява на други 45 семейства от Панагюрище и района да възродят традиционното отглеждане на маслодайна роза, да си осигурят допълнителни доходи и да живеят по-добре.
Вижте повече: **www.europa.eu/investeu**

ТУК СЕ СЪЗДАВАТ ВЪЗМОЖНОСТИ.

#investEU

Акаши Кайкьо
Akashi Kaikyo Bridge

Какво: Най-дългият окачен мост в света
Къде: Япония, свързва град Кобе с остров Ауаджи
Окачените мостове, при които пътят на практика виси върху стоманени пилони и въжета, са истинско чудо на инженерната мисъл. Най-прочут вероятно е Голдън Гейт в Сан Франциско, но японският Акаши Кайкьо (Перленият мост) го слага в малкото си джобче със самите си размери - 3.86 километра дълъг и 6 пътни платна широк. Завършен през 1998.

What: World's longest suspension bridge
Where: Japan, links the city of Kobe to the Awaji island
Suspension bridges are known for the fact that the road hangs on steel pillars and ropes, which makes them a true wonder of the engineering art. The first such bridge that would leap to your mind might be the Golden Gate in San Francisco, but its Japanese sibling Akashi Kaiky (the pearl bridge) will put the Golden Gate in its pocket with the impressive length of 3.86 kilometers and 6 lanes. The project was finished in 1998.

Коридорът Пончатрейн
Lake Pontchartrain Causeway

Какво: Най-дългият цял мост
Къде: Езерото Пончатрейн, Луизиана, САЩ
С обща дължина 38.4 км, този мост от 1956 отстъпва на хонконгския, но си запазва мястото в книгата на Гинес, защото за разлика от китайския проект не се състои от отделни секции, а е един цял мост.

What: The longest covered bridge
Where: Lake Pontchartrain, Louisiana, USA
With a total length of 38.4 kilometers, this bridge from 1956 will stand in the shadow of the Hong Kong bridge, but still remains in the Record Book of Guinness, because in comparison to the Chinese bridge, this one is not made in sections, but is a one-piece bridge.

ИЗКУСТВОТО НЕ ИСКА ЖЕРТВИ

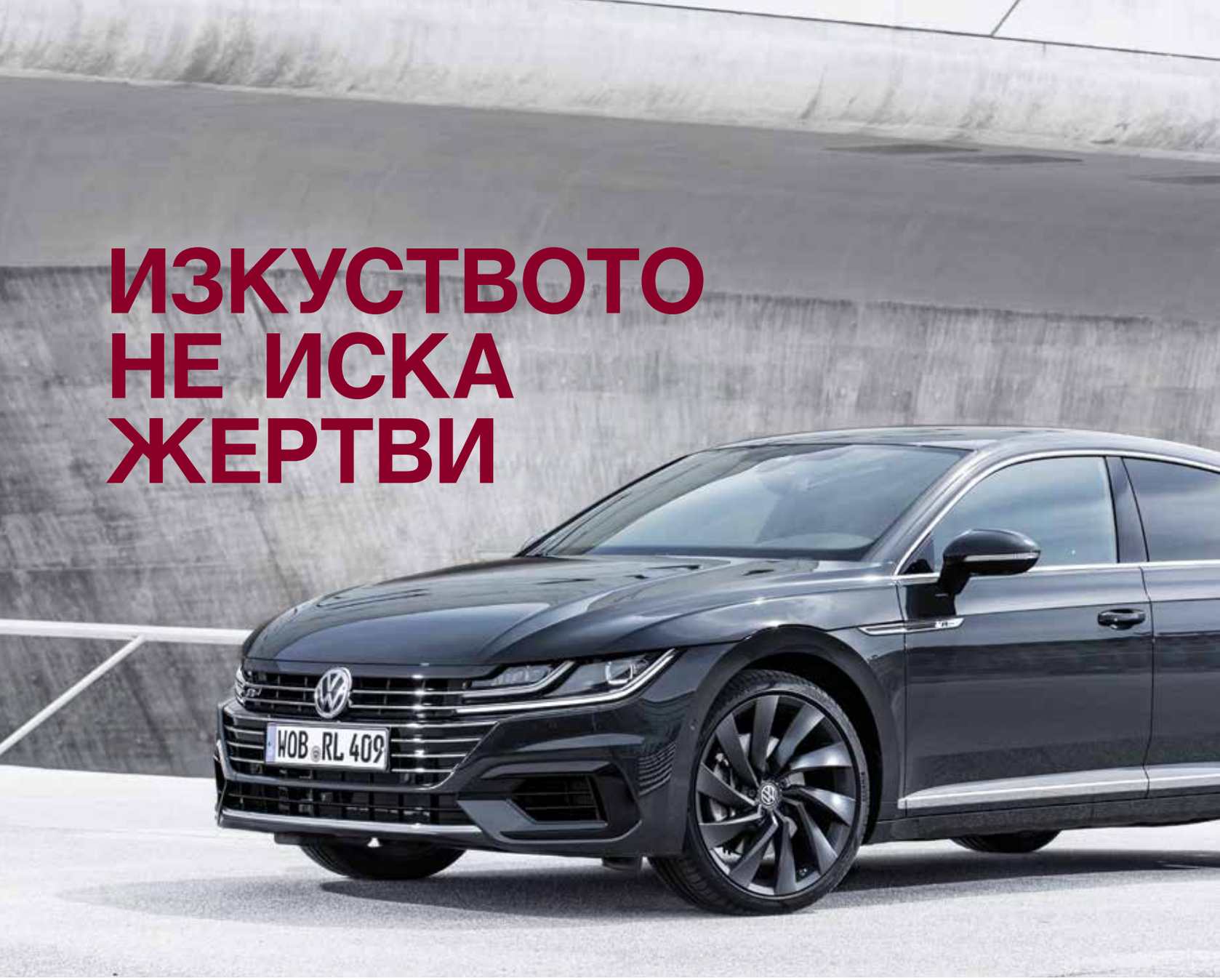

С новия Arteon Volkswagen прави решителната крачка към премиум сегмента

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография VW, КОЛЕЛА

Точно преди 15 години Volkswagen представи на света Phaeton: плода на фикс-идеята на шефа си Фердинанд Пиех да създаде най-добрата кола изобщо.
Технологично Phaeton бе тъкмо това: той спокойно слагаше в малкото си джобче конкуренти като S-класата на Mercedes и BMW Серия 7.

НО ПИЕХ НЕ БЕ ПРЕЦЕНИЛ правилно. Оказа се, че в този сегмент клиентите си купуват не технологиите, а престижа на емблемата. Затова най-добрата кола в света, която носеше същата емблема като малолитражката Polo, се оказа един от най-скъпите провали в автомобилната история.
Сега Volkswagen прави втори опит да се изкачи сред снобите в премиум сегмента. Той се нарича Arteon и няма болните амбиции на предшественика си. Поради което и шансовете му ни се струват доста по-добри.

ARTEON Е ПРЕКИЯТ НАСЛЕДНИК на досегашния Volkswagen CC, или Comfort Coupe - по-динамичната версия на Passat. Но германците настойчиво ни уверяват, че това е съвсем различен автомобил. Изпробвахме го на международния прес тест в околностите на Ханновер, за да проверим дали са прави.
Първият оглед е в тяхна полза. На фона на други марки този дизайн ще ви се стори сдържан - но за Volkswagen е направо нечувано дързък. Предницата с вдадените под капака светлини, които неусетно преливат в хромираните рамки на решетката, определено привлича погледите. Това ще е новото лице на Volkswagen - очаквайте го също в следващите Passat и дори Golf.

НЕУДОБНАТА ТАЙНА на досегашния Volkswagen CC бе, че крадеше клиенти най-вече от братовчеда Passat. Германци-

те се надяват с Arteon да е по-различно. Според тях това е класическо Гран Туризмо - автомобил, с който да се отправите на трансконтинентално пътешествие в отличен комфорт и с достатъчно багаж.
Двигателите са шест - три бензинови и три дизелови, с мощност от 150 до 280 конски сили. С присъщата си балканска скромност ние избрахме тъкмо върховия модел - с двулитров бензинов турбомотор, 280 коня и задвижване на четирите колела.

ТОВА Е ВИСОКОТЕХНОЛОГИЧЕН МОТОР с двойна инжекция - директна и многоточкова, и с водно охлаждане на турбината. Изстрелва се от 0 до 100 км/ч за едва пет секунди и половина, но не бихме нарекли Arteon спортна кола. Мощността тук е по-скоро успокояващо присъствие, отколкото нещо, което ви подтиква към лудости. Само че отсега забравете за обещания в книжката разход от 7.3 литра на сто. По-реалистично очаквайте девет.

АДАПТИВНОТО ОКАЧВАНЕ ИМА три степени - нормална, комфорт и спорт, но последните две едва ли някога ще ви потрябват. Arteon стои прекрасно на пътя и в същото време успява да изглади всички неравности. Каквито, ако щете вярвайте, има дори в околностите на Ханновер. По-мощните двигатели вървят серийно със задвижване на четирите колела и със седемстепенен автоматик с два съединителя.

КУПЕТО Е УДИВИТЕЛНО ТИХО и удивително просторно - двама 190-сантиметрови мъже спокойно могат да седнат един зад друг без каквито и да било лишения. 560-литровият багажникът не побира три трупа, както казваше Робърт Де Ниро, но при нужда би могъл да смести поне два.
Таблото не е чак толкова по-различно от това на Passat, както Volkswagen искат да ни накарат да вярваме. Но все пак се отличава с дигиталния си кокпит - същия като в Audi Q7, и с 9-инчовия тъч скрийн на мултимедията, който приема и команди с жестове.

ЕЛЕКТРОННИТЕ АСИСТЕНТИ тук са една стъпка по-напред от всички останали Volkswagen. Предните светлини са свързани с GPS-а и знаят накъде ще завие пътят, за да го осветят. Специална система следи да не ви ударят отзад и ако е неизбежно, затяга коланите и премества седалките, за да ви предпази.
И накрая получавате нов асистент за спешни случаи, който усеща, ако сте задрямал или припаднал зад волана, и може съвсем сам да включи аварийките, да намали и да спре безопасно встрани от платното.

НАКРАТКО, ARTEON не отстъпва нито като материали, нито като технологии на основните си конкуренти, които според нас ще са BMW Серия 4 Gran Coupe и Audi A5. Има само един малък проблем: той не им отстъпва и като цена.
В Германия Arteon като нашия тестов струва 50 000 евро, макар че в България вероятно ще е малко по-евтин. Това е на практика идентично със съизмеримите A5 и Серия 4.
Заслужава ли тогава изобщо да му обръщате внимание? Според нас - да.

Първо, този Volkswagen има повече мощност и повече серийно оборудване. И второ, Arteon няма престижа на Audi и не е вълнуващ като BMW. Но за компенсация носи онова толкова типично за Volkswagen внушение: на компетентност. Което в наши дни става все по-ценно. ■

VBS Rental Service

Rent a car

NEW CARS

EASY ONLINE RESERVATIONS

FREE DELIVERY*

24/7 08960 800 92
0700 800 92

SOFIA, 33 VASIL LEVSKI BUL.
WWW.VBSERVICE.BG

*FOR SOFIA AND VICINITY

Art Needs No Sacrifice

With the new Arteon, Volkswagen takes a decisive step towards the premium segment

By KONSTANTIN TOMOV / Photography VW, KOLELA

Exactly 15 years ago, Volkswagen introduced the world to Phaeton: the fruit of the obsession of VW chief Ferdinand Piech to create the best car ever.
Technologically, the Phaeton was just that: it easily ranked way above rivals like the Mercedes S-Class and the BMW 7 Series.

BUT PIECH HAD JUDGED wrongly. It turned out that customers in this segment do not buy technology, they buy the logo's prestige. That's why the best car in the world which carried the same logo as the low fuel consumption Polo, proved to be one of the most expensive flops in automotive history.
Now Volkswagen is making a second attempt to line up with the snobs in the premium segment. It is called Arteon and lacks the morbid ambitions of its predecessor. That's why it seems to have a much better chance.

ARTEON IS THE IMMEDIATE SUCCESSOR of the Volkswagen CC, or the Comfort Coupe – the more dynamic Passat version. But the Germans are adamant that this is a completely different car. We tested it in the international press test near Hanover to see whether they are right.
The first inspection is in their favour. Compared to other brands, this design may look restrained to you, but for Volkswagen it is downright daring. The bonnet that extends forward over the headlights, which gradually combine with the chrome-plated radiator grille, is a sure eye-catcher. This will be the new Volkswagen face – you can also expect it in the next Passat and even Golf.

THE UNCOMFORTABLE TRUTH of the previous Volkswagen CC was that it filched customers mainly from its cousin Passat. The Germans hope things will be different with the Arteon. They consider it to be the classical Gran Turismo – a car in which to go on a transcontinental journey in perfect comfort and with enough luggage.
There are six engines: three petrol and three diesel, with 150 to 280 horsepower. With our inherent Balkan modesty, we picked the top model – with 2-litre turbo petrol, 280 hp and all-wheel drive.

THIS IS A HIGH-TECH ENGINE with a dual injection system – direct and multi-port injection, and a water-cooled exhaust gas routing to the turbocharger. It accelerates from 0 to 100 km/h in just 5.5 seconds, but we wouldn't call the Arteon a sports car. Its power is more of a soothing presence, rather than something that drives you to commit follies. But you can forget the promised 7.3 l/100 km consumption straight away. Nine is a more realistic figure.

THE ADAPTIVE SUSPENSION has three modes: Normal, Comfort and Sport, but you're unlikely to ever need the latter two. The Arteon is great on the road and at the same time manages to smooth out all the bumps which, believe it or not, you'll find even around Hanover. The more powerful engines come with standard all-wheel drive and seven-speed dual-clutch automatic.

THE CABIN IS AMAZINGLY QUIET and amazingly spacious – two 190-cm tall men can easily sit behind each other without problem. You can't 'put three bodies' into the 560-litre trunk, to quote Robert De Niro, but if need be it could fit at least two.
The dashboard isn't all that different from that of the Passat, as Volkswagen wants us to believe. Nevertheless, it does have a digital cockpit – the same as in the Audi Q7, and a 9-inch touchscreen of the infotainment system, which also has gesture control features.

THE ELECTRONIC ASSISTANTS here are one step ahead of all other Volkswagens. The GPS-linked headlights anticipate when a bend is approaching and illuminate it. A special system calculates the probability of you being hit by a car behind you and, if necessary, tightens the seatbelts and adjusts the seats to protect you.
Finally, you get an Emergency Assist which senses if you have dozed off or fainted behind the wheel, and can activate the hazard warning lights, slow down the car and stop safely in the slow lane all by itself.

IN SHORT, in terms of both materials and technology the Arteon does not fall short of its main rivals, which we think will be the BMW 4 Series Gran Coupe and the Audi A5. There is only one small problem: it does not fall short in price either.
In Germany, an Arteon like the one we tested costs €50,000, although it will probably be a bit cheaper in Bulgaria. This is virtually identical to the comparable A5 and 4 Series.
So is it at all worth paying attention to? We think yes.
First, this Volkswagen has more power and more standard equipment. And second, the Arteon lacks Audi's prestige and is not as exciting as BMW. But to make up for it, it evokes the typical Volkswagen suggestion: that of competence. Which in this day and age is becoming ever more valuable. ■

81 | ШЕСТИЯТ ЕЛЕМЕНТ
THE SIXTH ELEMENT

91 | ВРЕМЕ ЗА МЪЖЕ
THE FULL MONTY

104 | ПЪЛНО ПОКРИТИЕ
FULL COVERAGE

АФИШ

Събитията и нещата, за които ще се говори през юли

КИНО

ЗАД ВОЛАНА // Ако сте убедени, че летните блокбъстъри винаги са шумни, предвидими и празноглави, филмът на Едгар Райт ще ви разочарова. Защото изпълнява само първото условие – музиката е от силните му страни. Другите са Кевин Спейси и Джейми Фокс , подкрепени от новия любим младеж на Холивуд Ансел Елгорд. Тъкмо той е шофьорът-факир, принуден да работи за коварен криминален бос.

От 28 юли по кината

ФЕСТИВАЛ

A TO JAZZ // Фестивалът е едно от най-приятните събития на открито в лятна София, като допълнителното удоволствие идва от факта, че достъпът до него е свободен. На основната сцена в седмото му издание излизат шведското трио Dirty Loops, носителите на „Грами“ Robert Glasper Experiment и новия проект на басиста Крисчън Макбрайд - New Jawn. Детската програма и българското участие също не са за подценяване.

7 - 9 юли, Южен парк, София

ПЛАЖНО ПАРТИ

SOLAR SUMMER // Грандиозните партита на клуб „Ялта“започват в края на месеца, когато зад пултовете за дълъг сет ще застане любимката на Карл Кокс Nicole Moudaber. В следващите седмици нощите ви в Слънчев бряг отново ще са безсънни, благодарение на Richie Hawtin, Pan-Pot, Jamie Jones, Victor Calderone, Chris Liebing, Adam Beyer и Paco Osuna, който ще пуска в последния ден на Solar Summer 19 август.

28 юли – 19 август, Сасао Beach, Слънчев бряг

EN

CINEMA

BABY DRIVER // If you're convinced that summer blockbusters are always noisy, predictable and stupid, Edgar Wright's film will disappoint you. It meets only the first condition – music is one of its strong points. The others are Kevin Spacey and Jamie Foxx, supported by Hollywood's new darling, young Ansel Elgort. He plays the getaway driver who is coerced into working for a treacherous crime boss.

In theatres July 28

FESTIVAL

A TO JAZZ // The festival is one of the nicest outdoor events in summertime Sofia, and additional pleasure is added by the fact that admission to it is free. The main stage in its 7th edition will be taken by the Swedish trio Dirty Loops, Grammy Award winners Robert Glasper Experiment and bassist Christian McBride's latest project New Jawn. The children's programme and the Bulgarian participation are not to be ignored either.

July 7 - 9, South Park, Sofia

BEACH PARTY

SOLAR SUMMER // The Yalta Club's swinging parties start at the end of the month when Carl Cox's favourite Nicole Moudaber will do her long sets. In the following weeks, your nights at Sunny Beach will again be sleepless thanks to Richie Hawtin, Pan-Pot, Jamie Jones, Victor Calderone, Chris Liebing, Adam Beyer and Paco Osuna, who will play on the last day of Solar Summer, August 19.

July 28– August 19, Cacao Beach, Sunny Beach

Events and things that will be discussed in July

POSTER

МЮЗИКЪЛ

"КОТКИТЕ" // Популярният мюзикъл на сър Андрю Лойд Уебър оживява на необичайна сцена - крепостта Царевец в средновековната българска столица Велико Търново - за да срещне големи и малки със света на котешките тревоги, които не са много по-различни от човешките. Постановката на проф. Светозар Донев търси по-съвременна и стилизирана визия на историята.

21 Юли, Велико Търново

ТРАДИЦИИИ

НАЦИОНАЛЕН ФОЛКЛОРЕН СЪБОР „БОЛЯРСКА СРЕЩА"// Бившият събор „Лудогорие" възстановява етнографските традиции от региона на Велико Търново, като в тридневната програма са включени игри като хвърляне на голям камък, най-бърза сабя, лъвски скок, както и много фолклорни концерти. Гвоздеят на програмата е автентична сватба, като са спазени всички ритуали – от първата китка до богатата трапеза за 4 хил. човека гости.

21 -23 Юли, Арбанаси

КНИГА

"ДОБРЕ ЧЕ УМРЯ ДЖУЗЕПЕ" // Сборник кратки разкази от Антон Стайков - художник, изследовател на визуалната култура и автор на нашумелите "Кратка история на българския комикс" и "Българският буквар" (а също и редовен автор на THE INFLIGHT MAGAZINE). Невероятните истории, подчертаващи парадоксите на ежедневието, са илюстрирани от всепризнатия майстор Любен Зидаров.

Издателство "Жанет 45"

EN

MUSICAL

CATS // Sir Andrew Lloyd Webber's popular musical comes to live in an unusual setting – Tsarevets Fortress in the mediaeval Bulgarian capital Veliko Tarnovo. Young and old alike will be immersed in the world of cats, whose worries are not all that different from human ones. Prof. Svetozar Donev's production presents an updated and stylized version of the story.

July 21, Veliko Tarnovo

TRADITIONS

BOYAR MEETING NATIONAL FOLK FAIR // The former Ludogorie Fair re-enacts ethnographic traditions of the Veliko Tarnovo region. The three-day programme includes games such as big stone throwing, the fastest sabre, lion jump, as well as many folk concerts. The highlight of the programme is an authentic wedding with all its rituals – from the first bunch of flowers to the sumptuous spread for 4,000 guests.

July 21 -23, Arbanassi

BOOK

GOOD THAT GIUSEPPE DIED // A collection of short stories by Anton Staykov, visual artist and researcher, and author of Short History of the Bulgarian Comic Book and Bulgarian Literary Primer (as well as a regular contributor to THE INFLIGHT MAGAZINE). The incredible stories highlighting the paradoxes of everyday life are illustrated by acclaimed artist Lyuben Zidarov.

Janet 45 Publishing House

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By CRISTINA NIGOHOSIAN

ШЕСТИЯТ ЕЛЕМЕНТ

"Валериан и Градът на хилядите планети" е филмът, който Люк Бесон цял живот мечтаеше да направи

Текст КАЛИН НИКОЛОВ / Фотография А+ ФИЛМС

В епохата на Marvel и на продукции от типа "Супермен срещу Годзила, епизод IV" последното, което бихме искали от летния киноафиш, е още един филм по комикс.

САМО ЧЕ "ВАЛЕРИАН и градът на хилядите планети" не е точно типичната екранизация по детска книжка. Първо, в основата му стои произведение, вдъхновявало преди това Джордж Лукас за "Междузвездни войни" и Джеймс Камерън за "Аватар". Второ, той не е холивудски, а френски (и, с бюджета си от 197 млн. евро, е най-скъпата европейска продукция в историята). И трето, сценарист и режисьор тук е не друг, а Люк Бесон - човекът, който ни даде "Никита", "Леон" и "Петият елемент".

БЕСОН ПРИЗНАВА, че цял живот е мечтаел да направи точно този филм - още откакто на 10-годишна възраст за пръв път попаднал на "Валериан и Лорелин" - комикса на сценариста Пиер Кристен и художника Жан-Клод Мезиер. В основата му е историята на двама специални агенти, които се борят със злото през XXVIII век в една много пъстра вселена.

THE SIXTH ELEMENT

Valerian and the City of a Thousand Planets is the film Luc Besson dreamed of making all his life

By KALIN NIKOLOV / Photography A+ FILMS

In the age of Marvel and of productions such as Superman vs Godzilla, Episode IV, the last thing we want to see on movie posters this summer is yet another film based on comic books.

BUT VALERIAN and the City of a Thousand Planets is not exactly your typical screen adaptation of a children's book. First, it is based on a work that previously inspired George Lucas' Star Wars and James Cameron's Avatar. Secondly, it is not a Hollywood, but a French (and, with a budget of €197 million, the most expensive European production ever). And, thirdly, it is written and directed by none other than Luc Besson, the man who gave us Nikita, Léon and The Fifth Element.

BESSON ADMITS that he has dreamed of making exactly this film all his life – ever since at the age of 10 he first came across Valerian and Laureline - a French comic book series created by writer Pierre Christin and artist Jean-Claude Mézières. The plot revolves around two secret agents who are fighting evil in the 28th century in a very colourful universe. Years later, Mézières was the conceptual designer of The Fifth Element – Besson's hitherto most successful venture into science fiction. "While we were working together, Mézières kept asking me: Why don't you do Valerian instead of this Fifth Element?" Besson remembers. "But the truth is that at the time the technology just wasn't ready for it. Then Avatar came along and opened the gates for us. After Avatar suddenly everything became possible."

THE ADVANCE OF TECHNOLOGY is evident when comparing Besson's two sci-fi epics. There are 188 visual effects in The Fifth Element. In Valerian there are 2,734.
The second decisive influence on the director was that of Star Wars. Besson admits that he was very keen to know what George Lucas thought about his film. "When I saw Star Wars for the first time - I was 16 – I told myself: 'Oh, OK, you're allowed to do that.' Lucas really opened the gates for everyone... He showed that you can start a film where the two main characters are robots, one of which can't even speak."

VALERIAN STARS Dane DeHaan,who played the young James Dean in Life, and the sensational Cara Delevingne.
"Valerian and Laureline are two operatives who can travel in time and space," Besson explains. "Valerian is a bit too confident, always thinking that he can save the day. Everything seems somehow too easy to him. And Laureline was my first love, from the time I was 10... Their mission takes them to a space station inhabited by 1,000 aliens from all parts of the Universe. This is the City of a Thousand Planets because the entire knowledge of the Universe is there: something like Wall Street, the United Nations, Broadway and the City of Science all gathered in one place."
The cast also includes popular actors like Clive Owen, John Goodman, Ethan Hawke and Rutger Hauer, as well as Rihanna and jazz legend Herbie Hancock. ■

Години по-късно Мезиер бе концептуален дизайнер на "Петият елемент" - най-успешния до момента опит на Бесон във фантастиката. "Докато работехме заедно, Мезиер през цялото време ме питаше: защо не направиш "Валериан", защо се занимаваш с този Пети елемент", спомня си Бесон. "Но истината е, че в технологията тогава просто не беше готова за това. Чак после дойде "Аватар" и ни отвори вратите. След "Аватар" изведнъж всичко стана възможно".

НАПРЕДЪКЪТ НА ТЕХНОЛОГИИТЕ се забелязва лесно при сравнение между двата фантастични опуса на Бесон. В "Петият елемент" има 188 визуални ефекта. Във "Валериан" са 2734.

Второто решително влияние върху режисьора е било това на "Междузвездни войни". Бесон признава, че много би искал да чуе мнението на Джордж Лукас за филма си. "Когато за пръв път видях "Междузвездни войни" - бях на 16 - си казах "О, значи е позволено да направиш това". Лукас наистина ни отвори вратите... Показа, че можеш да започнеш филма си с двама персонажи, които са роботи и единият от които дори не може да говори".

ВЪВ "ВАЛЕРИАН" ГЛАВНИТЕ РОЛИ са поверени на Дейн ДеХаан, който изигра младия Джеймс Дийн в Life, и на превръщащата се в сензация Кара Делевин.

"Валериан и Лорелин са две ченгета, които могат да пътуват във времето и пространството", обяснява Бесон. "Валериан е малко превзет, винаги си мисли, че може да спаси положението. Всичко му се струва някак прекалено лесно. А Лорелин е моята първа любов, от времето, когато бях на 10 години... Мисията ги отвежда на една космическа станция, събрала 1000 извънземни вида от всички краища на Вселената. Това е "Градът на хилядата планети", защото цялото познание на Вселената е там: нещо като Уолстрийт, Обединените нации, Бродуей и Града на науката, събрани на едно място".

Във второстепенните ще видим любими физиономии като Клайв Оуен, Джон Гудман, Итън Хоук и Рутгер Хауер, а също и Риана, и джаз-легендата Хърби Хенкок. ■

LA CASA DEL HABANO

Premium CIGARS & TOBACCO

VINOPOLY
WINE | COFFEE | GOURMET | CIGARS

RADISSON BLU HOTEL
4 Narodno Sabranie Sq.
M. +359 887 27 35 97
Working hours:
10:00 – 02:00 h every day

MALL OF SOFIA
101 Alexander Stamboliyski Blvd.
M. +359 889 51 37 98
Working hours:
10.00 – 21.00 h every day

SOFIA AIRPORT
Terminal 2, 1 Hristofor Columb Blvd.
M. +359 886 66 57 47
Working hours:
05:00 – 21:00 h every day

THE MALL
115 Tzarigradsko Shosse Blvd.
M. +359 884 76 00 07
10:00 – 22:00 h every day

SERDIKA CENTER
48 Sitnyakovo Blvd.
M. +359 887 72 10 01
10:00 – 22:00 h every day

BULGARIA MALL
69 Bulgaria Blvd.
M. +359 888 40 06 70
10:00 – 22:00 h every day

PARK CENTER SOFIA
2 Arsenalski Blvd.
M. +359 888 88 11 27
10:00 – 22:00 h every day

PARADISE CENTER
100 Cherni vrah Blvd.
M. +359 882 47 05 23
Working hours:
10:00 – 22:00 every day

SOFIA RING MALL
214 Okolovrasten pat Blvd.
M. +359 888 600 191
Working hours:
10:00 – 22:00 every day

VINOPOLY SOFIA
5 Paprat Str.
M. +359 879 444 441
Monday – Friday: 07:30 – 21:00 h
Saturday – Sunday: 09:00 – 21:00 h

More **La Casa del Habano**, **Premium Cigars&Tobacco** and **Vinopoly** boutiques are all around Bulgaria at **www.kalimancaribe.com**

Follow us
Kaliman Caribe
kaliman_caribe

COHIBA
MONTECRISTO
KALIMAN CARIBE
HONORED TO REPRESENT THE HABANOS MASTERPIECES
ROMEO Y JULIETA
PARTAGAS HABANA · CUBA

ALBANIA, ARMENIA, BOSNIA & HERZEGOVINA, BULGARIA, CROATIA, KOSOVO, MACEDONIA, MONTENEGRO, ROMANIA, SERBIA, SLOVENIA

SMOKING SERIOUSLY HARMS YOU AND OTHERS AROUND YOU

ЗНАМ КАКВО НАПРАВИ МИНАЛОТО ЛЯТО

Планиране, подготовка и достатъчно информация могат да ви спестят неприятностите по време на най-чаканото време от годината

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

За мнозинството от нас лятната ваканция е кулминацията на годината. Но има множество досадни дреболии, които могат да я вгорчат: пътни неуредици, стомашни вируси, измами, слънчево изгаряне. Ето как да избегнете най-честите „капани“ на ваканцията.

БАГАЖЪТ. Почти всички имат склонност да натъпкват в куфара повече дрехи, отколкото са им нужни. Гледайте да приготвите такива, които ви позволяват поне четири различни комбинации, като изберете основно неутрални тонове и една-две ярки дрехи. Заложете на материи, които се перат лесно, съхнат бързо и не задържат петна. Пакетирайте умно – всеизвестен трик за по-компактен багаж е да навивате, а не да сгъвате дрехите си. Всяко по-обемно нещо (чанта, сутиени, обувки) напълнете с чорапи, бельо или шал, за да спестите място. Използвайте еднократните шапки за баня от хотела, за да опаковате мръсните си обувки.

ПОД СЛЪНЦЕТО. Ултравиолетовите лъчи тип А са с по-голяма дължина и не предизвикват моментално зачервяване или болка. Те проникват в дълбочината на клетките, атакуват тяхната ДНК и предизвикват подобни на мутации промени – преждевременно стареене, пигментни петна и злокачествени меланоми. За разлика от UVB, които са най-силни през лятото в най-светлите часове на денонощието, UVA лъчите увреждат кожата през цялата година - дори когато е облачно. Масовите марки слънцезащитни кремове не предпазват от тях и трябва да търсите етикет с надпис „широк спектър на защита срещу UVA/UVB“. Фактор 15 блокира 93% от UVB лъчите, фактор 30 – 97 %, а фактор 50 – 98 %. Дерматолозите съветват да се придържате към средства с фактор 30 – ако го нанасяте в нужното количество и през необходимия период от време, той ще ви предпази оптимално. Необходима ви е приблизително по една чаена лъжичка лосион за лицето, врата, всяка ръка и крак, а за тялото – по 2 от всяка страна. Мажете се отново на всеки два часа, ако сте на плажа или до басейна, както и след всяко къпане.

ВЪВ ВОДАТА. Според Червения кръст основните причини за злополуки са непознаването на опасностите при къпане. За да си спестите подобни проблеми, отделете няколко минути да се подготвите за морската си почивка, като първо проверите състоянието на водите на мястото, към което сте тръгнали. Докладът на Европейската агенция по околната среда показва, че България ▶

▶ е сред сравнително изрядните дестинации в Европа. Гърция, Хърватия, Кипър и Малта са сред първенците по чистота. Затова пък съвсем с основание може да се притеснявате от чревни ентерококи и escherichia coli, ако плувате край някои от бреговете на Испания, Италия, Франция и Великобритания. От полза ще ви е простичко търсене в гугъл с думите "water quality" + името на курорта, който сте избрали.

Вече във водата, не забравяйте за мъртвото вълнение. Забелязва се трудно с неопитно око, но трябва да сте нащрек, ако забележите мътни води, пясък и водорасли по повърхността на водата. Ако вече сте попаднали в течението, не се борете и не се паникьосвайте. Плувайте успоредно на брега, докато не усетите, че сте излезли от завихрените води, след това побързайте към сушата. Не се къпете близо до кейове, скали и други недвижими обекти – подводните течения имат склонност да се „навъртат" именно там. Ако ще скачате от скалите, проверете първо дълбочината - скок от 10 метра изисква поне 5 метра дълбочина.

ВАКАНЦИЯ С ДЕЦА. За да продължите да наричате лятната си отпуска „почивка", дори когато сте тръгнали с децата, планирайте умно. Предвидете повече катове дрехи за тях (със сигурност ще ви се налага да ги сменяте често) и помислете добре кои са най-любимите им занимания, които биха ви осигурили минути спокойствие. Те ще ви трябват както по време на пътуването, така и когато решите да вечеряте в ресторант, без той да бъде опустошен от отрочетата ви. Книжки за оцветяване, занимателни играчки или тежката артилерия – таблет с игри и филмчета, винаги могат да са ви от полза. Солети, плодове или други любими неща за похапване ще ви спестят досадното мрънкане, докато стигнете до място за хранене. В чантата ви задължително трябва да има спрей против насекоми, гел за след изгаряне, дезинфектант и шарени лепенки за рани. Допълнителен кат дрехи е бонус, освен ако сте решили да не обръщате внимание на гигантското петно от сок върху роклята на дъщеря си.

ВНИМАВАЙТЕ С ИЗМАМИТЕ. Туристите, особено неговорещите местния език, са като малките деца – лесно се разсейват от пъстрото и новото, и бързо могат да бъдат излъгани. Затова и е добре да внимавате с няколко популярни из Европа измами. Най-честата опасност е да станете жертва на джебчии в метрото или влака. Популярни начини да отклонят вниманието ви, докато ви ровят в чантата, са опит да ви продадат „приятелска гривна" (Париж, Рим, Барселона), да се загледате в играта „тука има, тука няма" на улицата (Париж, Лондон), да предложат карта на града, да ви помолят да се подпишете под някаква петиция и дори да ви предупредят, че има джебчии наоколо, а когато проверите дали портфейлът ви е налице, да запаметят къде го прибирате (из цяла Европа). Снимането също се оказва подходящ момент за измами – любезен местен ще предложи да ви снима, а след това ще поиска да му заплатите услугата или направо ще избяга с фотоапарата ви. Или пък ще ви помоли да го снимате, а след това ще изпусне камерата си и ще иска да му заплатите щетата. ■

ПОМОРИЕ – ЛЕЧЕБНА ДЕСТИНАЦИЯ ЗА ТЯЛОТО И ДУШАТА

Поморие е уникално кътче за отдих и туризъм, вдадено към сърцето на Черно море. Тук умело се преплитат морските климатични особености, природните дадености, древна история и богата култура. Преплитат се, за да създадат качествен и многокомпонентен туристически продукт, конкурентен не само в пределите на страната ни, но на целия Балкански полуостров и не само на него.

Съкровищницата на града от векове пази безчетни богатства, но едно от най-ценните е лековитата поморийска кал, известна със свойствата си по цял свят. Древните траки наричали Поморийското солено езеро „свещено". Те знаели, че от дъното на езерните води до тяхната повърхност се съдържат лековити тайнствени съставки. И до днес езерото често е определяно като „свещено" от хората, чиито болежки е облекчило, но истината се крие в калта и лугата, добивани от него.

Те дават възможност успешно да се лекуват проблеми с дихателната система, наднорменото тегло и диабета, опорно-двигателния апарат, заболявания на периферната и централната двигателна система. От вълшебните свойства на поморийската кал често се възползват жени със стерилитет, както и мъже, страдащи от проблеми на половата система. За цялостното възстановяване на организма допринася и черният пясък, чийто цвят се дължи на високото съдържание на железни окиси.

Балнеологията и СПА туризмът добиват все по-голяма популярност, и Поморие напълно се вписва в световните тенденции, които изискват рехабилитацията да се провежда в удобна хотелска среда, която съчетава нуждите на съвременния човек да се погрижи за своите здравословни проблеми, но и да си почива при подходящ климат, сред красива природа и исторически забележителности.

Повече за града и неговите богатства може да прочетете на *www.pomorie.bg*

АЛТЕРНАТИВНИ ДЕСТИНАЦИИ
ALTERNATIVE DESTINATIONS

Ако лятото на 2017 е моментът, в който сте решили да излезете извън рутината и да не почивате за пореден път на едно и също място, ето няколко идеи за не толкова популярни места из Европа. Всеки може да лети до Атина и да отиде на плаж наоколо, но защо не наемете яхта и не обиколите доста повече острови от предвиденото? Така ще видите десеторно повече места, без да се лишите от забележителния нощен живот, с който е известна Гърция; ще се насладите на прослувутите местни залези без нещо, което да се пречка пред очите ви; ще усетите духа на всеки един остров, но ще останете в очакване на следващия; и ще поживеете в истинско лентяйство, обградени единствено от егейската синева. На необичайно море може да се насладите и в Страната на баските, и особено Сан Себастиан, популярен със сърфистката си култура, нощния живот, но и страхотните кулинарни традиции. Испанският Ланзароте (от Канарските острови) е любима дестинация на еко любителите, които предпочитат да прекарват времето си на колело, на сърф или просто обикаляйки впечатляващата местна природа. До голяма степен за запазването ѝ, както и за съхранението на сравнително автентичния вид на мястото е отговорен родения тук художник и архитект Сесар Манрике. Благодарение на него общината забранява строенето на високи хотели и сгради, и налага използването на традиционните за региона материали и цветове. Морето вече ви е до колене и искате нещо различно? Защо не пробвате „плуване в дивото“ - практиката да се плува в неохраняеми езера и заливи вече е толкова популярна, че има сайт, на който да проверите подходящите за целта водоеми – wildswim.com.

If summer 2017 is the time when you've decided to break with habit and spend your holidays somewhere else for a change, here are some ideas for less frequented places in Europe. Anyone can fly to Athens and go beaching in the vicinity, but why not rent a yacht instead and visit more islands than planned? This way you'll see ten times more places without missing out on the exciting nightlife Greece is famous for, you will marvel at the spectacular sunsets without anything blocking your view, you will experience the spirit of every single island, while looking ahead to the next, and you will enjoy true idleness, surrounded only by the azure Aegean. You can also enjoy a different kind of sea in the Basque Country and in particular in San Sebastian, known for its surf culture, nightlife and great culinary traditions. The Spanish Lanzarote (one of the Canary islands) is a favourite destination with eco-conscious people who prefer to spend their time biking, surfing or simply strolling and enjoying the dazzling local scenery. The native born C sar Manrique, the famous artist and architect who helped shape modern day Lanzarote, is largely responsible for preserving the island's fairly authentic appearance. Thanks to him, the municipality banned the construction of high rise hotels and buildings, and those that are there are in keeping with the use of traditional materials and colours. But perhaps you want something different than the sea? Why not try "wild swimming" – the practice of swimming in unguarded lakes and bays has become so popular that there now is a website where you can check out all the suitable spots – wildswim.com.

Заобиколен от естествен парк на самия морски бряг, Ваканционен клуб Ривиера предлага възможност за незабравим престой на българското Черноморие с разнообразни възможности за спорт, SPA и развлечения.
В близост до морската столица Варна, Ривиера е затворен комплекс от пет хотела с различна концепция и категория, но всички разположения на самия морски бряг. Тук ще откриете спокойствие и тишина, плажове, тенис кортове и басейни с минерална вода от собствени термални извори, отлична кухня и безупречно обслужване. Ваканционен клуб Ривиера е разположен на площ от 12 хектара, сред величествен парк с вековни дървета със собствени плажове в закътани заливчета. Климатът тук има характер на естествен инхалатор, а комплексът разполага и с естествен термален минерален извор.
Ваканционен клуб Ривиера предлага 510 луксозни стаи и апартаменти с 1042 легла в 5 хотела от различна категория и с различна концепция: Хотел ИМПЕРИАЛ 5*; Хотел РИВИЕРА БИЙЧ 5*; Бутик; ХОТЕЛ ОАЗИС; Хотел ЛОТОС 4*; Хотел НИМФА 4*
Подарете си истинска почивка на морския бряг в лукс и спокойствие!

Surrounded by a natural park, located directly on the seashore, Riviera Holiday Club offers a possibility for an unforgettable stay on the Bulgarian Black Sea Coast with a variety of opportunities for sports, SPA and entertainment.
In close proximity to the sea capital Varna, Riviera is a gated resort consisting of five hotels of different concept and category, all located directly on the seashore. You'll find peace and quiet here, beaches, tennis courts and swimming pools with mineral water coming from our own thermal springs, excellent cuisine and impeccable service. Riviera Holiday Club is situated on an area of 12 hectares, amidst magnificent park with century old trees, with its own beaches in tucked away bays. The climate here is like a natural inhaler and the resort has a natural thermal mineral spring.
Riviera Holiday Club offers 510 luxury rooms and suites with 1042 beds in 5 hotels of different category and concept: IMPERIAL HOTEL 5*; RIVIERA BEACH HOTEL 5*; BOUTIQUE HOTEL OASIS; LOTOS HOTEL 4*; NYMPHA Hotel 4*
Treat yourself to some real relaxation on the seashore in luxury and tranquility!

I Know What You Did Last Summer

Planning, preparation and enough information can save you a lot of trouble during the most eagerly anticipated time of the year

By CRISTINA NIGOHOSIAN / Photography SHUTTERSTOCK

For most of us, summer holidays are the highlight of the year. But there are plenty of annoying things to spoil them: travel mix-ups, stomach upsets, scams, sunburn. Here is how you can avoid the most common holiday "traps".

LUGGAGE. Almost everybody tends to pack more clothes than they actually need. It is a good idea to take items that are easy to mix and match in at least four different combinations by choosing mainly neutral shades and one or two bright pieces of clothing. Choose fabrics that wash easily, dry quickly and are stain repellent. Pack smartly – a well-known trick to make the most of luggage space is to roll up rather than fold your clothes. To save even more space, stuff socks, undies or scarves into any bulkier items (bags, bras, shoes). Use the disposable shower caps from the hotel to wrap your dirty shoes.

IN THE SUN. Ultraviolet type A rays have a greater wavelength and do not cause immediate reddening or pain. They penetrate deep into the cells, attacking their DNA and causing mutation-like changes: premature ageing, unwanted pigmentation and malignant melanomas. Unlike UVB rays, which are strongest during the brightest hours of the day in summer, UVA rays damage the skin all year round, regardless of whether it is sunny or cloudy. Mass-sold sun protection brands do not protect against them, and you should look for sunscreens labelled "broad spectrum of UVA/UVB protection". Factor 15 blocks 93% of UVB rays, factor 30 – 97%, and factor 50 – 98%. Dermatologists recommend the use of factor 30 sunscreens – if you apply the right amount and as often as directed, you will get optimal protection. You will need approximately one teaspoonful of lotion for your face, neck, each arm and leg, and about two spoonfuls each for either side of the body. Reapply every two hours if you're on the beach or by the pool, as well as after swimming.

IN THE WATER. According to the Red Cross, the main causes of accidents are ignorance of the dangers of bathing. To avoid such problems, spare a few minutes to prepare for your seaside holiday by first checking water quality in your planned destination. The report of the European Environment Agency shows that Bulgaria ranks among the relatively good destinations in Europe. The list is topped by Greece, Croatia, Cyprus and Malta. But you would be justified in worrying about intestinal enterococci or escherichia coli if you are swimming near some Spanish, Italian, French or British shores. A simple Google search with the words "water quality" + the name of the resort you have chosen could be useful.
Inside the water, don't forget about groundswell. Though difficult to see with an untrained eye, be careful if you notice murky water, sand and seaweed floating on the surface. If you have already got caught up in the current, don't fight and don't panic. Swim parallel to the shore until you feel that you're out of the swirling waters, then turn back to shore. Don't swim near piers, rocks and other fixed objects – this is where underwater currents tend to form. If you're going to jump off a cliff, first check the depth - a 10 metre jump requires a depth of at least 5 metres.

FAMILY HOLIDAYS. To enjoy a real summer holiday, even with the kids in tow, you should plan well. Take several changes of clothes for your young ones (you're bound to need them) and think about their favourite pastimes, which would give you a minute of peace. You'll want to have them occupied during your trip, as well as when you decide dine out, to prevent your offspring running rampant through the restaurant. Colouring books, fun toys or a tablet with games and movies are a good idea. Salted sticks, fruit and other favourite things to eat will keep them from nagging until you get to a food outlet. Always carry with you an insect repellent, sunburn gel, disinfectant and coloured band-aid strips. An extra change of clothes could come in handy, unless you've decided to ignore the huge juice stain on your daughter's dress.

BEWARE OF SCAMS. Tourists, especially if they don't speak the native language, are like little children – they are quickly distracted by all that is new and interesting, and are easily cheated. So be careful not to fall victim to some of the most widespread scams in Europe. The greatest danger are pickpockets on the metro or train. Popular ways to divert your attention while they're rummaging in your bag is to try and sell you a "friendly bracelet" (Paris, Rome, Barcelona), to strike while you watch a shell game in the street (Paris, London), to offer you a map of the city, to ask you to sign a petition and even to warn you of nearby pickpockets, and when you check whether you still have your wallet or purse, to remember where you put it (throughout Europe). Taking photos is another common scam - a polite native will offer to take your picture, and then he'll ask you to pay for it or he will simply run off with your camera. Or he'll ask you to take a picture of him and then he'll drop his camera and demand that you pay for the damage. ■

ВРЕМЕ ЗА МЪЖЕ
THE FULL MONTY

Последните големи приключения на планетата, селектирани от Bulgaria ON AIR

The last great adventures on the planet, selected by Bulgaria ON AIR

Ако и вашето детство е минало с Джек Лондон, Жюл Верн и авантюристични мечти преди лягане, сега е моментът да си го припомните. Големите приключения изобщо не са останали в миналото. Побързайте да ги изживеете, преди и последните девствени кътчета на планетата да паднат под напора на глобалното затопляне и китайските туристи.

If you went through childhood with Jack London, Jules Verne and dreams of adventure before bedtime, now is the time to remember it. Great adventures are not only a think of the past.
So hurry to experience them before the last unspoiled corners of the planet succumb to the onslaught of global warming and Chinese tourists.

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK
By KALIN ANGELOV / Photography SHUTTERSTOCK

МАРАТОН В ПУСТИНЯТА
MARATHON IN THE DESERT

За мнозинството от нас и обикновеният маратон - 42.19 километра тичане - си е достатъчно голямо предизвикателство (вероятно защото редовната консумация на три бири вечер не е най-подходящата подготовка). Но на една нарастваща група ентусиасти това им се струва прекалено дребна работа. Затова те са удължили дистанцията до 230 километра и, за да не ги упрекне някой в мекушавост, са преместили трасето сред нажежените пясъци на пустинята Сахара. Денем температурите надхвърлят 50 градуса, нощем редовно падат под нулата. Участниците имат право на бутилка вода, малко храна, фенерче и компас. Напук на явно мазохистичния характер на цялата авантюра всяка година все повече хора се записват за участие. В момента се провеждат половин дузина пясъчни маратони, но най-престижен си остава мароканският Marathon des sables. Хубавата новина е, че в таксата от 2600 евро се включват самолетните билети от Лондон и Париж, вътрешните трансфери и въобще цялата организационна част.

For most of us even the ordinary marathon – a 42.19 km run – is a sufficiently large challenge (probably because the regular consumption of three beers a night is not exactly the best way to prepare for it). But to a growing group of enthusiasts a marathon is a piece of cake.
That's why they have increased the distance to 230 km and, to keep from being scorned as weaklings, have moved the course to the burning sands of the Sahara desert. Daytime temperatures exceed 50C before dropping below zero at night. Each participant is allowed a bottle of water, some food, a flashlight and a compass.
Despite the clearly masochistic nature of this adventure, each year is seeing more and more peoples sign up. Half a dozen sand marathons are currently underway, but the most prestigious one is Morocco's Marathon des Sables. The good news is that the 2,600 euro entry fee includes plane tickets from London and Paris, internal transfers and other race logistics.

КАЯК И КОРАЛОВИ АТОЛИ
KAYAK AND CORAL ATOLLS

Каякът, който донесе на Ваня Гешева три олимпийски медала през 1988, напоследък е сред най-популярните увлечения за любителите на екстремното. Организират се всевъзможни експедиции с миниатюрните лодчици - като се почне от далматинското крайбрежие на Хърватия и се приключи с мащабни турове из Югоизточна Азия, през Виетнам, Камбоджа, Тайланд и Мианмар.

Абсолютният връх обаче си остава Полинезия с нейните безкрайни архипелази, като например все още девствения Туамоту. Със самолет се стига до Рангироа, където приключва контактът ви с цивилизацията. После ви чакат няколко десетки коварни, но и неземно красиви коралови атоли. Ако се вярва на легендата, на някой от тях все още лежи заровено баснословното съкровище на манастира в Писко (Перу) - някакви си 14 тона злато. Това е и добър начин да покриете доста високата цена за подобно приключение - от порядъка на 5-6 хиляди евро.

The kayak, which brought Vanya Gesheva three Olympic medals in 1988, has lately become one of the most popular pursuits for thrill-seekers. Various expeditions are organized with these miniature boats – starting with the Dalmatian coast of Croatia, and ending with extensive tours of Southeast Asia that include Vietnam, Cambodia, Thailand and Myanmar.

The absolute highlight, however, remains Polynesia with its endless archipelagos, such as the still unspoiled Tuamotus. A plane will take you to Rangiroa, which is where your contact with civilization will end. After that several dozen treacherous but heavenly beautiful coral atolls await you. If legend is to be believed, the fabulous treasure of the monastery in Pisco (Peru) – some 14 tonnes of gold – still lies buried in one of them. This is also a good way to cover the rather high price for this adventure – something in the range of 5,000-6,000 euros.

1% FOR THE PLANET | GIVE BACK TO BLUE

Choose www.basecamp-shop.com

LOVE BLUE

ПРЕЗ ЛЕДЕНАТА СТРАНА
THROUGH THE ICY COUNTRY

Дълги години голямата тръпка на полярните авантюристи бе Антарктида. Но там, където преди век капитан Скот и другарите му загинаха трагично, неспособни да изминат 18-те километра до следващия си склад с припаси, днес ви чака изобилен обяд с няколко ястия при учените от полярната станция "Южен полюс". Достигането до полюса се е превърнало в общодостъпна туристическа атракция - трябват ви само умерена физическа подготовка и около десетина хиляди евро за транспорт и екипировка.
Далеч по-голямо предизвикателство е траверсът на остров Гренландия - една непредсказуема и слабо позната страна, покрита с коварни ледници. Ако не сте опитни на такъв терен, има няколко компании (примерно Blackfeather), които ще ви проведат обучение и ще осигурят водачи. Пригответе нещо от порядъка на 4 000 евро, с включен превоз от Европа.

For many years the Antarctic was the great thrill of polar adventurers. But where Captain Scott and his comrades tragically died a century ago, unable to cover 18 km to the next storehouse, there is now an abundant multi-course lunch that awaits you along with South Pole station researchers.
Reaching the Pole is now an accessible tourist attraction – all you need is moderate physical fitness and some 10,000 euros for transport and equipment.

A far greater challenge is to traverse the island of Greenland – an unpredictable and little known country that is covered with treacherous glaciers. If you're inexperienced, there are several companies (Blackfeather, for example) that provide training and guides. It will cost you something in the range of 4,000 euros, transport from Europe included.

С ГУМЕНА ЛОДКА ПРЕЗ ОКЕАНА
WITH A RUBBER BOAT ACROSS THE OCEAN

Да обиколиш планетата с яхта отдавна вече не е особен героизъм - особено откакто в серийното оборудване на яхтите влизат хладилници за напитки, масажни кресла и джакузи на палубата. Но я се опитайте да прекосите Атлантика с проста надуваема лодка, снабдени само с часовник и мъничко радио, и без храна и прясна вода. Французинът Ален Бомбар го стори още през 1952, за да докаже на практика, че корабокрушенците имат шанс да оцелеят. В продължение на 64 дни единственият му източник на храна и вода бе суровата риба, която си улавяше с примитивен харпун. Когато най-сетне пристигна в Барбадос, французинът бе свалил 25 килограма, но доказа тезата си. Оттогава много луди глави са се изкушавали да тръгнат по дирите му. Преди няколко години телевизионният авантюрист Беър Грилс повтори постижението на Бомбар, само че не в района на тропиците, а в ледените води на Северния Атлантик. Руснакът Фьодор Конюхов пък прекоси океана с едноместна гребна лодка - общо 1.6 млн. маха с веслата.

To sail around the world in a yacht has long since stopped being a great feat – especially now that standard equipment on yachts includes refrigerators for drinks, massage chairs and on-deck jacuzzis. But how about trying to cross the Atlantic in an ordinary inflatable boat, equipped with only a clock and a tiny radio, and without food or fresh water? The Frenchman Alain Bombard did so back in 1952 in order to demonstrate that shipwrecked people do have a chance for survival. For 64 days his only source of food and water was raw fish that he caught with a primitive harpoon. By the time he finally reached Barbados, the Frenchman had lost 25 kg, but he had proven his theory. Since then many daredevils have been tempted to follow in his footsteps. A few years ago, television adventurer Bear Grylls repeated Bombard's achievement, but this time in the icy waters of the North Atlantic rather than in the tropics. In turn, the Russian Fyodor Konyukhov crossed the ocean in a one-man rowboat – a total 1.6 million strokes of the oars.

ЗАСТРАХОВКА

ЗАЩИТЕН ДОМ

Армеец

Лято

ПОГРИЖЕТЕ СЕ ЗА СПОКОЙСТВИЕТО И СИГУРНОСТТА НА ВАШИЯ ДОМ!

Застраховка „Защитен дом” от ЗАД „Армеец” осигурява пълно застрахователно покритие на движимо и недвижимо имущество срещу:

- Пожар, мълния, експлозия;
- Природни бедствия;
- Земетресение;
- Аварии от ВиК;
- Късо съединение и токов удар;
- Кражба и грабеж, злоумишлени действия на трети лица (вандализъм);
- Други рискове, в зависимост от конкретните нужди на застрахования.

Застраховка „Защитен дом“ е на промоционална лятна цена с 45% допълнителна отстъпка от 1 юни до 30 септември 2017 г.

За повече информация посетете интернет страницата на дружеството www.armeec.bg или се обадете на националния ни номер 0700 1 3939.

facebook.com/zad.armeec

ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО Армеец www.armeec.bg

Винаги с Вас!

съгласие®
С поглед към твоето бъдеще
ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ

В куфара на Ванеса Калвърт

Н. П. Ванеса Калвърт е посланик на Република Южна Африка в София от април 2014. Преди това е заемала поста на съветник на Лидера на правителствените дела по парламентарни политически въпроси в родината си, както и съветник на Конституционното събрание на Република Южна Африка. Нещата, без които не тръгва на път:

Термална вода Vichy: минерализиращият спрей ми помага да остана свежа и защитена, докато съм в самолета или по летищата.

Овлажняваща козметика: всяка жена знае колко неблагоприятно се отразява недоспиването и продължителните пътувания върху кожата. Помагам ѝ, като използвам овлажняващия крем за лице на La Mer, терапията за ръце на Crabtree & Evelyn и редовно отстранявам грима вечер.

Копринена възглавница: нужни са ми няколко неща за допълнителен комфорт на борда: копринена калъфка за малката ми пътническа възглавница, леко одеяло и меки чорапи. И ластик за коса.

Витамини: задължително нося разтворим витамин С, комбинирани витамини, както и кутия ментови бонбони.

Дрехи за релакс: йога панталонът ми и топ с дълъг ръкав винаги намират място в куфара ми.

Антибактериални кърпички: знаете какво е да минете през терминали и летища с милионен трафик. ■

In the Suitcase of Vanessa Calvert

Her Excellency Vanessa Calvert is an Ambassador of the Republic of South Africa in Sofia since April 2014. Before that she held the office of advisor to the Leader in governmental affairs in parliamentary political matters in her homeland, as well as that of advisor to the Constitutional assembly of the Republic of South Africa. The things, without which she never sets out on a journey:

Vichy Thermal Water: the mineralizing spray helps me stay fresh and protected, while I am in the airplane or at the airports.

Moisturizing cosmetics: every woman knows what an adverse effect the insufficient sleep and the long journeys have on the skin. I am helping it by using La Mer's moisturizing face cream, Crabtree & Evelyn's hand therapy and regularly removing the makeup in the evening.

Silk pillow: I need a few things for additional comfort on board: a silk cover for my small passenger pillow, a light blanket and soft hose. And a hair elastic.

Vitamins: I obligatorily have with me water-soluble Vitamin C, combined vitamins, as well as a box of spearmints.

Clothes for relax: my yoga pants and a long sleeve top always find their place in my suitcase.

Antibacterial tissues: you know what it is to pass through terminals and airports with a traffic measured in millions. ■

Samsonite

BY YOUR SIDE

Потребителски кредит

МЕЧТА

- Без поръчител
- Одобрение до **1 час**
- Ниски лихви

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

0800 11 400
www.ccbank.bg

1.

ПЪЛНО ПОКРИТИЕ

Триумфалното завръщане на целия бански е причина да погледнем историята му и последните тенденции, свързани с него

Хората се къпят в морета, езера и реки от незапомнени времена. Древните са го правели чисто голи, без това да прави впечатление на някого. Промяната на нравите и, най-вече, появата на християнството, постепенно наложили своите ограничения върху безгрижното плуване. С настъпването на Средновековието на него вече се гледало като на нещо немислимо, следователно въобще и не ставало дума за някакъв вид бански костюм.

НЯКОЛКО ВЕКА ПО-КЪСНО в западния свят отново започнали да се сещат за неимоверното удоволствие от това да влезеш в прохладните води на море или река в топъл летен ден. Град Бат в Англия станал популярен курорт и властите трябвало да наложат правила на къпещите се, за да не изглежда плажът като древна вакханалия. Мъжете трябвало да носят фланелен костюм от две части с дълги панталони и блузи с дълъг ръкав, а дамите – рокли от непрозрачен плат, подобни на нощни роби, към чиито подгъви имало пришити тежести, за да не се издуват над водата.

ВИКТОРИАНСКАТА ЕПОХА позволила скъсяването както на панталоните на мъжа (до коленете), така и на дамските рокли (също до там), а горната част можела да е без ръкави. Затова пък станало задължително използването на „машина за къпане“ – подобни на карети съоръжения на плажа, в които трябвало да става преобличането в „неприличните“ за епохата костюми. Заедно с тях вървяла и категоричната забрана за смесени плажове – дамите се наслаждавали на морето и слънцето в един участък от пясъка, а господата – в друг.

ПРЕЗ 1907 СЕ ПОЯВИЛА нещо като протоверсия на целия бански – австралийската плувкиня Анет Келермън пристигнала за състезание по синхронно плуване в САЩ в прилепнал по тялото костюм без ръкави и с крачоли до средата на бедрото. Това скандализирало пуританите, но поставило началото на скромната революция на банския. Няколко години по-късно популярното женско списание Harper's Bazaar похвалило линията на костюма на Келермън, а самата тя решила да се възползва от популярността на дрехата и пуснала собствена колекция костюми за къпане.

САМО НЯКОЛКО ДЕСЕТИЛЕТИЯ били необходими на целия бански да се превърне от скандал в норма, а първата, която го превърнала и в мода била Коко Шанел. Апогеят на целия бански бил през 50-те, за да отстъпи място след това на бикините, появили се малко след края на Втората световна война, но наложени от сексуалната революция през 60-те.
Очевидно голямото му завръщане е през лятото на 2017 – половинките останаха натикани в гардероба за сметка на елегантни цели бански, които са по-удобни за плуване, а и по-ласкави към фигурата. Възможно е да почернеете на интересни ивици и да си останете с бял като мляко корем, но за сметка на това ще изглеждане добре на плажа. ■

2.

3.

1. Adriana Degreas
2. Eres
3. Stella McCartney
4. Tory Burch
5. Perfect Moment
6. Mara Hoffman
7. Lisa Marie Fernandez
8. Zimmermann

4.

7.

FULL COVERAGE

The triumphal return of the full swimming suit is a reason to look at its history and the latest tendencies related to it

5.

People bathe in seas, lakes and rivers for as long as it can be remembered. Our ancestors used to do it completely naked without the prejudice that this will impress somebody. The change of morals and mostly the introduction of Christianity had their way with the harmless act of swimming. With the reaching of the dark ages the swimming was regarded as unthinkable and it was not even about the special clothing for the occasion.

A FEW CENTURIES LATER, the western world resumed the immense pleasure to enter the cool waters of the sea or to bathe in the river on a hot summer day. The town of Bath in England became a popular resort and the authorities had to moralize the bathing in order to prevent and counteract to the ancient Bacchanalia which was taking over the beach. Men had to wear a flannel suit from two parts with long pantaloons and shirts with long sleeves and the ladies – dresses from a non-transparent fabric, looking like sleeping robes to the hems of which there were weights so that they would not pop on the water surface.

THE VICTORIAN AGE allowed that the men's pantaloons to be shortened to the knee, as well as for the dresses of the ladies (up to the knee as well) and the top part could be sleeveless. In exchange, there was an implicit requirement to use the bathing machine – a carriage like facility next to the beach where the "indecent" for the age costumes had to be put on and off. With that there was als an explicit ban on mixed beaches – ladies enjoyed the sun and the sea in one part of the beach, whereas gentlemen were occupying the other part.

IN 1907 THERE WAS something like a prototype of the full bathing suit – the Austrian swimmer Annette Kellerman came for the competition in synchronous swimming in the USA with tightly-fitting body suit with no sleeves and leggings reaching the middle of the thigh. This was outrageous for the puritans, but led to the beginning of the humble revolution of the bathing suit. A few years later, the popular magazine Harper's Bazaar praised the line of the swimming suit of Kellerman and she decided to launch her own line of bathing suits.

IT WAS ONLY A FEW DECADES before the full swimming suit turned from scandalous into standard and the first woman to turn it into fashion was Coco Chanel. The peak of the full swimming suit was in the 50's after which it had to be left aside because of the bikini, appearing just after the end of WWII, but superimposed by the sexual revolution in the 60's. Apparently its big return is in the summer of 2017 – the tops and the bikini were left in the closet in favor of the slender full bathing suit, which is more comfortable for swimming and gentler to the body. True, it is very possible that you get some interesting zebra tan or that your belly remains milky white, but you will be the star of the beach. ■

6.

8.

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By CRISTINA NIGOHOSIAN

Библейска кулинария

Възможно ли е в наши дни да се храним по повелите на Светото писание?

Текст ЯСЕН БОРИСЛАВОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Човекът е това, с което се храни, гласи една популярна древна сентенция. Явно заради това разбиране за тясната връзка между естеството на човека и неговото меню почти всяка религия налага и някакви хранителни ограничения. Чрез тях божеството, реално или символично, разделя света на чист и нечист, разрешен и забранен, познаваем и непознаваем.

ТЕЗИ ОГРАНИЧЕНИЯ ОБИКНОВЕНО се изразяват в частично или пълно въздържание от храна за определени периоди (пост), пълна забрана на определени храни и технологии (като нечисти и негодни за ядене) и строги правила при поднасянето и съчетаването. Между другото много от ограниченията в някои модерни хранителни режими (без глутен, без захар, без животински белтъчини и т.н.) звучат като извадени от религиозен текст.

БИБЛИЯТА Е НАЙ-ИЗРАЗИТЕЛНИЯТ ПРИМЕР за подобни хранителни регламенти. В Стария завет в твърде голяма степен взаимоотношенията между Бога и "неговия народ" са опосредствани чрез трапезата и отношението към нея. От Първата Моисеева книга "Битие" до последната от Новия завет - "Апокалипсиса", отношението към храната и ограничителните норми са в процес на постоянно развитие. Всеки нов завет, който Бог сключва с хората, е пречупен и през промяна в отношението към храната.

В началото Бог разрешава на Адам и Ева само растителна храна. "Ето, давам ви всякаква трева, що дава семе, каквато има по цялата земя, и всякакво дърво, чиито плод е дървесен и дава семе - това ще ви бъде за храна" (Бит. 1:29). След Потопа на трапезата се появява месото. По-рано това не е регламентирано изрично, въпреки че Авел е бил пастир и трябва да се предполага, че се е хранел с месо и мляко, а освен това сам Господ "погледнал благосклонно" на неговите дарове.

НА НОЙ И НЕГОВИТЕ СИНОВЕ, след като водата се оттеглила от сушата, Господ казва: "Всичко що се движи и живее, ще ви бъде за храна; като злак тревист давам ви всичко; само плът с душата ѝ, сиреч с кръвта ѝ, не яжте." (Бит. 9:3-4) Така библейското меню чувствително се разширява, но се появява ново ограничение. Забраната да се яде кръв е повторена многократно в Моисеевия закон. Тя произтича от убеждението, че в кръвта е скрита душата на всяко живо същество, а тя принадлежи на Бога. Тази забрана винаги е била сърцевина на еврейския хранителен закон Кашрут, към който ортодоксалните евреи все още стриктно се придържат. Разрешените за храна животни трябва да бъдат заклани по специален начин от специално подготвени касапи (шохети), след което месото се осолява и се оставя няколко часа, за да се отцеди кръвта..

ПРЕДИ ПОТОПА БОГ НАРЕЖДА на Ной да събере в ковчега си от всички "чисти" и "нечисти" животни, без да уточнява кои точно са едните и другите. По-късно, след извеждането на евреите от Египет, това е направено с най-пълни подробности. На Моисей Бог открива "чистите" животни, които евреите могат да ядат и "нечистите", които са забранени. "Яжте всеки добитък, който има раздвоени копита и на копитата - дълбок разрез, и който преживя." (Лев. 11:3) След това са посочени за пример камилата, скокливата мишка, заека и свинята като нечисти и поради това забранени за храна, защото не отговарят на едно от двете условия - или не са чифтокопитни, или не преживят.

"От всички животни, които са във водата, яжте тия, които имат пера (перки) и люспи във водата, моретата, или в реките; тях да ядете. Всички пък плаващи във водата и живеещи в нея, било в морета, било в реки, които нямат пера и люспи, мръсни са за вас.

Те трябва да бъдат мръсни за вас, месото им не яжте и от труповете им се гнусете." (Лев. 11:10-11) Така извън рибното меню се оказват всякакви морски деликатеси като раци, омари, сепии, октоподи и всички хрущялни риби от типа на чигите и есетрите. Човек остава с впечатление, че Господ дори не ги е опитвал, щом с лека ръка ги забранява.

ПРИ ПТИЦИТЕ НЕ Е ПОСОЧЕН конкретен признак, по който да се разделят чисти от нечисти, но забраненките за храна са изброени: орел, гриф и морски орел, сокол, "всякакъв гарван с породата му", камилска птица, кукумявка, чайка, ястреб, бухал, рибар и ибис, лебед, пеликан, щъркел, папуняк и прилеп. Ясно е, че става дума за грабливи и плътоядни птици.

Сред насекомите като чисти и годни за храна са посочени само няколко вида скакалци. Всяко друго насекомо, както и влечуго е нечисто и забранено за ядене.

Така заедно с десетте божи заповеди по пътя към Обещаната земя, в която ще тече мед и масло, Мойсей получава и една твърде детайлна диета, чието нарушаване е считано за точно толкова греховно и страшно, колкото и всяко друго отклонение от догмите на вярата.

След извеждането от Египет Бог описва правилата, по които трябва да се приготвят неговите жертви, колко време да се ядат безквасни хлябове и с какви треви да се подправят пасхалните агнета, които да напомнят за края на робството. (Изх. 13:6-7)

В МОИСЕЕВИЯ ЗАКОН няколко пъти е подчертано да не се вари яре в млякото на неговата майка. (Изх. 23:19) От тази на пръв поглед странна забрана, която психоаналитици тълкуват като страх от греха на кръвосмешението (кулинарен инцест), произлиза още едно основно правило в еврейския хранителен закон - никога да не се съчетават млечни и месни храни. Те не могат нито да бъдат готвени заедно, нито поднасяни заедно. След консумация на месна храна трябва да минат няколко часа преди да се яде млечна. Част от другите хранителни забрани предвиждат да не се яде животно, убито от други животни, да не се яде мърша, да не се яде бедрения нерв на овце, кози и телета. Последното правило е отзвук от битката между Иаков и Ангела. (Бит. 32:33)

СЛОЖНИТЕ ПРАВИЛА ЗА ХРАНЕНЕ според Моисеевия закон в миналото включвали и забрана да се яде храна, приготвена от неевреин или животно, убито от неевреин. Като компромис се приемало поне евреин да е участвал или контролирал приготвянето на храната. В тази забрана тълкуватели на Талмуда виждат страх от смесените бракове, усилие за запазване на чистотата на племето, доколкото общото хранене може да бъде и стъпка към някаква интимност.

Какво все пак са яли древните жители на земите, в които се развиват библейските сюжети? Археологически и исторически проучвания сочат, че храната е била предимно растителна.

ОСНОВНО ЯСТИЕ Е БИЛ ХЛЯБЪТ, а месото, яйцата, птиците, рибата и различни плодове и зеленчуци - допълнително. Хляба (квасен и безквасен) приготвяли от счукано в хаван или смляно в ръчна мелница жито (пшеница, ечемик, просо). Приготвяли и различни каши на основата на брашно. Към квасните дрожди отношението винаги е било подозрително като към нещо, нечисто и разрушително, затова свещените хлябове винаги са безквасни. Хляба изпичали в глинени и каменни пещи или в пепел. Обикновено не го режели с нож, а го чупели. Най-важни от растителните храни са били маслините, гроздето и смокините. От маслините приготвяли зехтин, а от гроздето вино. В Библията са споменати също нарове, фъстъци, орехи, ябълки, дини и... тикви. (Вероятно става дума за кратуни, защото едроплодната тиква е пренесена много по-късно от Америка.) От зеленчуците най-важни били баклата, грахът и някои други бобови растения, а също лукът, чесънът, краставиците. Сред животинските продукти специално място заемали маслото и млякото. Някои допускат и употреба на сирене, но данните са несигурни. Употребявали и пчелен мед, вероятно от диви пчели, който бил знак за сит и доволен живот. Рибите приготвяли печени, варени или осолени. Месото и птиците най-често били варени. Само пасхалното агне задължително било изпичано цяло. Основната подправка била солта, но в Библията са споменати също копър, кориандър, кимион и други ароматни треви. Трапезата понякога била разнообразявана от дивеч - сърни, елени, фазани и др.

СТАРОЗАВЕТНИТЕ ХРАНИТЕЛНИ НОРМИ често са били предмет на различни тълкувания. Някои ги схващат като изпитание за силата на вярата, други откриват в тях задравословни и хигиенни норми, трети - начин да се изолират евреите от езичниците. Последното може би е било най-важно, доколкото храната винаги е била универсален код за идентифициране на културни общности. По тази причина чужденците, когато описват своите приключения из чуждите земи, рядко пропускат да разкажат за храната на "туземците", а в светските хроники често се обръща специално внимание на хранителните предпочитания на тази или онази поп-икона по време на поредното й турне. Понеже различията между културите най-отчетливо присъстват на трапезата, Моисеевият хранителен закон изглежда като начин след излизането от Египет евреите да се отделят от останалите семитски племена. Това отделяне впрочем е логична част от цялото библейско повествование. Самото сътворяване на света е поредица от разделяния. Първо светлината от тъмнината, сушата от водата, чистите животни от нечистите, юдеи от неюдеи и т.н.

ИМА И ОЩЕ ЕДНО СЪДБОВНО разделяне, около което се завърта цялата драма на Свещеното писание – разделяне на тленно от нетленно, на живота от смъртта и то също е свързано с нарушаване на хранителна забрана, да не се яде от дървото на познанието. „Адам, както пише Честъртън, изяжда една ябълка и животът му се обръща наопаки."

В Новия завет отношението към храната е различно, но тя продължава да чертае граници, макар и вече освободена от повечето старозаветни забрани. Христос засипва пропастта, която старозаветният хранителен закон е изкопал между иудеи и езичници, като казва: "Не това що влиза в устата на човека го осквернява, а това що излиза от устата на човека го осквернява." (Мат. 15:11) Така разделението "чисто - нечисто" преминава в духовна плоскост. Новозаветното отделяне е на достойната за християнина храна от бесовската, т.е. идоложертвена.

СТАВА ДУМА ЗА ХРАНИ, които езичници пренасяли в жертва на свои идоли. Понякога такива храни се продавали на ▶

Biblical Culinary

Is it possible in our days to feed ourselves as the Holy book suggests?

By YASEN BORISLAVOV / Photography SHUTTERSTOCK

We are what we eat – that is the message of an ancient sentiment. Clearly, due to this understanding between human nature and the ingredients of his menu almost any known religion implies some food restrictions. Through them the God – whether real or symbolic, divides the World into pure and impure, allowed and forbidden, known and unknown.

THESE LIMITATIONS FREQUENTY resolve to a partial or complete avoidance of food for certain amounts of time (fasting), complete ban on some foods or technologies (as impure and unfit to eat) and strict rules for serving and combining. By the way, many of the restrictions in some modern food plans (no gluten, no sugar, no animal protein and so on) sound as if they are taken from a religious text.

THE BIBLE IS THE MOST EXPRESSIVE EXAMPLE of such nutritional rules. In the Old Testament a large part of the relations between God and "his people" are represented by the dining table and the attitude towards the same. From the First Book of Moses "Genesis" to the last one f the New Testament – "Apocalypse", the attitude to food and the restrictive norms are in process of constant development. Each New Testament, which God pacts with the people is also seen through the change of the attitude to food.
In the beginning God allowed Adam and Eve to eat nothing but natural food. Then God said, "I give you every seed-bearing plant on the face of the whole earth and every tree that has fruit with seed in it. They will be yours for food." (Genesis 1:29). After the Flood the meat is firstly introduced to the table. Earlier this was not explicitly allowed, even though Avel was a shepherd and one can easily assume that he ate milk and meat and besides God "looked favourably" to his gifts.

TO NOAH AND HIS SONS, after the water withdrew from the land, the Lord said: "Every moving thing that is alive shall be food for you; I give all to you, as I gave the green plant. Only you shall not eat flesh with its life, that is, its blood." (Genesis 9:3-4). Thus the biblical menu expanded considerably, but a new restriction was introduced. The ban on the consumption of blood is repeated multiple times in the Law of Moses. It is the convincing notion that blood is the sacred carrier of the soul of every living creature, which respectively belongs to God that is behind this predicate. This very idea has always been at the core of the Jewish dietary laws Kashrut, which is still strictly honoured by most of the orthodox Jews. The allowed animals must be slaughtered in a special manner by specially trained butchers (shohets), after which the meat is salted and left for a couple of hours so that the blood can get out of the meat completely.

BEFORE THE GREAT FLOOD GOD COMMANDED Noah to assemble in his Ark all the "pure" and "impure" animals without the explicit explication which one are which. Later on, after the rescue of the Jews from Egypt this was done in at most detail. God disclosed al the "pure" animals to Moses, which were allowed for consumption by the Jews, as well as the "impure" animals, which are forbidden. "You may eat any animal that has a divided hoof and that chews the cud." (Leviticus 11:3) After that, as an example, there are the camel, the jumping mouse, the rabbit and the swine as impure animals and thus forbidden to eat for they do not meet one of the two conditions – to have a divided hoof or to chew the cud.
" 1And all that have not fins and scales in the seas, and in the rivers, of all that move in the waters, and of any living thing which is in the waters, they shall be an abomination unto you:
They shall be even an abomination unto you; ye shall not eat of their flesh, but ye shall have their carcases in abomination." (Leviticus 11:10-11) Thus all sea food such as crabs, lobsters, sepias, octopuses and all cartilaginous fish such as starlet and sturgeon fall out of the fish menu. One can easily think that god did not even taste these because of the way he rejects them as food.

AS FAR AS BIRDS ARE CONCERNED THERE ISN'T a definitive criteria for the pure and impure division, but the forbidden ones to eat are: eagle, griffin and sea eagle, hawk, "all sorts of ravens and related spices", camel bird, owlet, seagull, hawk, owl, fisherman and ibis, swan, pelican, stork, hoopoe and bat. It is now clear that this addresses raptors and meat eating birds.
Insects have only a few breeds of grasshoppers that are pure and suitable for eating. Every other insect or reptile is declared as impure and forbidden for eating.
Thus, with the Ten Commandments on his way to the Promised Land, where milk and honey would burst, Moses received one too detailed diet, the violation of which was considered as sinful and irritating as any other deviancy from the dogma of the faith.
After the evacuation from Egypt, God described the rules, by which his offerings must be prepared, how long one must eat unleavened breads and what herbs would go along with the Pasha Lambs, which are meant to recall for the end of the slavery. (Exodus 13:6-7)

IN THE LAW OF MOSES there are several notes on the ban for the boiling of a goatling in its mother's milk. (Exodus. 23:19) From this prohibition, which may be odd at first glance and which is interpreted by psychiatrists as a fear of the incest sin (culinary incest), comes yet another rule of the Jewish dietary law – never mix milk and meat into a single dish. They cannot be prepared together, nor served together. After the consumption of meat, one must wait for several hours before eating any milk. Part of the other food bans is not to eat an animal, which was killed by other animals om, not to eat carrion, not to eat the hip nerve of a sheep, goat or calf. The last rule comes as an echo from the battle between Jacob and the Angel (Genesis 32:33)

THE COMPLEX NUTRITION RULES as envisioned by the Law of Moses in the past also ▶

Graffit Gallery Hotel

65 Knyaz Boris I Blvd., 9000 Varna, Bulgaria
phone +359 52 989 900, fax +359 52 989 902
reservations@graffithotel.com
www.graffithotel.com

СПЕЦИАЛНИ ЛЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

УИКЕНД ПАКЕТ | **10% ОТСТЪПКА**
258.00 евро за две нощувки*

*двойна стая Ексклузив *плаж Rappongi / caLnibani / The Bay:
шезлонги, напитки и плодове; удобен трансфер; 10% отстъпка за обяд или вечеря
**Валидност на офертата 01.06. – 15.09.2017*

SUMMER SPECIAL DEALS

WEEKEND PACKAGE | **10% OFF**
EUR 258.00 for two nights**

**DBL Exclusive room **Beach Rappongi / caLnibani / The Bay:
sun beds, drinks and fresh fruits; comfortable shuttle; 10 % discount for lunch or dinner
***The offer is valid from 01.06. till 15.09.2017*

▶ тържищата и за християните е било практически невъзможно напълно да се предпазят, но не било и нужно. По-образованите разбирали, че идолите са нищо, поради което не могат да придадат на храната вреда, но по-простите се съблазнявали и мислели, че чрез тези храни встъпвали в общение с идоли и скрити в тях сили. В тази връзка Св. ап. Павел обяснява: “Не можете да пиете Господня чаша и бесовска чаша; не можете да участвате на Господня трапеза и на бесовска трапеза” и добавя “Всичко ми е позволено, но не всичко е полезно; всичко ми е позволено, ала не всичко е за поука.” За да бъде напълно ясен смисълът на християнската свобода на трапезата апостолът казва: “Ако някой от неверните ви покани, и вие поискате да отидете, яжте всичко, що ви сложат, без никакво издирване за спокойна съвест. Но, ако някой ви каже: това е идолска жертва, не яжте”(1 Кор. 10: 21-28) и още: „Който яде и пие недостойно, той яде и пие своето осъждане, защото не различава тялото Господне”. (1 Кор. 11:29) ■

▶ included a ban to eat food, prepared by a non-Jewish person or from an animal, which was killed by such a person. As a compromise it was allowed to eat the dish if a Jew participated or controlled the preparation process. In this very ban, the interpreters of the Talmud saw the fear of mixed marriages and the corresponding effort to preserve the purity of the tribe as the common time during eating can trigger some sort of intimate relations.
But still – what was it that the inhabitants of the lands, where most Biblical stories took place ate? Archaeological and historical researches show that most of the food was vegetarian.

THE FUNDAMENTAL PIECE WAS THE BREAD, and meat, eggs, birds, fish and all sorts of fruits and vegetables were secondary. The bread (leavened and unleavened) was prepared from hand grinded or smashed wheat (wheat, barley, millet). People also used to prepare different mashes from flour. The yeast organisms were always regarded as suspicious, impure and destructive, thus all holy breads had to be unleavened. The bread was backed in clay or stone ovens or in the ashes. Usually the bread was not cut with a knife, but instead it was horn to pieces. The most important vegetarian foods were olives, grapes and figs. Olives produced olive oil and grapes – wine. The Bible also takes time to mention pomegranates, peanuts, walnuts, apples, water melons and ... pumpkins. (Most likely the latter are gourds since the large pumpkins were imported from America much later.) From the vegetables the broad beans, the peas and a few other bean sorts, as well as onions, garlic and cucumbers. The animal products were represented mostly by milk and butter. Some sources consider the use of cheese as well, but the data is not confirmed. There also was the use of honey, most likely obtained from wild bees, which was the sign of good and overwhelming living. Fishes were served baked, boiled or salted. Meat and birds were most often boiled. Only the Pasha Chicken was roasted without anything being removed from it. The fundamental spice was salt, but the Bible also includes the dill, coriander, cumin and other aromatic herbs. The table occasionally included some diversity given by wild animals - deer, stags, pheasants and other.

THE NUTRITION NORMS OF THE OLD TESTAMENT were frequently subjected to different interpretations. Some consider them as a test for the power of faith, others find some very helpful health and hygiene norms, and there are even people who recognise them as a means to separate themselves from the Jews and heathens. The last notion was maybe the most important bit, since food was the universal code for the identification of the cultural societies. This is why foreigners, when describing their travels across foreign lands cannot possibly miss the tale of the local “barbaric” food, as well as the public chronicles where there is some extra attention to the nutrition preferences of some pop-icon at the time of the current tour. It is just because the cultural differences are best seen at the table that the Law of Moses seems to be giving the way for the Jews, which quitted Egypt to separate themselves from the other Semitic tribes. This separation by the way is a reasonable part of the tale of the Bible itself. The very creation of the World is a string of separations. First the light and darkness, the land form the water, the pure animals from the impure, the Jews from the Non-Jews and so on.

THERE IS ONE MORE CORNERSTONE division around which the entire drama of the Sacred Book is focused – the separation of the dying and the eternal, the separation of life from death and this is still related to a violation of a ban – not to eat from the tree of wisdom. „Adam, as wrote Chesterton, ate one apple and his whole life went to the dump.”
In the New Testament the attitude to food is different, but it is still food drawing some boarders, even though it is liberated from some of the Old Testament bans. Christ erased the abyss created by the Old Testament’s dietary law, thus separating Jews and Heathens as he said: “What goes into someone's mouth does not defile them, but what comes out of their mouth, that is what defiles them." (Matthew 15:11) Thus the separation of “pure-impure” was transferred into the spiritual plane. The New Testament’s separation is between the worthy Christian foods from the demonic, i.e. idolatrous.

THIS IS ABOUT FOODS which heathens offered as a sacrifice to their idols. Sometimes these foods were sold at market places and it was almost impossible for Christians to protect themselves completely, but it was also unnecessary. The better educated ones knew that the idols are a big nothing, due to which they could not possibly have any influence on the food, but the simple minded ones were seduced from the notion that through this food they would unite with some idols and this obtain their power. To that point St. Apostle Paul explained: “Ye cannot drink the cup of the Lord, and the cup of devils: ye cannot be partakers of the Lord's Table, and of the table of devils. Do we provoke the Lord to jealousy? Are we stronger than he?
All things are lawful for me, but all things are not expedient: all things are lawful for me, but all things edify not. Let no man seek his own, but every man another's wealth. Whatsoever is sold in the shambles, that eat, asking no question for conscience sake: For the earth is the Lord's, and the fulness thereof. If any of them that believe not bid you to a feast, and ye be disposed to go; whatsoever is set before you, eat, asking no question for conscience sake.
But if any man say unto you, this is offered in sacrifice unto idols, eat not for his sake that shewed it, and for conscience sake: for the earth is the Lord's, and the fulness thereof: ”(1 Corinthians 10:21-28) and more: „For those who eat and drink without discerning the body of Christ eat and drink judgment on themselves.e”. (1 Corinthians 11:29) ■

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
тел.: 089 304 66 66

SPAGHETTI KITCHEN★BAR
EAT • DRINK • SOCIALIZE

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук – на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отправяйки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония.
Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме – десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen.
Ако си решил да преоткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка сьомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Новаторските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство.
Накратко – Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пиеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
phone: +359 89 304 66 66

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here – at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place – interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.
The delicious tour of the place begins with what we usually end with – dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance.
If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great place for vino and tapas. The innovative cocktails they offer are a real work of the alcoholic art.
In a nutshell – Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

Spaghetti kitchen

София, ул. 6-и септември №9
Резервации тел.: 0890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

SPAGHETTI KITCHEN★
ITALIAN FOOD AMERICAN GRILL

Няма как да преминете по улица „6-и септември" и да останете безразлични към вида на този наистина необикновен ресторант. Какво го прави такъв, ще разберете в момента, в който прекрачите прага му. С една-единствена крачка забравяте за работната суматоха на големия град и се пренасяте в един друг сюжет с вълшебна атмосфера и безброй кулинарни предложения. Тук ще откриете приятна комбинация от съвременен дизайн в обзавеждането, изискано меню с интернационална кухня и отпускаща музика. От месец ноември се открива и отопляема външна градина. Заведението впечатлява и с деликатно лично отношение към клиента и усещане за домашен уют. Всичко това превръща Spaghetti Kitchen в най-модерното и желано място в София.

Spaghetti kitchen

9, 6th of September Str., Sofia, Bulgaria
Reservations: +359 890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

It is not possible to pass 6th of September Street and to remain indifferent to the appearance of this unusual restaurant. You will understand what makes it so unusual the minute you cross its threshold. Only one step and you forget about the busy turmoil of the city, and move into another reality that has a magic atmosphere and countless culinary propositions. Here you will find a pleasant combination of contemporary interior design, exquisite international cuisine and relaxing music. The restaurant also impresses with its delicate personal attitude towards the customer and the feeling of home comfort. All this makes Spaghetti Kitchen the most modern and desired place in Sofia.

Downtown Hotel

София
бул. „Васил Левски“ 27
тел. +359 29305472
www.hotel-downtown.net

Downtown Hotel

Sofia
27, Vasil Levski Blvd.
Phone: +359 29305472
www.hotel-downtown.net

4-звездният хотел “Даунтаун” е с благоприятно централно разположение в близост до основните финансови институции, исторически забележителности и туристически атракции като Националния дворец на културата. Хотелът се отличава с характерен външен облик и съчетава домашен уют с впечатляващ вътрешен дизайн, елегантност и спокойна атмосфера.
Хотел “Даунтаун” разполага с 59 климатизирани стаи за непушачи. Всички те са с индивидуален облик, обзаведени в елегантен стил и снабдени с широка гама от удобства: безжичен интернет, климатична инсталация с индивидуален контрол, обезшумяваща преграда, индивидуален сейф, сателитна телевизия, платени филмови канали, минибар. Всяка баня е с вана, сешоар и телефон.
На разположение на гостите на хотела е рум-сервиз, бизнес център, химическо чистене и пране. Хотелът осигурява трансфер със собствен минибус от/до летище София.
Ресторантът на хотела предлага изискани ястия от българската и интернационална кухня, богата винена селекция, и е подходящо място за делови обеди, официални вечери, приеми, сватби.
Лоби барът предлага уникална колекция от малцово уиски и допринася за приятния престой на гостите.
Хотел „Даунтаун“ предлага специални цени за пътниците на **Bulgaria Air**: единична стая – 80 евро; двойна стая – 95 евро.

The 4-star Downtown Hotel has a favourable central location close to major financial institutions, historic sites and tourist attractions like the National Palace of Culture. The hotel has a distinctive look and combines homelike cosiness with impressive interior design, elegance and relaxing atmosphere.

The Downtown Hotel has 59 air conditioned non-smoking rooms. All of them are individually styled, furnished elegantly and equipped with a wide range of amenities: Wi-Fi access, individually controlled air conditioning, soundproof windows, individual room safe, satellite television, pay-per-view channels, minibar. All bathrooms feature a bathtub, a hair dryer and a telephone.

Hotel guests are provided with room service, a business centre, dry cleaning and laundry. The hotel provides shuttle service from/to Sofia Airport.

The hotel restaurant offers fine dishes from the Bulgarian and international cuisine, rich wine selection and it’s a suitable place for business lunches, formal dinners, receptions, weddings.
The lobby bar offers a unique malt whiskey collection and contributes to the guests’ pleasant stay.

Downtown Hotel offers special deals to **Bulgaria Air** passengers: single room – 80 euros; double room – 95 euros.

Social Cafe Bar & Kitchen

София, бул. „Витоша“ 16
тел.: 0876 767 647
www.socialcafe.bg

Social Cafe Bar & Kitchen

16, Vitosha Blvd., Sofia
phone: +359 876 767 647
www.socialcafe.bg

MORNING COFFEE? BREAKFAST? LUNCH? DINNER!
IT'S ALWAYS A GOOD TIME FOR SOCIAL!

Различната гледна точка към автентичната италианска кухня в уютна атмосфера и креативен дизайн.
От сутрешното кафе или капучино до вкусна италианска пицаа или паста до неустоимите авторски десерти.
Винаги е време за Social!
Ние сме тук, за да ви очароваме!

Authentic Italian cooking in a buzzing, social atmosphere.
Cozy style, the selection and combination of quality pizza and pasta, signature desserts, excellent drinks, ideas still have primary place in SocialCafé conception.
Always a good time for Social!

We are here to charm you!

Медицински комплекс „Доверие”

София, ж.к. Овча купел 2,
ул. Фридрих Грюнангер N2
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg
info@mbal.doverie.bg

Апаратът Resona 7 - революцията в ехографската диагностика, вече и в България ексклузивно в гастроентерологичното отделение на Болница Доверие.
Добрата диагностика е от ключово значение за провеждането на възможно най-адекватно лечение на пациентите. Основните предпоставки, необходими за доброто диагностициране, са две – високотехнологичната апаратура и квалифицираните добре обучени кадри. Отличните специалисти, работещи в МБАЛ Доверие, вече имат на разположение един от най-модерните и високотехнологични диагностични апарати - новия премиум ехограф Resona 7. Той е производство на една от водещите в света фирми за ултразвукова техника Mindray, а патентованата технология, вложена в него, е оценена от американската агенция за пазарни проучвания Frost & Sulivan като революционна, което прави апарата 2 генерации над всички други. Чрез ехографа Resona 7 могат да се видят находки, които с друга техника ще бъдат пропуснати.

Повече информация за Доверие може да намерите на www.mbal.doverie.bg

Doverie Medical Complex

Sofia, Ovcha Kupel 2 District, 2,
Friedrich Grunanger Street
phone: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg
info@mbal.doverie.bg

The Resona 7 system – revolution in the ultrasound diagnostic imaging – is now exclusively in Bulgaria, in the Gastroenterology unit at Doverie Medical Complex.
Good diagnostic imaging is key to conducting the most effective treatment of patients. There are two main prerequisites required for the proper diagnostic imaging – state-of-the-art equipment and qualified well-trained personnel. The excellent professionals at Doverie Medical Complex now have one of the most advanced and high-tech diagnostic imaging systems – the new premium ultrasound system Resona 7. It's developed by one of the world's leading ultrasound systems companies Mindray, and the patented technology implemented in it was evaluated by the US market research agency Frost & Sullivan as revolutionary, making the system two generations above the rest. The Resona 7 ultrasound system can see things that will be missed with any other equipment.

You can find more information on Doverie at www.mbal.doverie.bg

Център по дентална медицина Свети Георги

ул. Константин Иречек 20, София, България
тел. 02/954 47 83, тел./факс 02/952 41 94
моб. тел.: 0886 129 213, 0898 526 082
e-mail: dc_st.george@abv.bg

Ако имате два свободни дни в София, идете на зъболекар дори да смятате, че не ви е необходимо. Повечето българи, които живеят в чужбина, редовно се прибират с единствената цел да си лекуват зъбите в България, където стоматолозите не само се справят доста добре, но и за по-малко пари.
В денталния център на д-р , специализирал ендодонтия, парадонтология и имплантология в Австрия, Италия, Швейцария и Франция, може да получите и козметични услуги. Една от възможностите е да си избелите зъбите по най-популярните в Европа технологии или просто да си направите профилактичен преглед.
Новост в центъра е лечението с лазарен апарат без болка и без анестезия.

St. George Dental Services Centre

20 Konstantin Irechek Str., 1000 Sofia, Bulgaria
phone: +359 2/ 954 47 83, phone/fax: +359 2/952 41 94
cell phone: +359 886 129 213, +359 898 526 082
e-mail: dc_st.george@abv.bg

If you have a couple of days to spare in Sofia then you should visit a dentist – even if you don't think you need to. The majority of Bulgarians who live abroad regularly return with the single aim of having their teeth taken care of in a country where the dentists not only perform a very decent job, but also charge a lot less.
At Dr. Tsalov's Dental Services Centre you can also have cosmetic treatments. Dr. Tsalov has studied endodontics, paradontology, and implantology in Austria, Italy, Switzerland and France. Therefore, you will have the opportunity to have your teeth whitened with the latest European technology, or simply have a check-up.
Laser treatment, which is performed without anesthesia and is completely painless, is one of the centre's more novel procedures.

Комплекс люкс с видом на море
ПЕРВАЯ ЛИНИЯ

Luxurious complex
FIRST LINE

Carpe Diem
complex

BALCHIK

Carpe Vita
complex

STS. CONSTANTINE AND HELENA

Оазис спокойствия и уюта
300 М ОТ БЕРЕГА МОРЯ

Oasis of peace and comfort
300 M TO THE SEASIDE

*ЛЮКСОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО *ДВУХ- И ТРЕХКОМНАТНЫЕ КВАРТИРЫ С ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПЛАНИРОВКОЙ *ОТЛИЧНАЯ ИНВЕСТИЦИЯ *ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ С БОЛЬШИМ ОПЫТОМ И ОТЛИЧНОЙ РЕПУТАЦИЕЙ

*LUXURY CONSTRUCTION *ONE - AND TWO - BEDROOM APARTMENTS WITH FUNCTIONAL DISPOSITION *EXCELLENT INVESTMENT *INVESTMENT CONSTRUCTION COMPANY WITH EXPERIENCE AND A GREAT REPUTATION

MY-HOME.BG **+359 885 190390 | +359 888 603351**

ВАЖНО!

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР

Всички пътници на България Ер имат право на превоз на безплатен ръчен багаж в салона и регистриран багаж /в багажника на самолета/, в зависимост от избраната тарифа. Безплатните норми за брой и тегло на багажа могат да бъдат различни, в зависимост от класата на пътуване /бизнес или икономична/, както и от тарифата, по която е издаден билета. Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на България Ер, които трябва да имате предвид.

Авиокомпания България Ер въвежда по линиите си правила за превоз на багаж за билети, издадени след 2 май 2011 г. Системата PIECE CONCEPT се базира на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж както следва:

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж	Такси за багаж
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)*	Първи брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*: • Вътрешни полети – 15 евро на посока • Международни полети – 20 евро на посока

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж както следва:

1. По международни и вътрешни линии

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж
Бизнес класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* 2 броя чекиран багаж по 23 кг или 1 брой до 32 кг, до 158 см* всеки**
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина до 118 см)* 1 брой чекиран багаж до 23 кг и до 158 см*

2. Изключения

Вид карта	Пояснения
Златна карта FLY MORE	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За билети заплатени с карта VISA Platinum от ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За билети заплатени с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За членове на програмата „CCB Club"	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
Моряци	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
Бебета от 0-2 години	В случай, че тарифата по която е издаден билета на възрастният, придружаващ бебето позволява 1 брой чекиран багаж до 23 кг, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 кг. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизане на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти, в случай, че количката не е предадена/получена на/от самолета.

* Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l +h+w/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по таксата за трети свръхбагаж.

** Ако билетите Ви са заплатени в сайта на компанията, както и в случаите на: притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club, или за билети, заплатени с кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел.: +359 2 4020 400 или на е-мейл: callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж. Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж. Правото на два броя багаж за притежатели на златна карта FLY MORE и CCB Club и за билети, заплатени с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ и карта Visa Platinum от ЦКБ, е само за полети, при които оперират превозвач е авиокомпания България Ер.

ПЪТНИКЪТ МОЖЕ ДА ПРЕВОЗВА И ПОВЕЧЕ ОТ БЕЗПЛАТНАТА НОРМА БАГАЖ СРЕЩУ ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАПЛАЩАНЕ.

3. Такси за свръхбагаж - Международни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	50 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	70 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до 158 см*	100 евро

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

4. Такси за свръхбагаж - Вътрешни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	20 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	30 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	20 евро
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро

5. Специални категории багаж

Спортна екипировка	Багажът трябва да е с максимални размери до 23 кг и до 200 см **Изключение:** • Международни полети: един чифт ски/сноуборд на пътник - прилага се фиксирана такса от 30 евро. • Вътрешни полети: един чифт ски/сноуборд на пътник - прилага се фиксирана такса от 20 евро.
Велосипеди	Приемат се за превоз в специална опаковка (картон или специален калъф). Максимални размери на опаковката 160 x 90 x 25 см. Изисква се предварително потвърждение на услугата в резервацията. Международни линии: 70 евро. Вътрешни линии: 30 евро.
Оръжие	Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси се извършва съгласно изискванията на Международната асоциация за въздушен транспорт **/IATA/**. Не се потвърждава на codeshare полетите на България Ер. Превозът на огнестрелни оръжия не може да бъде потвърден в случаите, когато авиокомпания България Ер е партньор по полет. Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси, различни от спортно оръжие и боеприпаси, е забранен. В някои случаи, превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси за ловни и спортни цели, може да бъде разрешен. Пътникът трябва да се свърже с България Ер и да предостави информация за вида на оръжието, серийния му номер и припасите, които се внасят в резервационната система. Всички огнестрелни оръжия и боеприпаси, се приемат само като багаж за транспортиране в багажниците на самолета и в никакъв случай в салона с пътниците. Трябва да са разделно и подходящо опаковани, като теглото на муниците не бива да надвишава 5 кг. Пътникът трябва да има всички документи, изисквани от закона и подзаконовите актове, приложими за превоз за съответната държава. България Ер си запазва правото да откаже превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси. • Ловни пушки и патрони – комплект до 15 кг: такса 50 евро. • Ловни пушки и патрони- при общо тегло над 15 кг: такса 70 евро. • Късо огнестрелно оръжие (пистолет): такса 20 евро. Ловната пушка и патроните се считат за едно парче регистриран багаж и се таксуват с еднократна такса за обслужване. Този вид багаж не се включва в безплатната норма и таксата се прилага независимо от това дали пътникът има друг чекиран багаж.
Домашни любимци в пътническата кабина /PETC/	Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг. **За полети FB1431/1432 до и от Париж, където оперират превозвач е Air France, максималното тегло е 6 кг.** Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см. **Приемат се само кучета и котки.** България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. При пътуване с домашен любимец /куче или котка/, е необходимо при закупуването на билет да свържете с авиокомпанията за потвърждение, тъй като ако няма предварителна заявка, превозът може да бъде отказан. Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от 50 евро.
Домашни любимци в багажника /AVIH/	Максимално тегло на животното и контейнера – 32 кг. Максимални размери на контейнера – 80 x 74 x 64 см. **Приемат се само кучета и котки.** България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. При пътуване с домашен любимец /куче или котка/, е необходимо при закупуването на билет да се свържете с авиокомпанията за потвърждение, тъй като ако няма предварителна заявка, превозът може да бъде отказан. Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от 80 евро.

За смесени превози с участието на България Ер и други партньорски авиокомпании в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж.

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

IMPORTANT!

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage and checked baggage (in the luggage compartment of the airplane) depending on the chosen tariff. Free allowances for pieces and weight of baggage may vary depending on the travel class (business or economy) and the tariff on which the ticket has been issued. Baggage transportation on regular lines also conforms to some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider.
Bulgaria Air introduces rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued after May 2, 2011. The PIECE CONCEPT system is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

TARIFFS WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

Class of service	Allowance for free of charge baggage	Fees for checked baggage carriage
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 sm (total length up to 118 sm)*	First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm *: • Domestic flights – EUR 15 per direction • International flights – EUR 20 per direction

TARIFFS WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes checked baggage, is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

1. International and Domestic flights

Class of service	Норма на безплатен багаж
Business class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 sm (total length up to 118 sm)* 2 pieces checked baggage up to 23 kg or 1 piece up to 32 kg, up to 158 sm* each**
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 sm (total length up to 118 sm)* 1 piece checked baggage up to 23 kg and up to 158 sm*

2. Exceptions

Card type	Explanations
Gold card FLY MORE	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with VISA Platinum card by CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with co-branded card Bulgaria Air / CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For members of the 'CCB Club' programme- free checked-in baggage	2 pieces of 23 kg. Third piece is charged as third excess baggage**
Seamen	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
Infants 0-2 years of age	If the fare of theticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piecechecked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg. Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over/to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft. The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over/received at the aircraft.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage. Possession card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage.The right to two pieces of luggage for holders of Gold Card FLY MORE and CCB Club and tickets paid with co-branded card CCB and Bulgaria Air and Visa Platinum card from CCB is only on flights where the operating carrier is Bulgaria Air.

THE PASSENGER MAY CARRY MORE THAN THE FREE BAGGAGE ALLOWANCE AT ADDITIONAL COST.

3. Excess baggage fees – International flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 50
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 70
Extra piece – second bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 50
Extra piece – third bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 100

Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

4. Excess baggage fees – Domestic flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 20
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 30
Extra piece – second bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 20
Extra piece – third bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 50

5. Special categories of baggage

Sport equipment	The baggage must be of maximum weight and dimensions 23 kg and 200 cm* **Exception:** • International flights: One pair of skis/snowboard per passenger – a fixed rate of EUR 30 applies. • Domestic flights: One pair of skis/snowboard per passenger – a fixed rate of EUR 20 applies.
Bicycles	Accepted for carriage in special packaging (cardboard or a special case). Maximum size of package 160 x 90 x 25 cm. This service requires pre-confirmation in the reservation. International flights: EUR 70. Domestic flights: EUR 30.
Firearms	Carriage of firearms and ammunition is carried out according to the requirements of the International Air Transport Association **/IATA/**. It is not confirmed on codeshare flights of Bulgaria air. Carriage of firearms and ammunition other than sport weapons and ammunition is prohibited. In some cases, carriage of firearms and ammunition for hunting and sporting purposes may be permitted. The passenger should contact Bulgaria Air and provide information on the type of weapon, its serial number and the ammunition, which will be entered into the reservation system. All firearms and ammunition will be accepted only as baggage and must be transported in the luggage compartment of the airplane and under no circumstances in the passenger cabin. They must be suitably packed separately and the weight of the ammunition should not exceed 5 kg. The passenger should have all documents required by law and regulations applicable to carriage for the particular state. Bulgaria Air reserves the right to deny carriage of firearms and ammunition. • Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20. Hunting rifles and cartridges are regarded as one piece of registered baggage and are charged with one-time fee for service. This type of baggage is not included in the free allowance and the fee is applied regardless of whether the passenger has other checked-in baggage.
Pets in the passenger cabin /PETC/	Maximum weight of pet and cage – up to 8 kg. **For flights FB1431/1432 to/from Paris, where operator is Air France, the maximum weight is 6 kg.** Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. **Only dogs and cats are accepted.** Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. If travelling with an animal /dog or cat/, please be advised to contact the airline at the time of purchase of your ticket, because if there is no request in advance, the carriage of the animal may be refused. Not included in the free baggage allowance. A fee of EUR 50 applies.
Pets in the hold / AVIH/	Maximum weight of the animal and the container – 32 kg. Maximum dimensions of the container – 80 x 74 x 64 cm. **Only dogs and cats are accepted.** Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. If travelling with an animal /dog or cat/, please be advised to contact the aviation company at the time of purchase of your ticket, because if there is no request in advance, the carriage of the animal may be refused. Not included in the free baggage allowance. A fee of EUR 80 applies.

For partner flights involving Bulgaria Air and other partner airlines, other luggage conditions may apply.

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ
FIT TO FLY

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

Ходила
10 пъти

Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

Глезени
15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

Колене
30 пъти

Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

Рамене
5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

Крака
10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Задръжте така 15 секунди.

Гръб и ръце
15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Наведжайте се напред, докато ръцете ви не опрат пръстите на краката.

EN

Feet
10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

Ankles
15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

Knees
30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

Shoulders
5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

Legs
10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

Back and arms
15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

Да се лети не е страшно

- Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности
- Екипажът на вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит
- Самолетите на България Ер са с безупречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турболенция
- Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задържайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате

EN

Relax!

- Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives
- The crew in control of the plane is highly trained and experienced
- Bulgaria Air aircraft are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence
- Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly

По време на полет

- Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага
- Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета
- Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението
- Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките
- Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе

EN

During the flight

- Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum
- Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching
- Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation
- Removing your shoes may provide you with more comfort
- Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee

Как да се приспособим по-бързо към часовите разлики

- Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата ви дестинация, като вечерта преди по лета си легнете един час по-рано или по-късно
- Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета
- Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието
- Когато пристигнете на избраната от вас дестинация, направете си кратка разходка
- Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина

EN

Reducing jetlag

- Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later
- Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol
- Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone
- At your destination, take light exercise – such as a walk
- Spend at least 30 minutes in daylight

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

България Ер ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността ви.Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета на България Ер.

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flightdeck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

Вашето здраве

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминаване. Аптеките могат да ви предложат лекарства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар кои са най-подходящи за вас.

Вашият багаж

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма ви. Да седнеш в креслото уморен и задъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще ви трябва по време на полета.

Срокът за явяване на летището

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

Вашата сигурност

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте.
Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж.
Не оставяйте багажа си без надзор.
Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния ви багаж, летищните служби за сигурност ще ви забранят да ги качите в самолета.

Вашият ръчен багаж

Сложете тежките предмети под седалката пред вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

Пушенето

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички полети на България Ер. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

Упътванията за безопасност

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на България Ер ще ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред вас.

Кабинен екипаж

Кабинният екипаж на България Ер се грижи да ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги уведомявате за потребностите си.

При пристигане

Пазете багажните си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

EN

Your health

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always consult a doctor to determine which are suitable for you.

Your luggage

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

Your check in deadline

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

Your security

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

Your hand luggage

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

Smoking

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

The safety briefing

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration.
Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

Your cabin crew

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

At the destination airport

Have you luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

От 6 ноември 2006г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100мл всяка и общо до 1л, поставени в самозапечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, гримове, кремове, лосиони, гелове, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, пяна за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. сред забранените предмети са:

- всякакви видове огнестрелно оръжие;
- катапулти и харпуни;
- имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки;
- оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане;
- пожарогасители;
- електрошокови уреди;
- брадви, секири, сатъри, томахавки;
- лъкове, къси копия;
- всякакви заострени метални предмети, които могат да послужат за нараняване;
- ножове, независимо от предназначението им;
- саби, мечове;
- бръсначи, скалпели;
- ножици, с режеща част по-дълга от 6см;
- бормашини, отвертки, клещи, чукове;
- бухалки за лед;
- всички видове спортни стикове, бухалки, щеки и тояги;
- всички видове оборудване за бойни спортове;
- амуниции, гранати, мини, военни експлозиви;
- детонатори;
- газ и газови контейнери;
- всякакви пиротехнически средства;
- хлор, парализиращи спрейове, сълзотворен газ;
- терпентин, разредител и аерозолна боя;
- напитки с над 70% съдържание на алкохол;

From 6 November 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). the restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

- all types of firearms;
- catapults and harpoons;
- replica or imitation firearms, toy guns;
- component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices);
- fire extinguishers;
- stun or shocking devices;
- axes, hatchets, meat cleavers; machetes;
- arrows and darts;
- any type of sharpened metal objects, which could cause injury;
- all types of knives;
- sabers, swords;
- open razors and blades, scalpels;
- scissors with blades more than 6 cm in length;
- drills, screwdrivers, crowbars, hammers;
- ice skates;
- any type of sport bats, clubs, sticks or paddles;
- any martial arts equipment;
- ammunition, grenades, mines, explosives and explosive devices;
- detonators;
- gas and gas containers;
- any pyrotechnics;
- chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas;
- turpentine and paint thinner, aerosol spray paint;
- alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА ДЕЦА

От 1 юли 2012 година авиокомпания България Ер променя правилата за превоз на непридружени деца

За **НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UNACCOMPANIED MINOR - UM)** се смята дете, от 3 до 12 години, което по време на полета не се придружава от родител/настойник или друг пътник-придружител. Деца до 3 години не могат да ползват услугата непридружено дете

ПРИ УСЛУГАТА ПРЕВОЗ НА НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UM) служители поемат детето от изпращача на отправното летище, придружават го по време на всички летищни формалности и го предават на посрещача. Услугата е задължителна за деца на възраст от 3 до 5 години и възможна при поискване за деца с навършени 5 години.

ФОРМУЛЯР – ИНФОРМАЦИЯ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК: Задължителен документ, в който се вписва пълна информация за детето, както и имената, адресите и телефони на изпращача и посрещача.

ЕСКОРТ – Стюардеса, която пътува с детето и се грижи за него по време на полета. За да бъде осигурен ескорт, агентът, създател на резервацията на детето, внася SR UMNR с неговата възраст и рождена дата, както и информация за посрещача и изпращача – имена, телефон за връзка и пълен адрес. Запитването се прави поне две седмици преди полета. В рамките на 3 дни служителите от отдел Спейс контрол дават отговор на молбата. При потвърждение Спейс Контрол запазва място на стюардесата на желания полет и уведомява агента, който създава EMD в резервацията на детето в размер на дължимата сума за тази услуга.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ИНФОРМАЦИЯ за потвърждаване на услугата UMNR включва три имена, възраст и рождена дата на детето; три имена, телефон за връзка и пълен адрес на посрещача и изпраща.

- Авиокомпания България Ер не приема непридружени деца, трансфериращи на летище София. Изключения се правят само при предоставени контакти на трансферния пункт.
- Деца до 3 години не се приемат за превоз без придружител.
- Деца, навършили 5 години, се приемат за превоз без придружител и се обслужват по реда за непридружени деца – UM.

ЗАПЛАЩАНЕ ЗА ПРЕВОЗА на непридружени деца: за всяко непридружено дете, независимо от възрастта, се събира UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни линии,като за София – Лондон таксата е 50 евро, а за Лондон – София 50 паунда. Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно, като се заплаща една UM такса за двете деца.

Допълнителни условия:

- от 3 до навършване на 5 години: за детето се заплаща пълната тарифа за възрастен пътник без детско намаление, плюс 50% от еднопосочната тарифа в М класа за стюардесата-придружител. Всички дължими летищни такси за маршрута по билета също се събират;
- от 5 до 7 години: плаща се 100 % от тарифата за възрастен пътник;
- от 8 до 11 години: плаща се детски билет с приложимото по съответната тарифа детско намаление;
- по желание на родителите, деца от 12 до 18 години могат също да ползват услугата UM срещу заплащане на UM таксата.

NEW RULES FOR TRANSPORTING CHILDREN

From the 1st of July 2012, Bulgaria Air is changing its rules regarding transporting unaccompanied children.

AN UNACCOMPANIED MINOR (UM) – is any child of 3 to 12 years of age who is not accompanied by parent/guardian or another passenger-companion on the same flight. Children of less than 3 years of age may not use the service for unaccompanied minor.

THE SERVICE "TRANSPORT OF AN UM means that employ-ees of Bulgaria Air take the child from the person that escorts him or her to the departure airport, accompanies the child through all airport formalities, and brings him to the person that will collect the child at the destination. The service is mandatory for children between 3 and 5 years old, and optional for children who have already turned 5 years.

FORM – INFORMATION FROM THE PARENT/GUARDIAN: A mandatory document that con-tains full information about the child, as well as names, addresses and telephone numbers of the persons who will be escorting the child to the departure airport and from the destination airport.

ESCORT – A flight attendant who travels with the child and cares for him or her during the flight. To provide an escort, Bulgaria Air requires the travel agent that books the flight for the child to submit SR UMNR with the child's age and date of birth, as well as information about the person who will deliver the child to the departure airport, and the person who will collect him or her from the destination airport – their full names, telephone numbers and full addresses. This service should be requested at least two weeks prior to the flight. Staff members from the Space Control Department will reply to your inquiry within 3 business days. Upon confirmation, Space Control books a place for the flight attendant on the desired flight and informs the travel agent who issues an EMD on the child's reservation in the amount of the sum payable for the service.

MANDATORY INFORMATION for the confirmation of the UMNR service includes the child's full name, age and date of birth, as well as the full names, telephone numbers and complete addresses of persons delivering the child to the departure airport and those who are collecting him or her at the destination airport.

- Bulgaria Air does not accept unaccompanied minors who transfer at Sofia Airport. Exceptions are made only when contact information has also been submitted for the persons who will take care of the child at the point of transfer.
- Children under 3 years of age cannot travel unaccompanied.
- Children who have turned 5 are permitted to travel unaccompanied and are served according to the rules for unaccompanied minors.

THE PRICE FOR THE TRANSPORT OF UM SERVICE:

For an unaccompanied child, regardless of age, a UM fee of EUR 40 per international flight segment and EUR 20 for domestic flights is collected, for Sofia - London the fee is EUR 50 and for London - Sofia GBP 50. One flight attendant can escort two children from the same family simultaneously - brothers and sisters traveling together, and in that case one UM fee is collected for both children.

Additional conditions:

- For children between 3 and 5 years old: the price is the full adult tariff without a children's discount, plus 50% of the one-way tariff per segment in M class for the escorting flight attendant. All applicable airport fees for the route of the flight are also collected;
- Age 5 - 7: the customer pays 100% of the tariff for an adult passenger;
- Age 8-11: the customer pays a children's tariff (with the applicable child discount from the respective tariff);
- Upon parental request, children aged between 12 and 18 years old may also make use of the UM service if the UM fee is paid.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier www.air.bg

Airbus A320-214

Airbus A319-112
Airbus A319-111

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

АЭРОФЛОТ Российские авиалинии

SOFIA – MOSCOW
Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS – MOSCOW
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

AIRFRANCE

SOFIA – PARIS
Both parties operate and have a seat exchange programme.

Alitalia SKYTEAM

SOFIA – ROME
Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – MILAN
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

IBERIA

SOFIA – MADRID, MADRID – LAS PALMAS,
MADRID – TENERIFE
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

KLM

SOFIA – AMSTERDAM
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

TAROM ROMANIAN AIR TRANSPORT

SOFIA – BUCHAREST
Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

CSA CZECH AIRLINES

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

AirSERBIA

SOFIA – BELGRADE
Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

airberlin Your Airline.

SOFIA – BERLIN
Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – VIENNA, SOFIA – FRANKFURT,
SOFIA – DUSSELDORF, SOFIA – ZURICH
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

BERLIN – DUSSELDORF, BERLIN – KOLN,
BERLIN – STUTTGART, BERLIN – FRAN KFURT,
BERLIN – STOC KHOLM, BERLIN – GOTEBORG,
BERLIN – COPENHAGEN, BERLIN – HELSIN KI,
BERLIN – ZURICH, BERLIN – VIENNA
Jointly operated services using Airberlin aircraft and crew.

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

SOFIA – ATHENS
Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – VARNA, SOFIA – BURGAS, SOFIA – LARNACA
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

ATHENS – LARNACA , ATHENS – BEIRUT, ATHENS – TEL AVIV,
ATHENS – EREVAN, ATHENS – NICE, LARNACA - TEL AVIV
Jointly operated services using Aegean aircraft and crew.

Дестинации
Destinations

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

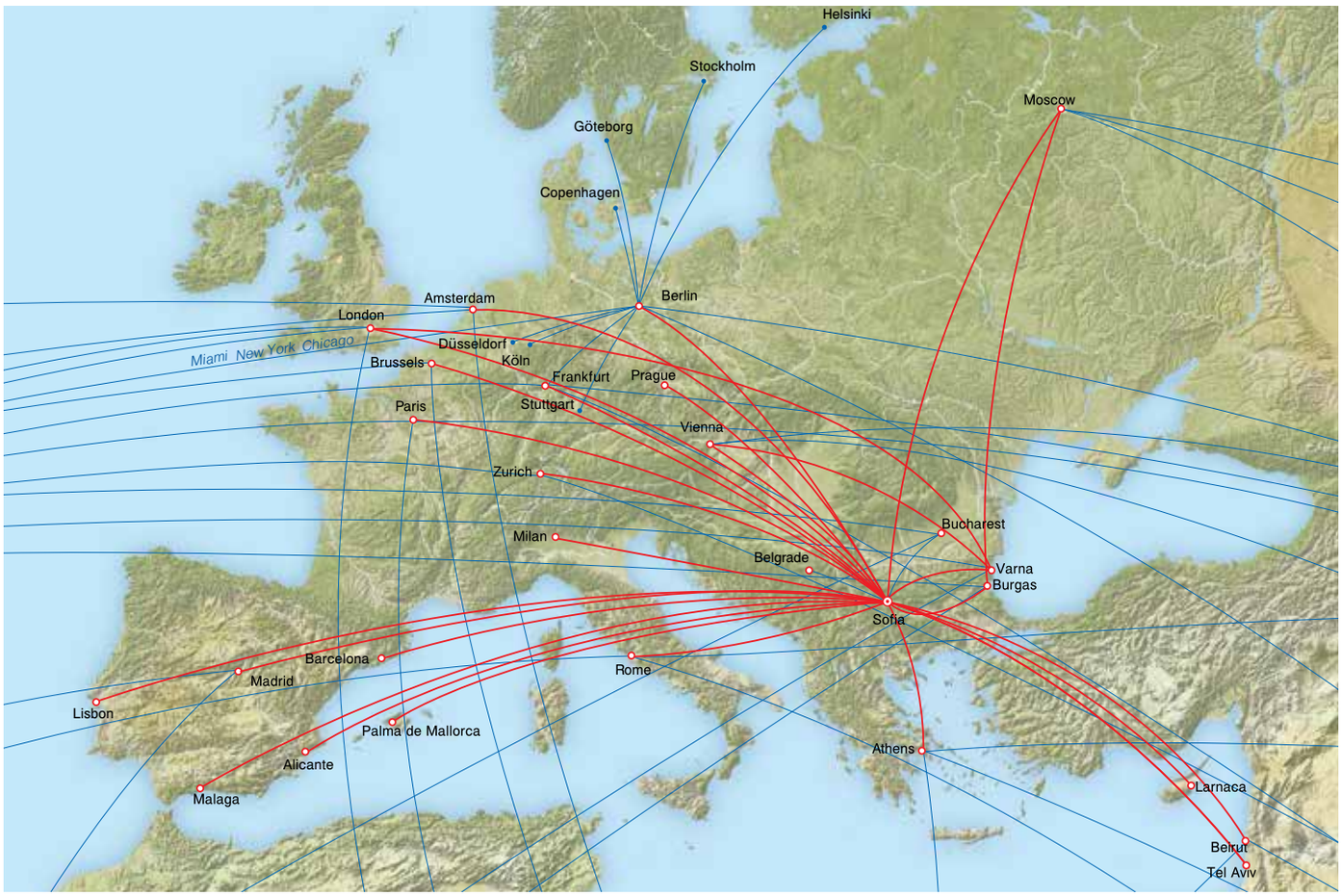

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящ на партньорските авиокомпании изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпании да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.
Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

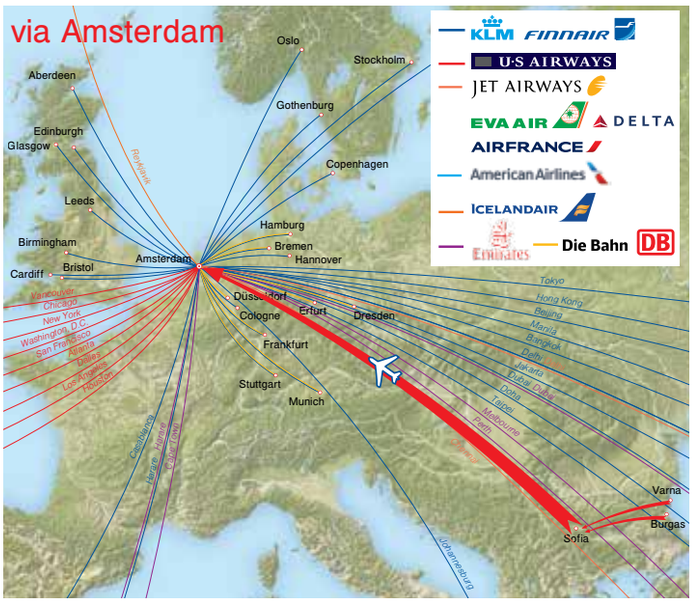

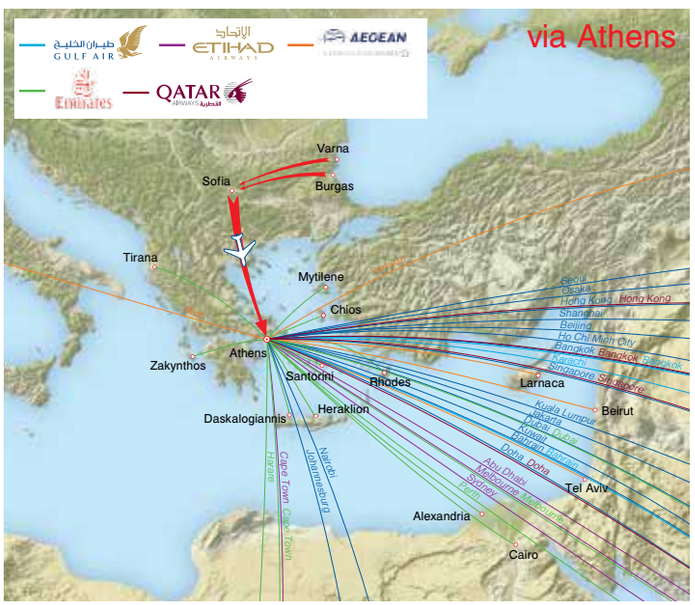

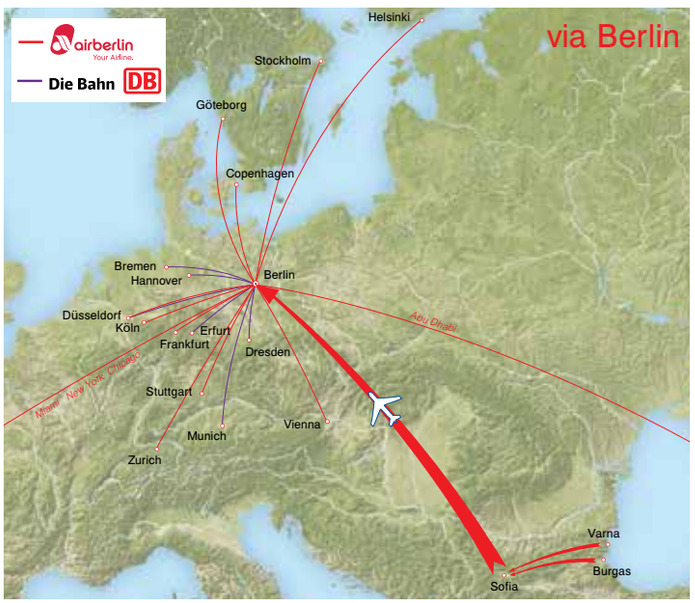

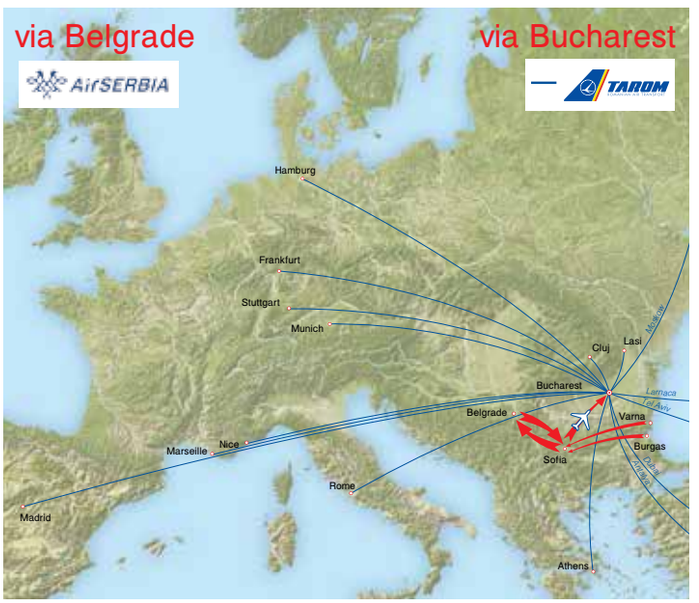

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.

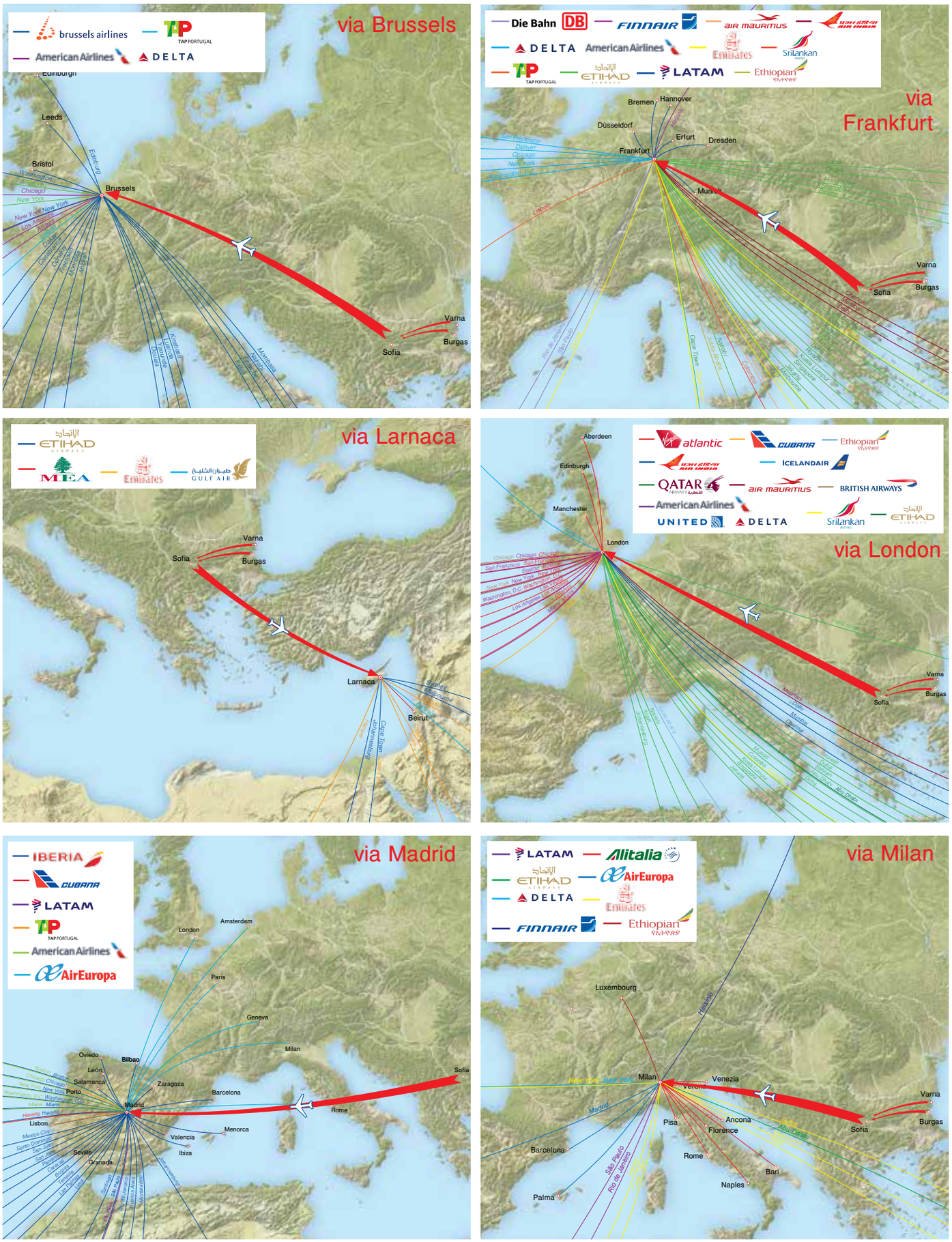

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

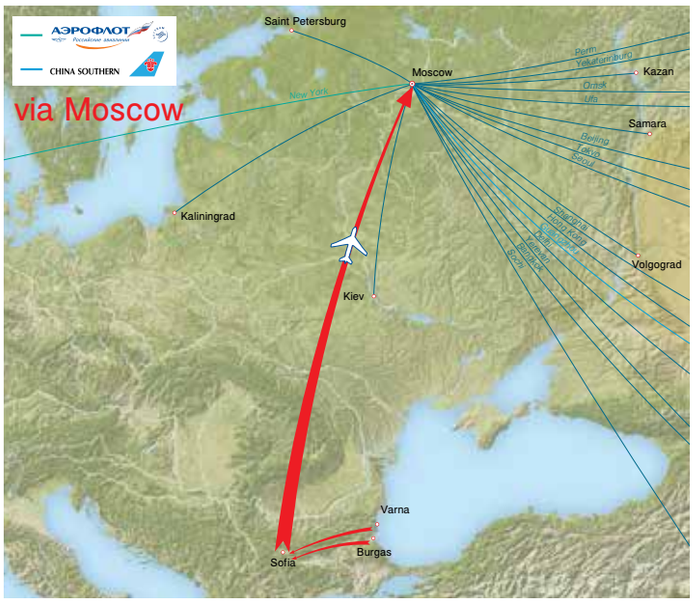

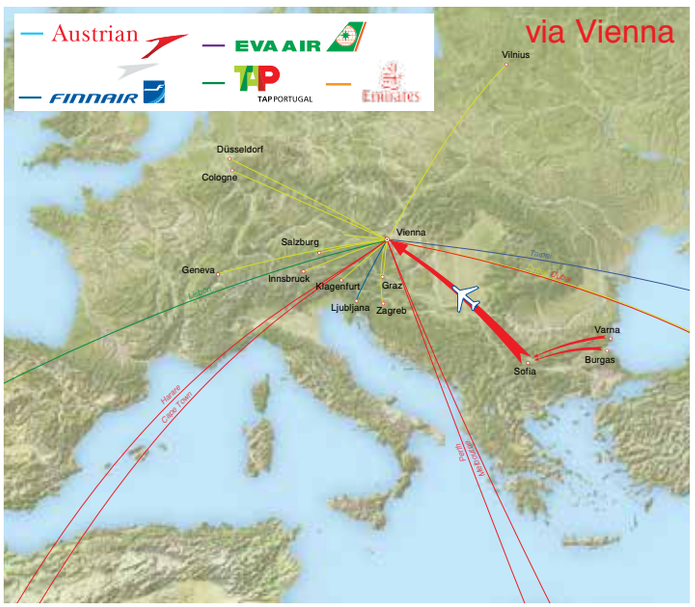

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите?
BULGARIA AIR: Where to find us?

SOF BOJ VAR	**Customer Service Center** 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 *Working Hours:* *Every day 08:00-22:00 Local Time*	phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg
	Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 *Working Hours:* *Monday - Friday* *09:00-17:30 Local Time*	fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg
	Sofia City Office 2 Ivan Vazov Street *Working hours:* *Monday - Friday* *9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time*	e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg
	FLY MORE Office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 *Working hours:* *Every day: 09:00-12:00/13:00-18:00* *Local Time*	phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg
	Varna Airport Office Varna Airport Terminal 2, Departures *Monday – Friday and Sunday:* *07:00-21:00 Local Time* *Saturday:* *03:00-18:00 Local Time*	phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg
	Varna City Office 55, 8-mi primorski polk blvd *Working Hours:* *Monday - Friday 09:00-20:00 Local Time* *Saturday 10:00-18:00 Local Time*	phone: (+359 52) 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg
	Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal 2 Departures, floor 2 *Working Hours:* *Monday - Friday* *09:00-17:30 Local Time*	phone: +359 56 900 155 fax: +359 56 870 132 e-mail: boj@air.bg www.air.bg
BRU	**Belgium, Brussels** Brussels National Airport Level Departure, BE 1930 Zaventem *Working hours:* *Monday 07:30-14:00 Local Time* *Tuesday - Friday 14:30-19:00 Local Time*	phone: +32 2 753 2016 +32 2 753 2017 e-mail: brussels@air.bg brussels2@air.bg www.air.bg
LCA PFO	**Nicosia, Cyprus** "Louis Aviation" – 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.	phone: +357 225 88 182 fax: +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com www.air.bg
BER	**Germany, Berlin** Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany *Working hours:* *Monday - Friday* *09:00-18:00 Local Time*	phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg
LON	**United Kingdom, London** Ticket Pod 1 Terminal 4 London Heathrow Airport Hounslow, TW6 3FB *Working hours:* *Monday - Friday* 09:30 - 17:30 *Local Time*	phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg
MOW	**Russia, Moscow** **City Office** 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia *Working hours:* *Monday - Friday:* *09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time* *Saturday: 10:00-14:00* *(between June and September)*	phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg
	Airport office Sheremetyevo airport, Terminal F, fl. 2, ticket desks 10 and 14 *Working hours:* *Opens 2 hours before flight*	phone: +7 92 699 15 611 e-mail: svoapfb@mail.ru www.air.bg
TLV	**Israel - Tel Aviv** Open Sky LTD 25 Ben-Yeehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv *Working hours:* *Sunday - Thursday:* *09:00-17:00 Local Time*	phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg
USA	Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 *Working Hours:* *Monday - Friday 9am - 5pm,* *Saturday - Sunday 9am -1pm (EST)*	phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg
VIE	**Austria, Vienna** Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria *Working Hours:* *Monday - Thursday* *09:00-17:30 Local Time* *Friday* *09:00-17:00 Local Time*	phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg